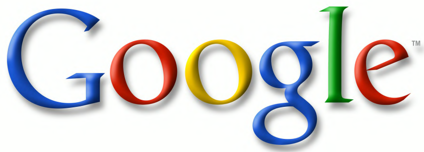

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

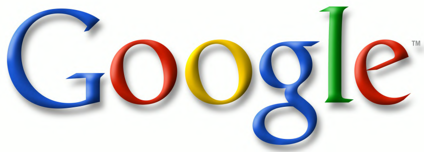
Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at http://books.google.com/

Dette er en digital kopi af en bog, der har været bevaret i generationer på bibliotekshylder, før den omhyggeligt er scannet af Google som del af et projekt, der går ud på at gøre verdens bøger tilgængelige online.

Den har overlevet længe nok til, at ophavsretten er udløbet, og til at bogen er blevet offentlig ejendom. En offentligt ejet bog er en bog, der aldrig har været underlagt copyright, eller hvor de juridiske copyrightvilkår er udløbet. Om en bog er offentlig ejendom varierer fra land til land. Bøger, der er offentlig ejendom, er vores indblik i fortiden og repræsenterer en rigdom af historie, kultur og viden, der ofte er vanskelig at opdage.

Mærker, kommentarer og andre marginalnoter, der er vises i det oprindelige bind, vises i denne fil - en påmindelse om denne bogs lange rejse fra udgiver til et bibliotek og endelig til dig.

Retningslinjer for anvendelse

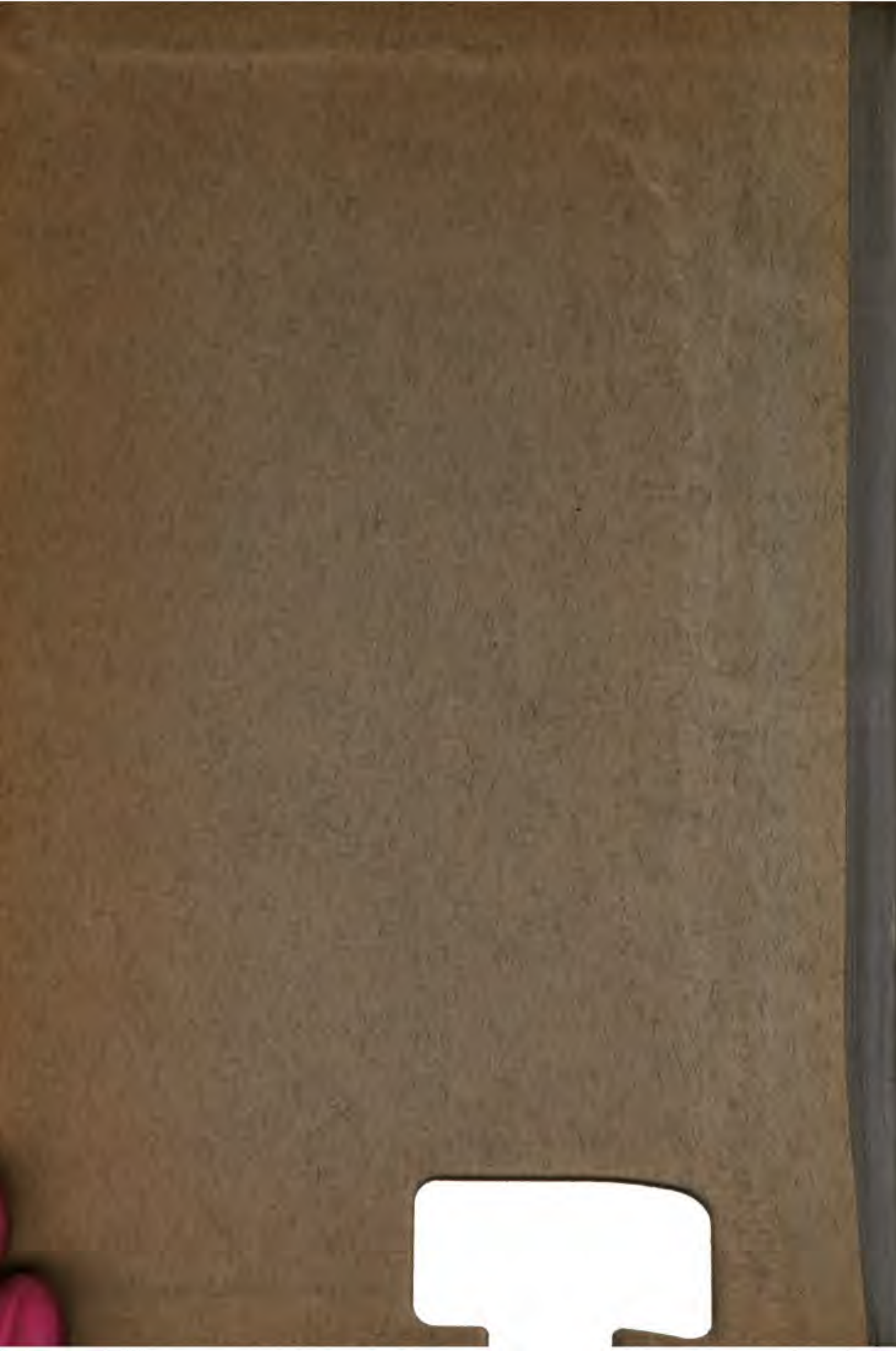
Google er stolte over at indgå partnerskaber med biblioteker om at digitalisere offentligt ejede materialer og gøre dem bredt tilgængelige. Offentligt ejede bøger tilhører alle og vi er blot deres vogtere. Selvom dette arbejde er kostbart, så har vi taget skridt i retning af at forhindre misbrug fra kommerciel side, herunder placering af tekniske begrænsninger på automatiserede forespørgsler for fortsat at kunne tilvejebringe denne kilde.

Vi beder dig også om følgende:

- Anvend kun disse filer til ikke-kommercielt brug
  Vi designede Google Bogsøgning til enkeltpersoner, og vi beder dig om at bruge disse filer til personlige, ikke-kommercielle formål.
- Undlad at bruge automatiserede forespørgsler
  Undlad at sende automatiserede søgninger af nogen som helst art til Googles system. Hvis du foretager undersøgelse af maskinoversættelse, optisk tegngenkendelse eller andre områder, hvor adgangen til store mængder tekst er nyttig, bør du kontakte os. Vi opmuntrer til anvendelse af offentligt ejede materialer til disse formål, og kan måske hjælpe.
- Bevar tilegnelse
  Det Google-"vandmærke" du ser på hver fil er en vigtig måde at fortælle mennesker om dette projekt og hjælpe dem med at finde yderligere materialer ved brug af Google Bogsøgning. Lad være med at fjerne det.
- Overhold reglerne
  Uanset hvad du bruger, skal du huske, at du er ansvarlig for at sikre, at det du gør er lovligt. Antag ikke, at bare fordi vi tror, at en bog er offentlig ejendom for brugere i USA, at værket også er offentlig ejendom for brugere i andre lande. Om en bog stadig er underlagt copyright varierer fra land til land, og vi kan ikke tilbyde vejledning i, om en bestemt anvendelse af en bog er tilladt. Antag ikke at en bogs tilstedeværelse i Google Bogsøgning betyder, at den kan bruges på enhver måde overalt i verden. Erstatningspligten for krænkelse af copyright kan være ganske alvorlig.

Om Google Bogsøgning

Det er Googles mission at organisere alverdens oplysninger for at gøre dem almindeligt tilgængelige og nyttige. Google Bogsøgning hjælper læsere med at opdage alverdens bøger, samtidig med at det hjælper forfattere og udgivere med at nå nye målgrupper. Du kan søge gennem hele teksten i denne bog på internettet på `http://books.google.com`

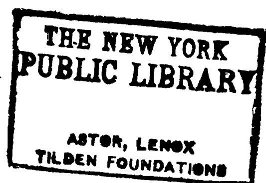
KARL GJELLERUP

EN IDEALIST

SKILDRING AF EPIGONOS

JUBILÆUMSUDGAVE MED EN INDLEDNING OG ET UNGDOMSPORTRÆT AF FORFATTEREN SAMT ET BREV TIL EPIGONOS FRA HOLGER DRACHMANN

GYLDENDALSKE BOGHANDELS FORLAG

THE NEW YORK
PUBLIC LIBRARY
ASTOR, LENOX
TILDEN FOUNDATIONS

KARL GJELLERUP

UNGDOMSPORTRAIT

KARL GJELLERUP

EN IDEALIST

KARL GJELLERUP

UNGDOMSPORTRAIT

KARL GJELLERUP

EN IDEALIST

KARL GJELLERUP

EN IDEALIST

SKILDRING AF EPIGONOS

JUBILÆUMSUDGAVE MED EN INDLEDNING OG ET UNGDOMSPORTRÆT AF FORFATTEREN SAMT ET BREV TIL EPIGONOS FRA HOLGER DRACHMANN

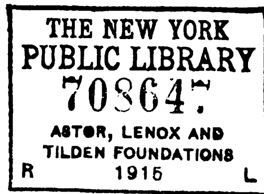
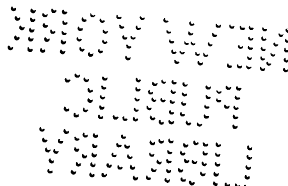
KØBENHAVN

GYLDENDALSKE BOGHANDELS FORLAG (F. HEGEL & SØN)

TRYKT HOS J. JØRGENSEN & CO. (M. A. HANNOVER)

1903

NEW YORK PUBLIC LIBRARY

THE NEW YORK
PUBLIC LIBRARY
70864
ASTOR, LENOX AND
TILDEN FOUNDATIONS
R 1915 L

INDHOLDSFORTEGNELSE

NEW YORK PUBLIC LIBRARY

NEW YORK
PUBLIC
LIBRARY

FORORD.

Naar jeg har udgivet »En Idealist« saaledes som den udkom for femogtyve Aar siden, uden andre Forandringer end saadanne Ubetydeligheder, der altid indfinde sig ved en Korrekturlæsning, saa er det ingenlunde, fordi jeg finder, at den ikke trænger til Forbedring. Hvis jeg f. Ex. skulde foranstalte en tydsk Udgave, vilde jeg sikkert ikke undlade fuldstændig at omarbeide enkelte Partier og at forandre mer eller mindre næsten overalt. Men saavel jeg selv som litteraire Venner fandt, at ved denne Leilighed, hvor den udgives som en Erindring om min første Fremtræden i vor Litteratur, burde den gjenfremtræde i sin oprindelige Skikkelse, ja at dens

iøinefaldende Mangler her havde samme Existensberettigelse som dens Fortrin.

Og overhovedet vilde der maaskee kun vindes lidet selv ved den lykkeligste Omarbeidelse. Thi dette er en Bog, der maa rive Læseren med ved sin Stemning, ved den Ungdom, der saa intensivt pulserer i den; kan den ikke det, vilde det være forgjæves at forsøge at fængsle ham ved en kunstrigere Udførelse af Enkeltheder.

Dresden, Sept. 1903.

DIAMANTNAALEN

ERINDRING FRA EPIGONOSTIDEN

I Løbet af et kvart Aarhundrede har jeg, naar jeg vilde gjøre mig fin, pleiet at befæste en gammeldags Diamantnaal i mit Halstørklæde. Paa det Portrait, der forestiller Forfatteren af en Idealist, vil man forgjæves søge denne Naal; — hvorfor vil blive klart for Enhver, der gjennemlæser disse Blade om min pseudonyme Debuttid, som den saa nøie er sammenknyttet med. Orientalske Eventyr vide at fortælle om vidunderlige Diamanter, der gjenspeile Begivenheder, hvis Billeder de have inddrukket med Lyset af længst hensvundne Dage. Hvem veed, hvad min gamle Diamant vilde kunne gjenspeile? Slaget paa Rheden og Oehlenschläger, Struensee og Ewald? Men for mig flimrer om dens fine Facetter kun det brudte Skjær af hin Ungdomstid med spillende Regnbuefarver af dens Smil og Taarer.

X

Det er bekjendt nok, at Bøger have deres Skjæbne, hvorved man tænker paa den, som de opleve efter deres Tilblivelse. Men der er nogle Bøger, som ogsaa have en Præexistens, en Skjæbne, der ligger forud for deres Tilblivelse, og som falder sammen med Forfatterens. Hvis »En Idealist« ikke havde andre Fortrin, saa vilde den i alt Fald have dette.

Min Ven P. A. Rosenberg gjorde en Gang en Bemærkning, hvis Rigtighed slog mig. »Venskabet«, sagde han, »spiller i dine Bøger en for mig paafaldende Rolle — medens »Familien«, der dominerer i mine, næsten ikke findes dèr«. Det gjælder da selvfølgelig ikke mindst om »En Idealist« — selvfølgelig, fordi denne Førstebog maaskee i høiere Grad end nogen følgende rummer alle mine Characteristica, og dernæst fordi den første Ungdom ret egentlig er Venskabets Tid. Jeg havde da altsaa den Gang dette Tilbehør for Helten i de gode gamle Stykker: en Ven — og det en rigtig »Busenfreund«, hvem Alt blev betroet til, Følelser og Tanker, Haab og Skrubler, Vers og Prosa, færdige Produkter og kimende Planer. Fjern være den Blasphemi fra mig at sammenligne mig med den guddommelige Shelley, men Forholdet mellem mig og min Ven stud. jur. J— har altid erindret mig om det mellem

Percy Bysshe og Thomas Hogg (ogsaa en Jurist!); hvis min Hogg greb den biographiske Pen, vilde mit ungdommelige Jeg blive anrettet med den samme pikante Blanding af kammeratlig Velvillie, Beundring for Poeten og behagelig Følelse af Selvoverlegenhed og naturligt Formynderskab, som udmærker den første Shelley-Biographi.

I Ferierne maatte Breve erstatte Samtalerne, og de vare navnlig fra min Side udførlige nok og ofte ledsagede af poetiske Livstegn. Dette var især Tilfældet i den for mig minderige Sommer 1877, der som sædvanlig tilbragtes hos mine Pleieforældre — Pastor Fibigers — i Vallensved Præstegaard, en Mil nord for Næstved. »Kjære Ven« — skriver J— til mig midt i Juni — »Konvoluten bebudede noget stort og noget meget, men at den rummede saa mange Herligheder, som det ved nærmere Eftersyn viste sig, at den gjorde, det havde jeg ikke ventet. Tak derfor! Tak for den hele Sending! Billedet er fortræffeligt lignende og har det store Fortrin at fremstille dig i et af dine heldigste Øieblikke. Du staaer og hører paa noget, der glæder dig, f. Ex. Andanten af Beethovens G-dur Concert .... Jeg lider »Pan« godt, især Romancen*) Din Begeistring

*) Denne Romance var bygget over to Sagnmotiver. Da Athenerne sendte deres Herold Pheidippides til Sparta

for Oldtiden forstaaer jeg fuldt vel og kan rives med af Sange til dens Pris; men Du veed, at andre Tidsrum af Menneskehedens Liv, særlig de senest tilbagelagte, fortrinsvis lægge Beslag paa min Opmærksomhed og for mig have en lig-

for at søge om Hjelp mod Perserne, blev han undervejs standset af Pan, der spurgte ham, hvorfor Athenerne ikke hædrede ham, og lovede at hjelpe dem til Seir. Paa den Tid, da, som jeg udtrykte det, »Mørket fra Golgatha slukkede Apollos gyldne Straale« (stærke Ord for en ung Theolog!) seilede en Skipper langs Kysten af Pelopones og hørte i Aftenens Stilhed en Røst fra de dunkle Bjergskove: »Den store Pan er død«. Denne Romance var en Del af et større Digt, der aandede en, som det nu synes mig, temmelig forrykt pantheistisk Naturtilbedelse — forrykt navnlig naar jeg betragter den i Forhold til mit eget Naturel. Det var en »Phantasi«, en lyrisk Digtart, som jeg selv havde opfundet og troede var noget meget herligt, idet jeg med Efterligning af den musikalske Sonateform dannede et Hele af forskjellige Kunstformer (f. Ex. en Canzone, en Elegi, en Ode). En saadan Phantasi var altsaa ogsaa det her omtalte Digt »Havet«. Den originale Mythe om Venus (indført som et Chor af Okeaniderne) gjorde Venus til en Datter af det slumrende Hav, Thalatta, og af hendes Befrier, Helios, — ved Venus' Opdukken styrte de sidste formløse Skygger af Chaos sig i Afgrunden. Men — udvikler jeg i en Ode — dette jordiske Hav, Skjønhedens Moder, er selv kun en nedfalden Draabe, et Bundfald af Ætherens Lys-Ocean, der nærer alt med sine Strømmes usynlige Nektar og ruller Kloder som Sandskorn — hvis Sølvskum er Stjernetaager, hvis Brus er den verdensordnende Spæreharmoni og af hvis bundløse Moderdyb den evig fødte, kosmiske Skjønhed evindelig stiger op. Dette, som man ser, høist spekulative Produkt fuldendte jeg en Uge senere og overrakte det i en sirlig Afskrift som en ringe Hyldest til min Udkaarne.

nende Værdi som Oldtiden for dig. Dette turde være en naturlig Følge af vore forskjellige Planer og Maal. Planen for den anden Phantasi »Havet« tiltaler mig; den originale Mythe om Venus Anadyomene er virkelig original og vidner om, at du lever i den Tid, der fængsler dig saameget. Men det medfølgende Dagbogsblad — [husker jeg ikke] — synes jeg er meget ordinært, og det har i mine Øine ikke stor Værdi; jeg erindrer aldeles ikke Situationen eller Situationerne, som det skal minde om. — For en Snees Aar siden gav Høiesteret ikke Præmisser til sine Domme, men kjendte ganske simpel for Ret: — ».... Jeg udruster mig nu med Dommermyndighed og antager Høiesterets tidligere Skik og Brug og kjender derfor for Ret: Du bør hensætte dig paa dit Værelse i 5 Gange 6 Timer og i disse Gange og Timer skrive 5 — siger og skriver fem — Kjærlighedsbreve, der bør være skjønne i Form og af Indhold, bør være som en Elsker skriver dem til sin Elskede, og af det saaledes frembragte bør Du tilstille mig Udskrift. — At Du er »saa gnaven« er virkelig meget beklageligt, men Du maa virkelig straks holde op med at være det. Ellers gaar det jo rent ad H...... til baade med det ene og det andet«.

Det lader ikke til, at jeg efterkom hin Høiesteretskjendelse, men den sidste Forordning tog jeg mig grundig til Følge. Thi tre Uger efter hedder det: »Kjære Karl! det var dog et snurrigt Træk. Igaaraftes eller rettere inat havde jeg skrevet et langt Brev til dig, nærmest i Anledning af »Kongeglæder og Folkesorger« *), men jeg manglede Konvolut, Frimærke og Posthus, saa Expeditionen af Brevet maatte udsættes til idag. Og saa, idag, imorges faaer jeg dette balstyrige, i enhver Henseende mærkelige, Brev fra dig, der blandt andet har frembragt den Virkning, at mit Brev fra igaaraftes ikke bliver afsendt, og at Du ikke faaer et andet i Stedet, da jeg idag ikke har Tid til at skrive udførligere. Med Forsikring om, at din Glæde glæder mig og med de bedste Ønsker om, at din Glæde maa blive varig, slutter jeg med Hilsener til Præstegaarden«.

I Præstegaarden kunde der ikke længer være Tale om at skrive »Kjærlighedsbreve, som en Elsker skriver dem til sin Elskede«; dertil udfordres en inspirerende Afstand, der ikke længer var for Haanden. Men da jeg atter traadte ind i min Vens Studereværelse i Nyboder, der mest

*) Findes uforandret i »Rødtjørn« under Titlen »En Variant«.

lignede en Skibskahyt, og i hvis Tobaksatmosphære vi havde drøftet Alt, hvad der var os tilgængeligt mellem Himmel og Jord og lidt til, medbragte jeg en Dagbog af den Art, som Max charakteriserer i et af sine »balstyrige Breve«: »Ikke fylder jeg Siderne med sentimentale Betragtninger eller med methodistiske Observationer over min mentale Tilstand, men med Virkelighed og Liv. Hvert ubetydeligt Smaatræk, som staaer i Forbindelse med hende, hvert Ord, hun har sagt mig, er for dyrebart til, at jeg skulde udsætte mig for om kort Tid at have glemt nogle af dem og deres Sammenhæng«.

Da min Mentor havde gjort sig bekjendt med dette Ferieprodukt, deciderede han, at jeg havde at skrive en Novelle, eftersom jeg syntes at være capabel dertil.

Ingen Idee kunde være mig mere fremmed end denne. Hvis jeg havde været en Englænder med et Stamtræ fra Wilhelm Erobrerens Dage, kunde jeg ikke have været stivere end jeg var i min Forestilling om Adskillelsen af *poetry* og *fiction*. Med den første havde jeg befattet mig omtrent saa længe, som jeg havde kunnet skrive nogenlunde ordentlig, og det var aldrig faldet mig ind, at jeg havde noget med den sidste at gjøre. Selv om min Vens Ord fik mig til at

studse og lægge Mærke til Noget, jeg ikke før havde tænkt paa, saa gik de dog saa temmelig ind af det ene Øre og ud af det andet og vilde i og for sig neppe en Gang have kunnet spille Anledningens Rolle.

Den belæste Læser vil i Anledning af dette Udtryk mindes den Vægt, som Kierkegaard lægger paa Anledningens Betydning i den digteriske Produktion. Nu er jeg ganske vist paa ingen Maade vis paa, at jeg — eller nogensomhelst — med Vished veed, hvad Kierkegaard mener paa dette — eller nogetsomhelst — Sted (fra Enten-Eller-Perioden); — men selv med Fare for at forsynde mig mod hans udspekulerede Terminologi vil jeg vove at sige, at jeg oplevede noget, der gav Anledning til at Form og Indhold af hine Dagbogsblade kom til at ligge min Produktionstrang nærmere end Udkastet og Fragmenterne af en Chortragedie — et Stykke *poetry* — som jeg finder omtalt i et Brev fra Aarets Begyndelse: »— Jeg har blandt andet med megen Interesse læst Sagaen om Vølsungerne og interesserer mig nu dobbelt for din eventuelle »Brynhild«. For den skulde »Anledningen« først komme syv Aar senere *)

---

*) Af »Brynhild« existerede den Gang Planen — Opbygningen i een uhyre Akt med Afbrydelse af Chorsange — og

XVII

Der gives, som bekjendt, »Øieblikke i Menneskelivet«, deriblandt saadanne, da man maa træffe en Afgjørelse, om man vil drukne sig (respektive skyde sig en Kugle for Panden) eller gjøre det muligst modsatte. Man var i Oktober og Vandet følgelig afskrækkende koldt, og hvad Kuglen angaar, saa havde jeg intet Vaaben ved Haanden — modsat Gulbeyaz, men Virkningen var den samme*). Det muligst modsatte derimod laa lige for: det var — at læse til Examen.

Forfærdes ikke, sværmeriske Læserinde, ved det høist prosaiske og ganske uheroiske i denne Udvei. Den hører med til Historien og er endda ikke saa slem som Navnet lyder. Det dreiede sig jo ikke om et Brødstudium — Gud bedre for Brødstudier, jeg har drevet! Men naar jeg vilde udføre de Aandsbedrifter, som min Hu altid havde staaet til og var dobbelt opsat paa nu, for »at lægge et berømt Navn for HENDES Fødder«, saa gjaldt det først og fremmest om at faa Theologien fra Haanden — simpelthen at vende

---

temmelig fuldkomment Scenarium samt enkelte udførte Stykker. Scenen mellem Brynhild og Gudrun — den Gang i Trimeter — kunde jeg siden bruge, som man benytter et Udkast.

*) She thought to stab herself, but then she had
The dagger close at hand which made it akward.
Don Juan V, CXL.

den Ryggen og i Slægtninges og Venners Øine tage sig ud som »en Skjønaand«, der var for doven til at tage sin Examen, det gik min Ære for nær. Da jeg nu kun havde studeret Theologi i to Aar — »studeret« samtidig med at jeg studerede Æsthetik og skrev et Par Tragedier og en syndig Hoben Digte*): saa var det i Virkeligheden en ret »heroisk Kur«, jeg paalagde mig selv, da jeg sagde: — Examen (og naturligvis en god) til Foraaret!

Byron siger, at han kastede »Lara« paa Papiret, mens han klædte sig af, naar han sent om Natten kom hjem fra saa og saa mange Selskaber. En stakkels Eksamenslider kan naturligvis ikke rose sig af saa flot en Produktionsmaade som *his noble lordship;* men Ordene erindre mig om en Midnatsstund, da jeg stod halvt afklædt, med Vesten hængende over Armen og stirrede paa Kakkelovnen uden at see synderlig

*) De bedste af disse blev senere, efter nogen Affiling, offentliggjorte i »Min Kjærligheds Bog«, hvor de udgjøre de første tredive Sider, medens den næste Snes indeholder Eliten af, hvad der opstod i denne Vinter (kun »I Elverleg« er langt senere skrevet, om end den Gang oplevet). Nogle findes i »Rødtjørn« og en Del blev uden videre anbragte i »En Idealist« og »Det unge Danmark«. Med mine Digte havde jeg forøvrig i Aarets Begyndelse vundet en første Pris i Studenterforeningen, saa at mit Navn allerede var ganske godt kjendt i den akademiske Verden.

af den mere nyttige end skjønne Gjenstand, som en Jernovn i en Bredgades Bagbygning kan antages at være — men seende en antik Tempelruin i Maaneskin og mellem de faldne Søiler en knælende Yngling.

Naar man læser Theologi et Dusin Timer om Dagen, og inden man falder i Søvn sædvanlig forbryder nogle Stropher af et Kjærlighedsdigt, saa bliver der heller ikke synderlig andet end Af- og Paaklædningstiden tilbage til at komponere Novelle i — eller være Vidne til, at den komponerer sig og mærke sig det. Denne Proces var foregaaet, da min Examenslæsning var tilende; og strax efter at jeg, kronet med mit Laud, var vendt hjem til Vallensved, begyndte jeg at skrive.

Hvor tydelig ser jeg endnu for mig mit lille hvidtede Loftskammer med det skraanende Straatag lige udenfor og et Kig ud til Mark og Skov, og ved Vinduet det gamle Spillebord, paa hvis Mahagoniplade Manuskriptbladene hobede sig med en rivende Hurtighed, der vækker et vemodigt Smil hos den ældre migrainetiske Gentleman, naar han nu iagttager sit ungdommelige Ego siddende dér »med Dampen oppe« i mer end een Henseende — thi den lange Studenterpibe fattes ikke — skrivende løs paa den første Bog saa

freidig, som om der ingen vrangvoren Kritik var til i denne Verden, uden Anelse om de Vanskeligheder, som gjør den Ældres Haand tøvende, og fremfor Alt uden at kjende til Træthed, uden Grændse for sin Arbeidskraft!

Man kan tænke sig, at disse Blade i Løbet af de fem Uger, hvori de blev til, bunkevis fandt Vei til den Eneste, der maatte have nogen Anelse om dens Existens. Med hvilken Utaalmodighed imødesaae jeg ikke daglig Postens Komme! hvor forventningsfuld rev jeg ikke Konvolutten op for at læse Følgende:

»Kjære Ven! Jeg læste strax, da jeg havde modtaget dit meget kjærkomne Brev de indlagte Scener af »Idealisten«. Det umiddelbare Indtryk, jeg fik ved Gjennemlæsningen, var gunstigt og ved at anvende de Stænk af Evne til Kritik, som ere mig betroede, stod Produktet fremdeles sin Prøve. Dog finder jeg Anledning til at gjøre følgende Bemærkninger. Først vèd Du, som jeg ogsaa har været saa forsigtig allerede at antyde, at det kun er Stænk af Evne til Kritik, som jeg kan møde med, derfor bliver min Konklusion ogsaa mere kasuistisk i Formen og mindre velbegrundet end en anden vil kunne gjøre den. Dernæst kjender jeg Dig for godt og har for meget tilovers for Dig til at kunne være

et uvilligt Vidne; endelig supplerer jeg maaské dine Scener med en hel Del, som jeg aldeles ikke behøver Fantasiens Hjælp til at skaffe mig; Virkeligheden er virkelig meget talende. Uagtet alt dette skrider jeg dog til Værket, saaledes som Du har forlangt det; Du har blot at indrømme mig foranstaaende og saa have det in mente. — Det bedste er Samtalen imellem Henrik, Gerda og Bruun og Henriks Fortælling om hans første Møde med Max. Saavel i formel og reel Henseende er disse to Partier uantastelige i deres Helhed. Men passer det for Gerda, efter at Henrik har fuldendt sin Fortælling, at hviske til denne: Det var en skjøn Begyndelse paa et Venskab o. s. v.; hun kan sikkerlig sige: Det var en eiendommelig Begyndelse paa et Venskab, men jeg synes ikke godt, at hun kan sige andet, navnlig ikke, naar man har Indholdet af Samtalen imellem hende og Henrik i ganske frisk Minde.....

Jeg er som alt antydet i det hele forbavset over, hvor godt det Hele, der jo ikke er mig aldeles ubekjendt, tager sig ud paa Papiret. At der bliver Overskud og Overmaal af »det subjective«, kan jeg aldeles ikke indse gjør det allermindste til Sagen; tvertimod, jo mere der bliver af det, desto udførligere, mere udarbeidede og vægtigere

bliver da ogsaa Samtalerne imellem de optrædende Personer, og det er ubetinget dem, der særlig ville fængsle og drage Opmærksomheden paa sig. Gerdas Replikker i Samtalen med Henrik ere gode; navnlig kan jeg godt bruge den sidste, der passer saa fortræffelig i hendes Mund. — Jeg tør aldeles ikke indlade mig paa at være Stednavnefabrikant; lad Stederne hedde N ... og L ..., det er saamænd evig herligt. Hvorfor er Hr. Bruun paa første Side Legationsraad, men et senere Sted Etatsraad? Mon Du ikke ved Beskrivelsen af Personerne skulde være vel vidtløftig? Naturbeskrivelserne ere i mine Tanker bedre. Men det kan der disputeres om.«

Et Par Dage senere hedder det. — »Hvad er dog det for store Breve, du faaer fra Karl Gjellerup?« »Store Breve; hvad skal det sige; har han ikke Lov at sende mig saa store Breve, han har Lyst til?« Dette er ubestrideligt, Inkvisitionen forstummer, og jeg lader naturligvis, som om der intetsomhelst mærkeligt forefandtes i de »store Breve.« Disse gjemmes i et sikkert Rum, nydes om Aftenen, naar alle ere gaaede til Hvile, og jeg gamle Natteravn sidder alene med min Slobrok og Pibe, og besvares paa samme Tid ... Jeg vil være ærlig: jeg er i Grunden ilde tilmode ved at skulle sende dig mine Bemærkninger om

de yderligere mig tilsendte 2½ Ark af »Idealisten« . . . Jeg føler mig som en »ubegribelig Trompeter« overfor en saadan Opgave, og ikke blot føler, men er mig klart bevidst, at jeg aldeles mangler de til Løsningen fornødne Forudsætninger. Men det morer mig at læse, hvad du har skrevet, jeg glæder mig derover, naar jeg synes, det er godt, jeg gjør en Del dumme Bemærkninger og enkelte, der maaské ikke ere aldeles ubrugbare . . . Fortællingen former sig til en meget anskuelig og levende Fremstilling i et meget godt og vellydende Sprog; der findes ikke faa meget vellykkede Partier og ikke faa Stænk af Vid og Lune. I dette Afsnit kan man da ikke klage over, at der er et Overskud af det subjective paa det objectives Bekostning, tvertimod jeg længes meget efter Max Stauff. Igjennem hans Mund vil du faa den forønskede og fornødne Leilighed til at komme frem med det, du vil have frem, og det er væsentlig derved, at du vil kunne drage Opmærksomheden hen paa dig og sikkre dig, at du ikke kjæmper upaaagtet. Den Realitet, som Arbeider i samme Retning eller rettere af en lignende Art som dit, som saadanne Arbeider — jeg tænker selvfølgelig kun paa de herhjemme udkomne — som Hovedregel mangle, den kan dit ikke komme til at mangle, naar du

blot har din Opmerksomhed fæstet derpaa. Selv om en saa begavet Digter som Drachmann baade i sine Fortællinger og Digte tilstræber Realitet, saa faaer i hvert Fald jeg det bestemte Indtryk, at hans Realitet er altfor lidt luttret og for uklar; i sine Digte taber han sig i en drømmende Uklarhed, og flere af hans Fortællinger er det mig ikke muligt at sige, hvad han har tilsigtet med. Kjernen er skjult. Jeg har kun Følelsen af at have tilbragt nogle behagelige Øieblikke ved hans pikante og farverige Fortælling, men ikke videre, og hermed er Sagen jo ikke færdig.«

Herpaa følger et Par Ark »snusfornuftige Bemærkninger«, kritiske Randgloser, som jeg for en stor Del har taget til Følge.

Men pludselig blæser Vinden fra et barskere Himmelhjørne, skjøndt det begynder gemytlig nok: »Hvorfor Satan er din Landdolk ikke kommen ind til Danmarks Hovedstad endnu?» »Det er« — hedder det strax efter — »ikke den sidste og heller ikke den næstsidste Levering, du skal have Skjænd for, men den trediesidste. Sodahistorierne ere smagløse, ikke morsomme og platte. Og saa at trække ved Navns Nævnelse Rich. & Kaal. frem ved Haarene og dænge dem til i en Grad, nei hør, véd du hvad: du er en

umaadelig fræk »Karl«. Kjender du desuden noget til Kaal.? Sikkert ikke meget. Du er her dygtig ensidig og uretfærdig, og det har du ikke Lov til.

Der er saa mange Citater, som jeg — og sikkert adskillige andre — ikke kjender, og Tydsket ser mig, sproglig betragtet, noget mystisk ud, undertiden i alt Fald. Kan der ikke lægges alt for megen Vægt paa, hvad der synges og hvad der spilles? Jeg synes, der er noget raffineret ved baade det ene og det andet. —

Helene forstaaer jeg ikke, absolut ikke, Gerda knap nok. Men Papiret er fuldt, og jeg har travlt.«

Trods denne barske Fordømmelse synes min Pylades dog at have udsonet sig med Værket igjen — i alt Fald modtog han en Tilegnelse af Bogen, da den udkom. Inden det kom saa vidt, vilde jeg dog gjerne have en uvillig Dommers Kjendelse, og det forekom mig, at min Fætter Dr. Harald Høffding, maatte være Mand til at give eller nægte et *Imprimatur*. Jeg opsøgte altsaa denne mig ganske ubekjendte Slægtning, og han fandt Fortællingen værdig til at trykkes; saa vidt jeg mindes var det ogsaa ham, der leverede den til Reitzel, som strax antog den. Jeg var bestemt paa at udgive den under Pseudonym og

valgte Forfatternavnet Epigonos, der har forbavset saa mange; Drachmann tog — som man vil se — Anstød deraf, og Brandes skrev til mig, at den burde hedde omvendt »En Epigon af en Idealist«. Det var imidlertid hverken Affektation eller »et Fægterkneb«, naar jeg valgte dette tilsyneladende selvnedsættende Navn. Det skulde være et Udtryk for min Pietet overfor de store Klassikere, som hvis Efterfølger jeg følte mig, i bevidst Modsætning til den oprørske Realisme; men navnlig udtalte der sig deri en bestemt Bevidsthed om det stærke klassisk-konservative Element i min Aandsretning. Man har set, at mens Drachmann digtede i sine frie Rhytmer, forsøgte jeg at gyde mine Tanker i faste traditionelle Former: i lange Canzonestropher, Terziner, antikiserende Versemaal — endogsaa i den mest halsbrækkende af alle Virtuosformer, Sestinen (»Rødtjørn«) — endelig i Chortragedien med sin absolutte Enhed af Tid og Sted. Og man vil kunne forfølge denne Aare gjennem hele min følgende Produktion, ikke blot dèr, hvor den er saa øiensynlig som i »Brynhild« og »Thamyris.«

Min Selvdaab var for saa vidt ærlig om end lidt ironisk ment, og ikke uden en vis Brod. Men naar den havde lidet med Forstillelse at gjøre, saa dog endnu mindre enten med ægte

eller falsk Beskedenhed. Jeg skrev den Gang: »Naar de »Syv mod Theben« var Heroer, saa var »Epigonerne« det dog ogsaa;« og jeg var af den uforgribelige Mening, at de, der gjorde sig til af ikke at være Epigoner, vare endnu længere fra at være Heroer; en Anskuelse, i hvilken jeg for en stor Del havde Ret — for Enkeltes Vedkommende imidlertid ogsaa Uret.

En af de Mænd, som jeg saaledes — og ikke ganske uden Grund — følte mig i Modsætning til, skulde snart samle glødende Kul paa mit Hoved. Jeg mindes, som om det var igaar, hvorledes jeg en Aften, da jeg kom hjem og tændte Lampen paa mit Skrivebord, fandt et Brev liggende paa det grønne Klæde — et langligt Brev adresseret til Forfatteren til en Idealist, Reitzels Forlag — Frimærket tydsk, Poststemplet Hamburg, den mig ganske ubekjendte Haandskrift usædvanlig kraftig og smuk. Endelig skred jeg til »den eneste Løsning af Gaaden at skjære Konvolutten op«. Det var det Brev fra Holger Drachmann, som man vil finde aftrykt efter denne Indledning. Hvor blandede mine Følelser end ofte havde været overfor hans glimrende Produktion, saa kunde det dog ikke være andet, end at et saa hjerteligt »Velkommen i Litteraturen« fra en ældre Broder i Apollo maatte glæde og røre

mig dybt; og Læsningen af dette prægtige Brev lagde Grunden til et Digtervenskab, som vore Naturers Grundforskjellighed ikke har kunnet forstyrre, og som hører til mit femogtyveaarige litteraire Livs bedste Erindringer.

Det er ikke uden Interesse at lægge Mærke til, hvorledes Drachmann gaaer ud fra, at den ham ganske ubekjendte Forfatter staar langt mere »tilvenstre« end Tilfældet var. Han føler ikke, hvor meget Epigonos er paa Idealistens Side. Slutningskatastrophen, i Virkeligheden et Udtryk for ungdommelig Pessimisme (»das Loos des Schönen auf der Erde«), bliver i hans Øine et Stykke poetisk Retfærdighed: »Naar De i Deres Slutning lader Realisten, Medicineren, skyde Idealisten ned, saa har De jo dermed sagt Deres A og Ø i hele Mændenes Alphabet«. At Helene og ikke Idealisten er Kjernen i Bogen er aabenbart ogsaa mere Drachmanns end Epigonos' Opfattelse. Med Rette anker han vel over, at Gerda er saa afdæmpet holdt. En eller anden sympathisk Læser, der er lydhør ogsaa overfor Tavsheden, vil maaske ane, at Forfatterens nænsomme Tilbageholdenhed overfor denne Figur skyldes andre Grunde end kunstneriske Hensyn.

Da jeg modtog dette Brev, havde jeg imidlertid længe drevet om i Pseudonymitetens Domino

og nydt de forskjellige pikante Situationer, som Incognitotilstanden fører med sig. Det var interessant at sidde i Studenterforeningens Læsesal og se det lille grønne Bind gribes af en Haand, naar en anden lagde den bort. Endnu morsommere var det at høre Bogen omtales med Ros eller med Forargelse. I Lærerværelset i den Skole, hvor jeg underviste og selv havde været Discipel, blev den en Dag diskuteret, og jeg havde den Glæde at høre min gamle Lærer i Dansk og Tydsk omtale den som en af de nyere Bøger, man kunde gaa noget med til. Det aller pikanteste var Hypotheserne om Bogens Forfatter — som oftest gik de ud paa, at det var en ældre Mand, og det smigrede mig ikke saa lidt, at høre Rasmus Nielsen blive udlagt som Barnefader — hvorfor ikke? Sibbern havde jo Gabrielis Breve paa sin Samvittighed.

Jeg kom den Gang hver Søndag i Huset hos en Conferentsraad, som jeg var beslægtet med gjennem mine Pleieforældres Familie — et Hus, der rummer mange Erindringer for mig, og den Gang meget friske og meget smertelige, men derfor ikke mindre dyrebare, og som havde den særlige, uforlignelige Attraktionskraft, at jeg ofte dèr traf, hvad Troubadourerne kaldte deres »skjønne Fjende«. Det var kort før vi skulde

gaa til Bords, og jeg sad i den mørknende Dagligstue og overveiede Usandsynligheden men Muligheden af, at Fjenden skulde arrivere, da jeg pludselig spidsede Øre: fra Conferentsraadens Værelse ved Siden af, hvor flere Herrer vare samlede, lød Stikordet »En Idealist« — og en ældre gnaven Stemme svarede: »Ja det er en af disse nye Bøger, der skjælder ud paa Præsterne.« Ved Bordet faldt Talen igjen paa Bogen; en ung Mand af Familien havde adskillige moralske Betænkeligheder — jeg indlod mig i Disput med ham, belyste det anderledes — citerede vel ogsaa et eller andet Sted af det incriminerede Skrift. Det var jo Alle bekjendt, at jeg var lidt af en »Skjønaand«, og det var næsten en Selvfølgelighed, at jeg havde læst en ny Bog, der gjorde nogen Opsigt. Svøbt i Pseudonymitetens folderige Kaabe og gottende mig med et bredt Grin under min Maske, legede jeg med den superkloge Yngling og viste ham, at han ikke forstod noget af det Hele.

Men ak, min behagelige Incognito-Tilværelse skulde i dette Hus ikke blive af Varighed. Da jeg næste Gang indfandt mig og et Øieblik var alene med en kjær Tante af mig, der havde lært mig at skrive og saaledes unægtelig havde en vis Adkomst til at være paa det Løbende med

min Forfattervirksomhed, pegede denne gode Veninde paa en tom Plads ved Siden af sig paa Sofaen og sagde: »Sæt dig her hos mig, Karl! jeg har læst din Bog.« »Hvilken Bog?« spurgte jeg uforstyrret, men endnu mere uforstyrret svarede hun: »Den Bog, som du har udgivet. Sigrid (en Cousine af mig) havde neppe læst et Par Sider i den, før hun sagde »Den har da Karl skrevet.«« Det var klart, at al videre Benægtelse vilde være fuldkommen spildt Uleilighed.

Men Diamantnaalen?

Ja vel, nu ere vi komne til den. Det var den anden Afsløring i min Familie.

En prægtig gammel Diamantnaal var det, fra Tiden før de brætstive Skjortebryster, bestemt til at sidde og tindre i et blødt, kruset Kalvekrøs. Dette Familiestykke, som jeg længe havde haft et godt Øie til, beroede hos min Moder, der sammen med mine to Søstre boede i en beskeden Leilighed ude paa Nørrebro. Da det var en Herrenaal, saa maatte den temmelig sikkert tilfalde mig; men naar? Min Examen, syntes jeg, havde været en passende Leilighed, men min Moder ventede aabenbart paa en endnu høitideligere Anledning.

Da min Bog allerede i nogen Tid havde været ude, tog jeg et Eksemplar med ud til den gamle

Leilighed i Slotsgade. Det var — naturligvis — en Bog, som en Ven havde laant mig, og som jeg syntes var ret interessant. Jeg tillod mig at berede min Moder og Søstre den Nydelse at foredrage denne litteraire Nyhed, der, som man vil kunne tænke sig, ikke altid klang særlig opbyggelig i en Præsteenkes og hendes Døttres Øren. Imidlertid vilde man dog nok høre den til Ende; man fandt Gerda yndig og nægtede ikke Max sin — om end misbilligende — Interesse.

Da jeg nu havde læst den ud, bragte jeg Diamantnaalen paa Bane. Min Moder mente, at naar jeg en Gang tog Doktorgraden — ikke at tale om, hvis jeg lod mig ordinere — saa vilde Tiden for Overantvortelsen være kommen. »Veed du hvad, lille Mo'er,« sagde jeg spøgende, »du kunde egentlig ogsaa give mig den, naar jeg udgiver min første Bog.« — »Ja, min kjære Dreng! saa skal du saamænd faa den,« udbrød min Moder, rørt og betaget ved den stolte Tanke at have en rigtig Forfatter til Søn.

Hvorpaa jeg koldhjertet og uden at blues reiste mig, gik hen til den gamle Sekretair, dyppede en Pen og skrev paa det første Blad af Bogen: »Til min kjære Moder fra hendes Søn Forfatteren« . . .

XXXIII

Den Aften gik jeg hjem med Diamantnaalen i mit Tørklæde.

Og det er Grunden til, at man forgjæves vil søge den paa det Portrait, som min Ven omtaler saa rosende, paa en Tid, da ›Idealisten‹ endnu befandt sig i det mest taagede Stadium af sin Præexistens.

Adr.: Hrn. FORSBERG.
Hühnerposten 18.
Hamburg.

26/3 79.

Til

FORFATTEREN AF »EN IDEALIST«.

Tillad mig, undervejs paa en kortere Rejse og forhaabentlig en længere Forfatterbane, at udtale for Dem en Tak og en smuk Forhaabning, efter at jeg i dette Øjeblik har sluttet Læsningen af Deres første (?) Arbejde.

Jeg plejer at følge mine første Indskydelser, og jeg véd, at jeg denne Gang idetmindste ikke vil fortryde det overfor Dem. Jeg véd desuden af egen Erfaring, hvad et venligt og velment Ord har at sige ved »et første Arbejde«. At jeg ikke plejer at være rundhaandet med sligt, vil forhaabentligt kun understøtte Vægten af disse Linjer, som min knappe Tid og et Ildebefindende desværre nøder mig til at kradse hurtig og uden lang Eftertænkning ned.

Jeg tilstaar, det har varet noget, inden jeg kunde overtale mig til al begynde Læsningen af

Deres Bog. Dels laa det i Titlen. — Jeg tænkte ved mig selv: Herregud vil nu en eller anden ung Mand af den nyere Skole foretage Vivisectioner paa den stakkels Romantik, som dog var saadan en rar gammel Mand at underholde sig med! Dels laa det i Mærket »Epigonos«. Hvorfor skal man kalde sig Epigon? spurgte jeg mig selv. Hvis man alvorlig føler, at man er det, saa sætter man det ikke paa Omslaget af sin Bog. Hvis det — for at bruge Betegnelser fra Fægtersproget — er en Engagement i Oktav, hvorved man binder Modstanderens Klinge, saa er man jo inde paa »Knebene«, og de bør dog ikke gælde i Literaturen — om de end gælder nok saa meget udenfor.

Det gik mig idetheletaget med Deres Bog som det saa ofte gaar med et Brev, man modtager uden at kende Afsenderen. Man vender og drejer det, beser Stempel, Haandskrift etc. og udtømmer sig i mange Gisninger, inden man skrider til den eneste Løsning paa Gaaden: at skære Konvoluten op.

Jeg har nu endelig skaaret den op og læst. Mine Bemærkninger skal som sagt kun munde ud i et simpelt Tak og en Forhaabning om mangen god næste Gang. Det er ingen Kritik; jeg maatte da ganske anderledes være Herre over

min Tid og mit Humør. Deres Bog har virket paa mig som en sund Læsning. Det er meget i disse Tider; ovenikøbet da De blander saa megen Musik ind i Kompositionen. Jeg selv kan tale lidt med af Erfaring om de Skær, hvorpaa man i saa Henseende nemt kan strande. Deres Kvinder ere de bedste af Bogens Figurer. Det tyder paa Forfatterens moderne Udspring og gothisk-germanske Studier, men det varsler ogsaa — efter min beskedne Mening — om Fortsættelse i Deres øjensynlige litterære Kald. Man raaber og skriger højt nok paa, at Literaturen nu skal frembringe »Mænd«, men man ser ikke, at de Bøger, hvori Mændene have afgivet Hovedelementet for psykologisk Skildring, næsten altid bliver enkeltstaaende, Forfatterens »eneste Barn«; Oehlenschläger har i Virkeligheden kun skrevet to Bøger, Aladdin og Helge. Hvis han havde kendt og studeret Kvinden, saa var hans Produktion bleven lige saa rig som stor i bedste Forstand. Goethe, Heine og Byron, de Tre, paa hvem hele vor Literatur bygger, ere stedse saa skabende, friske og strømmende, fordi det er Kvinden hos dem, der er Kilden i deres Produktion. Mændenes Type eller Typer i vor Tid er snart »funden og opdaget«. Det er et lykkeligt Valg — men ikke saa aldeles originalt — der har

bragt Dem til at vælge Deres »sidste Athenienser«, Idealisten, som Centrum for Compositionen. Men han er jo netop ikke »Manden«, hvorpaa der raabes. Det er Helene, der er Kærnen i Bogen, og hun varsler godt for Dem. De burde maaske ikke have afdæmpet Gerda saa meget (i ethvert Fald have ladet ane meget mere af hendes Tilbøjelighed for Max), og De burde næppe have snakket saa meget om Pistoler, da De derved røbede Slutningseffekten. Men naar De i Deres Slutning lader Realisten, Medicineren, skyde Idealisten ned, saa har De jo dermed sagt Deres A og Ø i hele Mændenes Alfabet. Vi véd i Grunden ikke mere om vore egne Kønsfæller nu end at de første skyder de sidste væk fra Scenen for at beholde Pigen og Pladsen. Der kan ikke spindes videre paa den Ende. Men vore Kvinder, som endnu ikke ere bragte under disse to Kategorier, som hverken er den sejrrige Realisme eller Romantiken, der forsvinder, det er dem, som bærer det kunstneriske Stof oppe, det er i dem, at det virkelig gærer, i dem ligger alt Ondt og Godt, al Lidenskab og al Slendrian hulter tilbulter i sit Urstof endnu; at skildre dem lønner sig for en Digter nu som altid, thi nu som altid bærer de Stemplet paa sig af det

U-Gribelige, ligesom de da ogsaa i sig bærer Nøglen til Mændenes Hemmeligheder.

Dette er dog — imod min Vilje — blevet lidt af Kritik. Jeg gør Dem min Undskyldning herfor. Skal man kritisere, skal man gøre det tilgavns. Blot et Par Ord endnu fra en ældre Kollega.

Deres næste Bog vil blive ulige vanskeligere at skrive for Dem end denne. Unægtelig! vil De sige. Jamen lad Dem ikke afskrække. Glem en lille Smule af Deres Læsning næste Gang, navnlig af Filosofien; husk paa, at næste Gang forsvares ikke disse Foredrag derved, at det er en »Venstre-Hegelianer«, der skal skydes ned af en Materialist. Glem ogsaa lidt af deres klassiske Musikkendskab; Musik kan kun indføres i Fortællingen ved skønne lyriske Vers og helst »selbstfabricirte«. Heine er ikke altid nok — allerhelst ikke for den danske Læseverden — og man bør ikke bestandig f o r t æ l l e sit Publikum, at en Ouverture eller Sonate er smuk; man maa omdigte det Indtryk, Musiken har gjort paa En selv og sætte det ned paa Papiret i Form af slyngede Rythmer — hvis man kan. Musik er idetheletaget »farligt Kram at røre ved«, naar man ikke er Lyriker.

XXXX

Endnu blot en Ting. Kig indenfor i de »simplere Klasser« førend De næste Gang skriver; De vil erfare, hvorledes man beriges derved, ikke blot i dramatis personæ, men ogsaa i Stil, Ord, Vendinger etc. Og — lad Dem ikke friste hverken af Raadgivere med eller uden Autoritet til at give Deres næste Komposition en Tilspidsning som Indlæg for eller imod Debatterne i religiøs, social eller anden Henseende! De vil maaske forundres over, at dette Vink netop gives Dem fra mig, men jeg kan blot som ærlig Kollega sige Dem, at jeg baade har haft mine Paavirkninger og Fristelser i saa Henseende og at jeg i ingen Henseender har haft Gavn eller Glæde deraf, førend jeg følte og vurderede mig som en Mand, der idetmindste stræber ivrig efter at kunne undertegne sig

Deres upartiske
HOLGER DRACHMANN.

Hvis De — maaske — ved et Par Ord vil lade mig vide, om denne bedre mente end nedskrevne Flyveepistel er kommen i rette Hænder, da er min Adresse den ovenskrevne endnu i nogle Dage.

H. D.

EN IDEALIST

I.

En smuk Eftermiddag i Begyndelsen af August 187* var et Selskab samlet paa Verandaen paa ***gaard, en større Landeiendom en halv Mils Vei fra Købstaden N. Eftermiddagskaffen var just nydt, og i den behagelige Stemning, som dette Arbeide fremkalder, stod Værten, Legationsraad Bruun, i den aabne Havestuedør og blæste fine Røgskyer fra sin Merskumspibe ud i Solstraalerne, som trængte ind gjennem Verandaens tætte Vinløv; af og til vexlede han nogle Ord med sin tilkommende Svigerdatter, Mathilde Knudsen, en net, men i ingen Henseende distingueret ung Pige paa toogtyve Aar, Datter af en velstaaende Kjøbmand i N.; hendes ulige smukkere, lidt yngre Søster sad ved Siden af hende; hun var en høi, fyldig Blondine af en fuldkommen harmonisk Legemsbygning; Ansigtstrækkene vare ikke regelmæssige, Munden maaskee lidt for stor, den kløftede Hage lidt for fremtrædende, og Øinene mere spillende end straalende. Hun havde

lænet Hovedet tilbage i det kjølige Vinløv, saa at Bladene faldt hende ned over Panden; hendes Hænder laae i Skjødet, og Fingrene bevægede sig, som om de spillede Accompagnement til den Melodi, hun sagte nynnede; de korte vide Ærmer lod en Del af de temmelig kraftige men smukt formede og blændende hvide Arme tilsyne; Hænderne vare smaae og bløde.

Fru Bruun, en svagelig udseende Dame ved de halvtreds, havde just endt en Skildring af de Vanskeligheder, der ere forbundne med en større Landhusholdning og hørte nu med større Resignation end Andagt paa et længere Foredrag over Landlivets Umiddelbarhed, de Ideer, der manifestere sig i Naturexistenserne, og den ethiske Betydning af Livets Trivialiteter; den, der docerede hende i dette, var en høi, mager, noget sjudsket paaklædt Dame med temmelig markerede Træk, som lod ane, at hun havde været smuk; hule, mørkrandede Øine, der paa alle gjorde Indtryk af noget slangeagtigt, — uden at nogen var i Stand til at sige hvorfor — og en Ansigtsfarve ligesaa graa og blodløs som de »Ideer«, der maaskee havde bidraget til at afblege den og trække Rynkerne i hendes Pande; — Fru Svane var nemlig Philosoph, eller havde den fixe Idé, at hun var det. Hvor længe hun havde haft den, var vanskeligt at afgjøre, da hun nødig talte om Tiden før sin Enkestand og da stedse med et lidende Udtryk; dog vilde nogle af hendes Venner vide, at hun (ligesom Plato) først havde syslet med Poesi. Da »min salig

Mand, som i sit Fag (han var Distriktslæge) virkelig var ganske indsigtsfuld« — hvilket vilde sige saameget som: men som var blottet for alle høiere Interesser og aldrig har forstaaet mig — »havde forladt det dennesidige«, forlod Fru Svane med sin Datter Gerda den Kjøbstad, i hvilken hendes uforstaaede Aand før havde været indespærret, og søgte en større Virkekreds i Hovedstaden. Hun fik et Par Gange nogle »Indlæg« og »smaae Ord« indrykkede i et Par anseete Blade, ja fik endogsaa en større Bog udgiven, der virkelig fandt Læsere, hvorom Vittighedsbladene afgav utvetydige Vidnesbyrd; derefter arbeidede hun i Stilhed videre paa »Systemet«, hvis Offentliggjørelse forbeholdtes Efterslægten, og som kun meddeltes til fortrolige Venner; »ligesom Spinozas Ethik« havde en af disse skummelt bemærket. »Ja, ganske ligesom Spinozas Ethik,« svarede hun og slog op i sit Conversationslexicon, da han var gaaet, for at see hvem denne hendes mærkelige Aandsfælle var, uden dog at finde nogen Oplysning, da hun søgte ham under C, fordi hun troede, han var en Romer. Trods sin udstrakte Læseselskab- og Asylvirksomhed lod hun til at have en ret udbredt Lecture; — onde Tunger sagde rigtignok, at hun lod Gerda læse Bøgerne og meddele sig »Ideerne«. Hun var religieus og holdt af at disputere om Treenighedslæren (efter at Gerda havde læst Almas hegelianske Sonett for hende) men var for svagelig til at gaae i Kirke; hun var patriotisk, hvilket navnlig yttrede sig i to Retninger: hun

holdt ikke af tysk Philosophi og ikke af tysk Musik (ellers var hun musikalsk); hun sværmede for Kvindeemancipationen og søgte at gøre sin Datter saa afhængig af sig som mulig; hun var en begeistret Demokrat og tyranniserede sine Tjenestepiger.

Gerda sad paa Bænken ved Siden af hende, ivrig sysselsat med et Broderi. Hun var slank og meget spinkel; det svære sorte Haar var bundet i en Knude i Nakken, gjennemboret af en Sølvpil; Næsen var noget kroget, Læberne smalle men smukt tegnede med et mere mildt end bestemt Udtryk; Hænderne, som hurtig bevægede sig ved Arbeidet, havde hverken nogen smuk Farve eller Form; de vare altfor lange og Haandledet temmelig smalt; naar de af og til hvilede og Blikket hævede sig for at se ud mod Skoven, over hvilken de disige rødlige Skyer laae i tætte parallelle Lag, og mod den korte Bøining af Fjorden, som øinedes mellem Skoven og de kornbølgende Bakker, saae man hendes klare blaae Øine under de lange sorte Øjenhaar og de smukt hvælvede Bryn, hvis mørke Omgivelse gav dem dobbelt Mildhed og Glans. Naar de atter hvilede paa hendes Arbeide, var der kun en, der nød godt af dem; det var en ung Mand, som sad paa det øverste Trappetrin; han var iført en lysegraa Sommerdragt og havde en Panamahat liggende paa Knæet. Den brede, nedringede Skjortekrave, hvorfra et lyst Silketørklæde flagrede, lod hans slanke Hals mere fri end unge Mænd sædvanlig have den; han var

ved første Øiekast afgjort ikke smuk; — den korte krusede Knebelsbart kunde ikke ganske skjule en Skjævhed ved Munden, hans Næse var vel stor og led af nordisk Ubestemthed; om Mundvigerne var der nogle paafaldende smertelige, melancholske Træk, som dog ofte — f. Ex. nu, da Fru Svane udbrød: Ak, bedste Fru Bruun, hvor tungt er det ikke at maatte savne denne Naturens Aand, som corresponderer med vor egen — gik over til et sarkastisk Smil; denne Gang lod han ikke sit Blik fra Udsigten streife over Gerdas Ansigt, men vendte sig om til Helene, der i Smug truede ad ham med Fingeren og lod den Schubertske Melodi, hun havde nynnet paa, slaa over i »Ach, du lieber Augustin«.

— Naa Knegt, Du har nok givet Dig Tid til at læse Aviserne paa Veien. Man schreibet von Paris? raabte i det samme Legationsraaden til en ung Mand, der med nogle Breve og Aviser i Haanden bøiede om Hjørnet af Nøddehækken og hurtig nærmede sig Havetrappen. —

— Jeg ved ikke; se selv, svarede denne og kastede Aviserne op til ham. — Her er Brev fra Max, Moder.

— Fra Max? saa kommer han vel herover?

— Aa, skulde vi virkelig faa den Glæde at være sammen med det interessante unge Menneske? udbrød Fru Svane, som indsaae, at Philosophien ikke længer var tidssvarende. — Den kjære Stauff, hvordan lever han. Vi har seet ham saa sjelden i Vinter.

Den unge Mand paa Havetrappen med Panamahatten og den skjæve Mund saae ikke længer paa Helene, men efter en momentan Mynstring af Skoven og Skyerne lod han sit Blik dvæle paa Gerda; dersom han var Kunstner — hvad hans hele Udseende kunde tyde paa — havde han uden Tvivl en ren æsthetisk Glæde ved den fine Rødme, som farvede hendes ellers vel blege Kinder.

Den sidstankomne, som nu gjennemløb sit Brev, var Legationsraadens eneste Søn, Victor Bruun. Han var nu femogtyve Aar gammel og havde et Par Aar iforveien taget juridisk Embedsexamen men derefter kastet sig over Landvæsnet, da det var bestemt, at han om et Aarstid skulde overtage Forpagtningen af Gaarden og kort efter ægte Mathilde Knudsen, med hvem han var bleven forlovet et halvt Aar efter han var bleven Kandidat. Han var af Middelhøide, smukt bygget og meget bredskuldret; Halsen kort og Nakken næsten uden Nakkehule; nogle Bukler af det sorte, kort studsede Haar faldt ned i Panden og gjorde den endnu lavere, end den i Virkeligheden var; Næsen var stærkt kroget, og Trækkene i det hele skarpere, end de fleste vilde finde smukt; han hørte afgjort til dem, »der skulde hugges, ikke males«, som hans Ven, Henrik Bunsen, en ung Billedhugger, udtrykkede sig. »Smuk?« pleiede denne at sige »ja det troer Pokker! Jeg har for længe siden abonneret paa ham til Marcus Brutus.« (Denne Marcus Brutus var en stadig vordende Personlighed,

som ved sin Fuldendelse af Henriks Venner antoges for i høi Grad at ville befordre den unge Kunstners Ry). Den omtalte Henrik Bunsen var netop vor Ven med Panamahatten, som nu reiste sig, satte bemeldte smagfulde Hovedbedækning (der om Sommeren afløste hans v. Dyck-Hat) paa sit brune Haar og afbrød Stilheden med den Bemærkning, at dersom der inden The skulde præsteres en Croqvet med sex Kugler og en Spadseretour til Fjorden, var det paa Tide at afbryde Middagsdøsningen.

— Naa, hvad skriver Stauff saa, Victor? spurgte Fru Bruun; — kommer han?

— Ja og nei, Moder; han kommer i Slutningen af Ferien til N., hvor han er bleven Adjunct ved Skolen.

En meget livlig Debat fulgte efter den vigtige Efterretning.

— Hvilken Acqvisition for Byen, udraabte Fru Svane; — det er kun Skade, han ikke allerede er her.

— Ganske rigtigt, saa kunde han have overtaget den sjette Kugle, bemærkede Henrik. — Kom saa!

II.

— Hvordan er det, Du gaaer og klatter idag, Helene? Nu kommer Frispilleren.

— Bunsen! det er aldeles nødvendigt, at De rammer, raabte Gerda.

— Fem Kugler paa tre Qvadratalen, det kalder jeg Chancer.

— Jeg kommer, lød Henriks Stemme fra den modsatte Ende af Croqvetpladsen og strax efter forkyndte Kuglernes Knallen med det sædvanlige Accompagnement af Forfærdelses- og Glædesudbrud, at han havde ramt.

— Men hvorfor, spurgte Helene Victor, — hvorfor vil Hr. Stauff ikke heller være Capellan, han er jo theologisk Candidat?

— »Es hat seine Gründe« Frøken, svarede Henrik, idet han med en fast Croqvade sendte hendes Kugle i et langvarigt Exil.

Vor fortræffelige Ven er — for atter at tale med Heine, en af hans Yndlingsdigtere:

Ein blinder Heid'
Und persönlicher Feind des Jehova,
Glaubt nur an Hegel und etwa noch
An die Venus des Canova.

Det sidste er forresten Synd at sige om ham; han har ogsaa i Kunsten en klassisk Smag.

— Tabt Slag, Henrik, og jeg ligger i Stilling, raabte Victor triumpherende.

— Det er den fordømte Max Skyld i, udbrød

Henrik. — Men saalænge der er Liv er der Haab!

Trods sine beundringsværdige Anstrengelser for at convojere Gerdas to nølende Kugler og skjøndt han gjentagne Gange hævede de Blokader, hvori de holdtes af Fjenderne, lykkedes det dog ikke Henrik at vinde Spillet.

Da Legationsraaden aldrig spadserede, og Fru Svane fandt det mere passende for det legemlige Substrat for hendes udødelige Aands speculative Virksomhed at correspondere med Naturen paa en blød Sopha i Havestuen, begav kun det unge Selskab sig paa Veien til Skoven.

De gik næsten hele Tiden ad smalle Markstier, hvor hver maatte gaae for sig, saa at ingen almindelig Samtale kom i Stand. Da de gik hen ad den bredere Skovvei, kom Henrik og Gerda til at gaae ved Siden af hinanden, noget foran de andre. De gik en Tid lang tavse; Henrik lod til at være i Forlegenhed med hvad han skulde underholde hende om, men syntes ikke at længes efter andet Selskab; Gerda sagtnede undertiden sin Gang, men naar de kunde høre de andres Samtale, gik hun atter noget hurtigere.

— Hvad var det, De sagde før om Stauff? sagde hun pludselig uden at see op.

— Naar? naa, da jeg kaldte ham en Hedning?

— Ja, hvorfor sagde De det om ham?

— Aa det var Spøg og kun et Citat. Dets sidste Ord berigtigede jeg strax; en blind Hedning kan man heller ikke kalde ham; snarere en klartskuende.

— Men hvorfor Hedning? Jeg har nok mær-

ket, — han har ogsaa talt med mig om den Slags Emner, — jeg veed nok, at han ikke er rettroende, at han egentlig slet ikke er religieus.

— Det tager De dog maaskee feil i. Han er religieus paa samme Maade som en Æschylos, Sophokles eller rettest — som Julianus Apostata. Derfor kaldte jeg ham ikke Fritænker — det Ord giver man ofte en skjæv Betydning — men Hedning.

— Ja men vi kalder jo heller ikke Mohamedaner og Jøder Hedninger, men kun dem, der troer paa mange Guder.

— Og hvis han nu troede paa mange Guder? Gerda saa forundret op paa ham. — Det er jo umuligt. — Hvor kan nogen nu troe, at der er flere Guder til? Det strider jo baade mod Aabenbaringen og Fornuften.

— Mod Aabenbaringen i Skriften strider det rigtignok; Aabenbaringen i Naturen har ført alle Oldtidens Folk til Polytheisme. Mod Fornuften strider det kun, naar man ledet af Phantasien opfatter Guderne som personlige og gjør dem til Mennesker.

— Jeg har nok hørt, at der er mange, som tænker sig Gud upersonlig, men det forstaaer jeg ikke. Forresten husker jeg, at Stauff selv engang, da vi talte sammen om Hedenskabet sagde, at Polytheismen tilhørte en ufuldkommen Betragtning af Naturen, som ikke kunde opfatte dens Enhed men kun saae paa de forskjellige Naturkræfter.

— Ganske vist. Men dersom nu denne ene Gud, hvem en dybere Naturbetragtning erkjender som Alts Ophav, — dersom han nu er hævet

over enhver menneskelig Bestemmelse, »uudsigeligere end selve Tavsheden«, som nogle Oldtidsphilosopher kaldte ham, og man maa holde sig til de Aandsmagter, hvori han giver sig tilkjende, saa kommer Polytheismen igjen i en aandeligere Form. Saaledes seer vort Øie aldrig det rene Lys men kun de Straaler, hvori det bryder sig. Hvad jeg her har sagt Dem er iøvrigt Max' egne Tanker, som han tidt har udviklet for mig.

— Jeg forstaaer det nok. Men jeg synes ikke, at det fører til nogen Religion; jeg mener, der kommer kun en Begeistring for Ideer frem. Man kan jo ikke bede til disse Aandsmagter, som De kalder dem.

Under denne Samtale vare de komne ned til Fjorden, der her bugtede sig mellem Skovene som en stor Flod. Solen var sin Nedgang nær; Skoven paa den Side, hvor de befandt sig, laa ganske i Skygge, og kun de øverste Bøgetræer paa den modsatte Bred vare endnu belyste af dens Straaler; noget borte listede en Jagt sig frem for den hendøende Vind. Der hørtes ingen anden Lyd end Vandets sagte Skvulpen mellem Sivene og Helenes Latter bag ved dem. Gerda saa tavs ud for sig, som om hun læste den levende Guds Skrifttegn i Naturens Bog; den unge Kunstner saae baade paa den og paa hendes Ansigt, over hvilket en — i alt Fald for ham — ikke mindre andagtvækkende guddommelig Ro var udbredt.

— Hvad De sidst bemærkede, sagde han, — erindrer mig om en Begivenhed, som vilde være mig uforglemmelig, selv om den var bleven

mindre afgiørende for mit Liv; jeg troer, det vilde interessere Dem at høre den.

— Det vilde det ganske vist, efter hvad De siger om den, svarede hun smilende. — Lad os sætte os her i Græsset.

Strax efter ankom det øvrige Selskab.

— Aa, hvor her er yndigt, udbrød Helene, idet hun kastede sig ned ved Siden af Henrik; — saa stemningsfuldt! Hun intonerede: Ueber allen Gipfeln ist Ruh', og Gerda stemmede med i; hun sang lidt frygtsomt, og hendes Stemme var ikke saa stor som Helenes men havde en blød, betagende Klang.

— Det var Ouverturen, sagde hun med et Blik paa Henrik, da Ekkoet havde gjentaget de sidste Toner. — Begynd nu Deres Fortælling.

— Vil De fortælle os noget? spurgte Helene og saa paa ham med et halft forventningsfuldt, halft udfordrende Smil.

— Ja, jeg kom før til at berøre en Hændelse, et Træk fra min italienske Reise.

— Mødet? spurgte Victor, idet han vendte sig om til Henrik.

— Ja, Mødet.

— Uh! hvor det bliver hemmelighedsfuldt og spændende, sagde Helene og efterlignede en Gysning. Et Rejseeventyr fra Italien?

— Ja, De kan kalde det saadan, hvis De vil. For to Aar siden, netop i disse Dage, opholdt jeg mig i en lille By L. i Apenninerne. Jeg var lokket derhen mindre af den Tempelruin, som jeg havde hørt laa tæt ved, end af dens roman-

tiske Beliggenhed. Da jeg ikke var Landskabsmaler, var min Omstreifen i Apenninerne strengt taget et Forræderi mod mit Stipendium, men da jeg ellers samvittighedsfuldt havde seet, hvad jeg skulde see, syntes jeg, at jeg kunde tage mig den Frihed nogen Tid, og det frie Vagabondliv uden al Tvang tiltalte mig overordentlig.

Saasnart jeg havde bestilt mig et Værelse i det meget tarvelige Osteri og spist til Aften, gik jeg ud for at besee den nærmeste Omegn. Jeg drev omkring et Par Timers Tid, og først da jeg saae Solen forsvinde bag Bjergtoppene, og Skyggerne begyndte at strække sig, tænkte jeg paa, at det maaske vilde have sine Vanskeligheder at finde tilbage den samme Vei, jeg var kommen. Det varede da heller ikke længe, før jeg mærkede, at jeg var paa Steder, hvor jeg aldrig før havde været. Mørket faldt paa, og det begyndte at blæse temmelig kjøligt; Fuldmaanen hævede sig op over den mørke Bjergryg og sendte sine Straaler ind mellem Stenegenes og Piniernes Stammer; det var altsammen vidunderligt deiligt, men jeg havde ikke stor Lyst til at overnatte under aaben Himmel uden Overtøi, og jeg følte en prosaisk Længsel efter den ingenlunde lidelsesfri Seng i en italiensk Gjæstgivergaard af femte Rang.

Imidlertid nærmede jeg mig en Lysning i Skoven, og jeg fremskyndede min Gang i det Haab at komme til et Sted, hvorfra jeg kunde øine Byen. Da jeg var naaet til de yderste Træer, standsede jeg pludselig som forstenet af Forun-

dring eller som En, der seer noget Overnaturligt. Derinde, midt paa en aaben Plads i Skoven, laa Tempelruinen; saa pludselig og uventet var dette Tempel, som jeg slet ikke havde tænkt paa under hele min Vandring, ligesom dukket op af Jorden, at jeg nær var brudt ud i et Forundringsudraab; et Beundringsraab, et »hil jer« til den Gudeverden, som det var viet til for et Par Aartusinder siden, vilde ogsaa have været ganske naturligt. Det tog sig i Sandhed prægtig og ærefrygtindgydende ud, som det laa der omflydt af Maanelyset, der trængte sig ind mellem Søilerne, af hvilke de fleste endnu stod, og gjennem det halft nedbrudte Tag, medens Træerne susede stærkt fjern og nær.

Da jeg tilstrækkelig havde beundret det paa Afstand og var kommen mig af min første Overraskelse, nærmede jeg mig langsomt og traadte sagte ind i Helligdommen. Men her ventede mig en ikke ringere Overraskelse: jeg var nær snublet over en menneskelig Skikkelse, som laa paa Knæ ved en nedstyrtet Kapitæl. Den fremmede sprang op i samme Øieblik, som jeg bemærkede ham, og vi stod nogle Secunder tavse og betragtede hinanden, lige overraskede; derpaa vilde han gaae bort. Men da hans moderne civiliserede Dragt havde overtydet mig om at han hverken — hvad jeg næsten troer, jeg først maa have antaget ham for — var Gjenfærdet af en Hedning, som her endnu pleiede Samkvem med sine fordrevne Guder, eller en Røverkaptain, som camperede paa dette ensomme Sted, kunde

jeg ikke lade ham slippe bort uden først at spørge ham om Veien til L.

Efter at have betragtet mig paany nogen Tid svarede han, at da Veien ikke var saa let at finde om Natten, var det bedst, at jeg fulgte med ham — i en Tone, som tydelig nok røbede, at til Ærgrelsen over at være overrasket paa dette Sted i denne Stilling føiede sig den nye, at skulle følges med en vildfremmed Person.

Vi gik en lang Tid ved Siden af hinanden uden at sige et Ord, og jeg havde god Leilighed til at betragte min Ledsager. Hans Ansigt var fint, blegt og meget ungdommeligt; det lyse bløde Skæg var endnu ikke blevet tæt og regelmæssigt; det ligeledes lyse, noget krøllede lange Haar faldt bag til lidt ned over Frakkekraven. Han var høi og gik noget foroverbøiet. Jeg havde hørt paa hans Svar, at han ikke kunde være nogen Italiener, og da jeg ønskede at knytte en Samtale med ham, gjorde jeg en Bemærkning herom.

— Nei, svarede han endnu paa Italiensk, — jeg er dansk.

— Det er da et mærkeligt Træf, udbrød jeg paa dansk, — det er jeg ogsaa.

— Hm! — han lod ikke til at være særlig henrykt over Landsmandskabet.

Da vi atter havde gaaet et godt Stykke Vei tavse, kom jeg med en Bemærkning om den Situation, hvori jeg havde truffet ham; jeg husker ikke længer med hvilke Ord, men jeg husker, at jeg sagde det med en vis Forlegenhed som En,

der føler, at han er paatrængende og tvinger en Anden til at tale om Noget, der generer ham.

— Jeg bad til Apollo, svarede han.

Jeg saae op paa ham; han spøgede ikke; snarere var det et trodsigt Smil, der spillede om hans Læber, mens han saae stift ligeud for sig.

— Maaskee, begyndte jeg igjen efter en kort Pause, — maaskee er vi ikke blot Landsmænd men Colleger. Jeg er Kunstner.

— Jeg er ikke Kunstner.

Efter den sidste lakoniske Erklæring opgav jeg Haabet om at komme nærmere i Kast med ham. Men min Ihærdighed syntes at have optøet hans Kulde; thi kort efter sagde han:

— De syntes næsten at gjøre hin Slutning deraf, at De overraskede mig i min Aftenandagt i Oldtidens Tempel. Det lover godt for Deres Kunst. Ingen Kunstners eller Digters Plantning vil trives, naar den ikke har slaaet sine Rødder i den gamle parnassiske Jordbund; men Nutidens Aand maa vifte i dens Krone. Den, der opfylder disse to Punkter, om ham gjælder det: omne tulit punctum.

Forresten, vedblev han, — er vi ogsaa paa en Maade Colleger, eller burde være det. Jeg beskjæftiger mig med Æsthetik og Philosophi; men det har De vel som de fleste Kunstnere ingen Sands for.

Han sagde det sidste paa en tør, henkastende Maade, som ærgrede mig, skjøndt jeg rigtignok dengang ikke havde noget Begreb om begge Dele — og jeg er da for den Sags Skyld endnu

kun en Snyltegjæst navnlig ved philosophiske Dinéer. — Jeg pønsede paa Hevn og lokkede ham ind i en Samtale om Kunst, hvor jeg haabede at kunne spænde Ben for ham. Men det viste sig snart, at han baade i det theoretiske og det kunsthistoriske var mig afgjort overlegen, og at jeg kunde lære meget af ham. Saaledes var vi komne ind i en interessant Samtale, da vi standsede udenfor Osteriet i L.

Da jeg slet ikke var søvnig men derimod kjed af at skulle afbryde Samtalen, tog jeg gjerne imod hans Tilbud at træde med ind i hans Værelse. Det var naturligvis meget simpelt. Over Sengen hang et Par smukke Pistoler.

— Jeg seer, De har sørget for Forsvar, sagde jeg, idet jeg pegede paa dem. — Er De Pistolskytte?

— En Smule, svarede han og lo; da jeg sværmede for Byron og studerede hans Levnet, lagde jeg mig efter at skyde med Pistoler, og nu holder jeg mig i Øvelsen. Hvem kan vide, man kan maaskee engang faae Brug derfor.

Han bød mig en Cigaret og tog selv en; vi satte os ved det aabne Vindue. Paa Bordet, som han havde stillet op mod Væggen, stod nogle tyske og engelske Bøger; oven over dem hang et lille Portrait af Schiller. Foran laa en græsk Bog opslaaet; jeg tog den, det var et Bind af Plato.

— Plato? afbrød Helene ham og saae paa ham med et eftertænksomt Udtryk; — er det ikke

den høie Mand, som staaer midt i Raphaels »Skolen« og peger mod Himlen.

— Jo, svarede Henrik.

Efter at have faaet denne Bekræftelse, som hun slet ikke trængte til, da hun vidste det ligesaa godt som han, bad hun ham gaae videre.

Jeg yttrede, at jeg misundte ham meget, at han kunde læse Græsk.

— Følelsen af en Svaghed, svarede han, er ofte Begyndelsen til Styrke. Naa, det er heller ikke Sproget, det kommer an paa. Han der — han pegede paa Schillers Portrait — kunde heller ikke Græsk, for ikke at tale om Thorvaldsen. De kan blive en Phidias endda, hvis der ikke er andet i Veien.

Vi sad og snakkede sammen til henad to. Da jeg gik, gav han mig Haanden med et hjerteligt Smil.

— Naa, Hr. Billedhugger, hvad hedder De saa?

— Henrik Bunsen. Og De?

— Max Stauff.

— Jeg tænkte det jo, udbrød Helene og slog Hænderne sammen; — hvor det bliver morsomt at lære den forunderlige Fremtoning at kjende.

— Ja det er vist et usædvanligt Menneske, sagde Mathilde.

Victor trykkede hendes Haand. — Ja og et usædvanlig elskværdigt Menneske, kjære Mathilde. Du vil have Glæde af at faae ham til Ven.

Gerda saae tavs hen for sig i nogle Minutter.

— Det var en skjøn Begyndelse paa et Venskab, sagde hun sagte til Henrik; — hvorfor har De aldrig før fortalt mig det?

— Jeg veed ikke, svarede han, idet hans Øienbryn næsten umærkelig trak sig sammen. Han reiste sig. — Nu er det paa Tiden vi gaaer; Aftentaagen fra Fjorden er for kold for Damerne, og desuden venter din Moder os vistnok med Theen, Victor.

— Ja Død og Pine, raabte Victor efter at have raadspurgt sit Uhr, — den bliver nok baade kogt og kold, inden vi faaer noget af den.

— Og der kommer Maanen op over Bakkerne for at lyse os hjem; men vi støder vist ikke paa Templer underveis.

Og heller ikke paa Maxer, tænkte Gerda, idet hun modtog Henriks Haand for at reise sig.

Victor gik foran med Mathilde under Armen; Henrik og Gerda vilde vente paa Helene, der blev staaende og saae ned ad Fjorden. Først da de havde vendt sig og vare begyndte at gaae, fulgte hun bag efter, idet hun af fuld Hals sang:

Jedweder Geselle, sein Mädel am Arm,
Durchwandelt die Lindenreihn,
Ich aber, ich wandle, dass Gott erbarm'!
Ganz mutterseel-allein.

Henrik bed sig i Læben og vendte sig om:
— Af hvem er den Melodi?

Hun slog en høi Latter op. — Af mig selv; improviseret i dette hellige Øieblik.

— Kom nu Helene, bad Gerda.

— Nei, maae vi nu være her! naar jeg skal componere, vil jeg have Ro.

Hun vedblev at gaae lidt bag efter de andre og gjentog af og til Verset som for at indprente sig Melodien.

III.

Henrik Alfred Bunsen var Søn af en jydsk Landsbypræst, en Broder til Fru Bruun. Allerede som Dreng havde han vist Talent og Interesse for Kunsten; men Faderen holdt paa, at han først skulde være Student: saa kunde man jo, naar han var bleven saa gammel, see om Vorherre havde betroet ham et Pund; og hvis det var Tilfældet, saa vilde han sidst raade Henrik til at grave det ned. I Skolen var Henrik flittig, fordi han, dersom han kom til at sidde over, vilde blive et Aar senere Student og følgelig et Aar senere Kunstner. Han fik Examen artium et Par Maaneder før han fyldte sytten Aar.

I den Sommerferie, da han skulde nyde sin nye Værdighed, kom han første Gang i Svanes Hus, i en Kjøbstad paa Jyllands Østkyst. Doctor Svane og Pastor Bunsen vare Venner fra Studenteraarene, og Præsten ønskede derfor, at hans

Søn skulde besøge Svane. Henrik, som befandt sig saare vel hos Bruuns, havde ikke synderlig Lyst til at ombytte den smuktbeliggende Landeiendom, Victors og — hvad han lod som om han skjulte for sig selv — Helenes Selskab med en Doctorbolig i en Kjøbstad og lutter fremmede Ansigter; men der var ikke Tale om at sætte sig op mod Faderens Ønske. Han reiste altsaa til Svanes og blev meget venligt modtaget. Fruen arbeidede den Gang paa Systemets første Paragrapher, og da Henrik kun var Rus, og hverken var eller skulde være Cand. phil. men tvertimod som vordende Kunstner — og det endda Billedhugger — var for umiddelbar og udvortes, uleiligede hun ham ikke videre. Doctoren var for det meste sysselsat, og saaledes var han mest overladt til Datteren. Gerda var da femten Aar, endnu ikke fuldt udviklet, noget uproportional og saa spinkel, at en Student, hvem han paa et Skovbal tilbød at blive præsenteret for hende, sagde, at han nødig vilde danse med hende, da han frygtede for at danse bort med hendes øverste Halvdel; Henrik hævnede sig ved ikke at gjøre ham den tiltænkte fortrolige Meddelelse om at hun dansede bedre end nogen af de andre, — og beholdt hende for sin egen Mund. Dette Skovbal var forresten den eneste Afbrydelse af deres iøvrigt stille Liv. De spadserede sammen, spillede Croqvet og Schack og snakkede sammen; undertiden læste de ogsaa noget sammen, og han tegnede hendes Yndlingssteder af til hende. I Begyndelsen var hun vel lidt sky,

men de kom snart godt ud af det med hinanden. Han var — naturligvis — aldeles ikke indtagen i den »temmelig ubetydelige« Pige, men han mærkede med Undren, at han savnede Helene mindre end han havde ventet, og han maatte søge ensomme Steder og nynne de Sange, hun havde sunget for ham, eller forsøge paa at tegne hendes Portrait for at komme i den elegisk-erotiske Stemning, der er en Rus saa kjærkommen, — ligesom Børn i krigerske Tider helst til Legetøi vælge de Vaaben, der senere skal bringe dem enten Ære og Lykke eller en tidlig Død.

Kort efter at Henrik var taget tilbage til Kjøbenhavn og kommen ind paa Akademiet, døde Doctoren, og ved Nytaarstid kom hans Enke og Datteren til Kjøbenhavn. Fruen vilde gjerne have et Par unge Mennesker i Pension, og det kostede ikke Pastor Bunsen mange Overtalelser at faae sin Søn til at tilbyde sig tilligemed Fætteren Victor. Saaledes fornyedes hans Bekjendtskab med Gerda og udvikledes snart til et fortroligt Venskab.

Efter at Fru Svane var flyttet hen i en mindre Leilighed og Henrik levede *en garçon*, var han en stadig Gjæst i hendes Hus, saameget mere som han ellers kun gik lidt ud og ikke havde Talent til at gjøre Bekjendtskaber. Han opdagede først nu, hvor uundværligt Gerdas Selskab var blevet ham, at han stedse halvt ubevidst satte sin Fremtid i Forbindelse med hende, at han, naar han phantaserede over den

Lykke hans Kunstværker vilde gjøre, tænkte sig Gerda læsende de panegyriske Anmeldelser eller som Tilhørerinde til Lovtalerne over ham, — og flere lignende mærkelige psychologiske Opdagelser, som unge Mennesker kan gjøre.

Hans Talent begyndte virkelig at vække nogen Opsigt; da han var toogtyve Aar, fik han et Stipendium og reiste til Italien. Her traf han Max, og efter deres første Møde vare de snart uadskillelige. De reiste hjem sammen, og i Kjøbenhavn gjorde Henrik ham bekjendt med Victor — der dengang var paa Landbohøiskolen — og indførte ham i Svanes Hus. Fruen underholdt sig gjerne med den philosophisk dannede unge Mand og følte sig smigret ved at see ham, der allerede ved pseudonyme Kritiker og æsthetiske Afhandlinger havde gjort sig bemærket, som en hyppig Gjæst i hendes Hus. Max syntes strax særdeles godt om Gerda og havde stor Glæde af at tale med hende, men han betragtede hende fra først af som en andens og glædede sig over sin Vens gode Valg.

Hos denne havde imidlertid den Følelse, som fra sin første Spiren var voxet ligesaa regelmæssig som langsomt, pludselig taget Fart, og den Tilbageholdenhed, undertiden næsten Kulde, han troede at møde hos Gerda, bidrog kun til at forøge hans Lidenskab. Ofte greb han sig i at sidde ved Tegnebordet eller Leret med Tankerne langt fra det Arbeide, der skulde sysselsætte dem, men stedse hos Gerda. Flere Gange hørte han tilfældig om forskjellige unge Mænd,

at de kom hos Svanes, og dette forøgede naturligvis hans Uro, som gjorde ham uskikket til alt Arbeide og næsten hver Aften drev ham hen til hendes Hus men sjelden derop.

›De begynder at sværme om hende som Myg om et Lys.‹

›Eller som Fluer om et Stykke Candissukker, som Byron siger, for at bruge en mindre forslidt Lignelse,‹ svarede Max. — Naa, sæt nu ikke strax et surt Ansigt op. Hun har for god en Smag til at tage nogen af de Lapse. Men hun har først fornylig mærket, hvor inderlig Du holder af hende, og Du maa give Tid, for at denne Opdagelse kan virke paa hende.

Men Henrik hverken kunde eller vilde vente; han havde allerede besluttet at hente sig Vished, og hver Dag han maatte udsætte det var ham utaalelig. Han bildte sig gjerne ind, at det var for Kunstens Skyld. Faaer jeg ja, sagde han til sig selv, vil jeg faae Kjæmpekræfter; hvis ikke, vil jeg arbeide fortvivlet for at drukne min Sorg. Han huskede ikke paa, at fortvivlet Arbeide har ingen Plads i Kunsten.

Den første Gang, han var ene med Gerda, sagde han hende, at han elskede hende og ikke kunde blive lykkelig uden med hende; han havde neppe talt ud, før han havde hørt, at hun ikke elskede ham, at hun aldrig kunde blive hans. — Han kyssede heftigt hendes Haand, takkede hende for, hvad hun havde været for ham, og gik.

Hele Dagen flakkede han om udenfor Byen næsten uden at vide, hvor han gik; undertiden syntes det ham umuligt, at et helt Menneskeliv — at Drømmen om en Evighed kunde være tilintetgjort i et Par Minutter, — men han vidste jo, at det var skeet.

Om Aftenen kom han op til Max. — Denne modtog ham muntert, men da han havde vexlet et Par Ord med ham, tog han Lampen og holdt den op for hans Ansigt.

— Er Du syg, Henrik? hvad er der hændet Dig?

Henrik kastede sig paa Sophaen og fortalte, hvad der var skeet. Den simple Beretning af de faae Ord, der vare faldne imellem dem, den levende Erindring om den hele Scene udrev ham af den forstenede Tilstand, hvori han hidtil havde været; han vendte Hovedet om mod Væggen og hulkede. Max bøiede sig over ham, kjælede for ham som en Moder gjør det for sin Søn, og søgte at trøste ham. Han sagde ham ikke at der var andre og smukkere Piger end Gerda, han erindrede ham ikke om Kunstens Guddommelighed, han bønfaldt ham kun om ikke at gjøre noget overilet Skridt, om ikke strax at fortvivle; de var jo endnu unge, alt kunde maaskee blive godt endnu. Han troede maaskee neppe selv paa Sandsynligheden af det, han sagde, men han vidste, at det var de eneste Ord, der kunde finde Øre eller i alt Fald — Hjerte, og han tog ikke feil.

Fra den Tid af undte Henrik sig ikke Ro og søgte ikke Adspredelse, fordi han vidste at han ikke kunde finde den. Den Trang, som Omgangen med Max havde givet ham til at trænge dybere ind i sin Kunsts Historie og Theori, lod ham aldrig mangle Sysselsættelse. Men Henriks Kunstvenner og Patroner begyndte at ryste paa Hovedet; de havde ventet sig mere af hans italienske Reise. Før havde hans Arbeider udmærket sig ved genial Opfattelse og dristig Behandling, men ofte været skjødesløse i Enkelthederne; nu vare de »dygtige«; der var sjelden noget positivt at udsætte paa dem, næsten aldrig nogen Fortegning; men dersom et Kunstværks Værdi bestaaer i den Varme og Kjærlighed til sin Gjenstand som Forfatteren har formaaet at udtrykke i sin Fremstilling, da var Henrik gaaet et afgjørende og kjendeligt Skridt tilbage, og ingen vidste det bedre end han selv.

I Begyndelsen kom han naturligvis ikke mere til Svanes, men han kunde ikke undgaae at træffe dem hos fælles Bekjendte. — De har nok i Sinde rent at slaae Haanden af vort Hus, sagde Fruen til ham. Da han kort efter fik en Billet i Fruens Navn og Stil men skrevet med Gerdas Haand, der inviterede ham til at tilbringe en Aften hos dem sammen med Max, ansaae han det for et Bevis paa at hun ikke ønskede at afbryde Omgangen, og kom endnu af og til. I Begyndelsen var Samtalen mellem ham og Gerda noget søgt, men snart gjenfandt de den tidligere Tone.

Saaledes var der nu næsten gaaet halvandet Aar.

Man hører ofte Folk sige, at naar blot det første Stød er ovre, saa vil alt nok gaae godt og Saarene læges. Men enhver, der har haft en stor Sorg, veed ogsaa, at den tungeste Tid er ikke Smertens første Opbrusning, ja at der kommer den Tid, da man med Vemod seer tilbage paa hine Dage som paa en forholdsvis skjøn og stor Tid. Men naar Kampens Spænding er afløst af Slappelse, naar Fortvivlelsen har givet Plads for et stedse nagende Savn eller dump Ligegyldighed, da er man naaet til den tungeste Tid. Henrik gjorde ogsaa denne Erfaring. Den megen Stillesidden og det overdrevne Arbeide havde imidlertid skadet hans Helbred; han bemærkede det selv med Glæde, thi en tidlig Død syntes ham det eneste, der kunde befrie ham fra at lægge Haand paa sig selv, en Handling, hvorfra hverken religieuse Skrupler eller Ærgjerrighed afholdt ham, men snarere Hensynet til hans Forældre og et Haab, som ingen Usandsynlighed ganske kunde slukke.

Med Max saaes han næsten daglig. Hin Nat i Italien havde gjort dem til Venner, men hin Aften i Kjøbenhavn havde knyttet et Baand imellem dem, der var uopløseligt og uerstatteligt. Det var derfor med stor Sorg at han saa pludselig hos Bruuns erfarede, at Vennen skulde forlade Kjøbenhavn og bosætte sig i N.

IV.

En god halv Fjerdingvei udenfor N. ad den nordre Chaussée ligger en lille, noget forblæst Skov, et eller andet — hegn eller — vænge, som ofte modtog Besøg af de faae spadserende Indbyggere i denne Kant af Byen, af ingen hyppigere end af Mathilde og Helene. En af de sidste Dage i Sommerferien var de gaaet derud om Eftermiddagen; det havde nylig regnet, og Skoven saa friskere ud end sædvanlig; da de paa Tilbageveien nærmede sig Chausséen hørte de Hovslag.

— Skulde det være nogen, vi kjender, sagde Helene. — Bare det var et Par af Officererne.

— Fy skam Dig, svarede Mathilde. — Ih, den ene er jo Victor, men hvem er det han rider med?

Victor, der havde lange blanke Ridestøvler og Fløjelsjakke red en stærktbygget lille Hingst, hans Ledsager, der var mindre ryttermæssig men elegant klædt, en lysebrun, finere bygget Ridehoppe. — — — Strax efter at de to Søstre vare komne ud paa Chausséen, blev de indhentede af Rytterne.

— God Aften, raabte Victor; træffer man jer her? jeg er netop paa Veien ind til jer og bringer en Gjæst med. Maa jeg præsentere, — min Ven, Candidatus theologiæ Max Stauff, — min Kjæreste Mathilde og hendes Søster Helene Knudsen.

— Velkommen Hr. Stauff, sagde Mathilde; De maa ikke tro, at Bruuns er de eneste, som har imødeseet Deres Ankomst med Glæde.

— Jeg havde i alt Fald ikke Ret til at haabe andet, svarede Stauff smilende. Jeg maa vel ogsaa forstaae Deres venlige Yttring saadan, at det er som Medlem af den Bruunske Familie, De har ønsket at see mig.

— Da er jeg ingen Bruun og jeg vil dog have Lov til at underskrive min Søsters Erklæring, sagde Helene. Hvad er det? det er jo en ny Hest, Victor.

— Ja, vi har kjøbt den for otte Dage siden. Jeg har tænkt paa at kalde den »Helene« til Ære for Dig.

— Virkelig; takker skyldigst; der seer jo endogsaa ud til at være lidt »Blod« i den. Forresten holder jeg mere af din Tyksak, tilføiede hun og klappede Victors Hest paa Halsen.

Victor og Max red langsomt videre, saa at de fulgte med Damerne, indtil de kom i Nærheden af Byen; — saa satte de i Trav og red hen til den nærmeste Gjæstgivergaard, hvor de satte Hestene ind, og begav sig hen til Knudsens.

Den velstaaende Kjøbmand beboede et smukt Hus paa det nordre Torv i Udkanten af Byen, hvor Landeveien begyndte. Dagligstuen, i hvilken de strax blev viste ind, vendte med to Fag ud til det temmelig brede Torv, hvis Lindeallée paa den modsatte Side lukkede Udsigten.

— Ikke sandt, vi boer rart, frit og uden Gjenboer, sagde Fru Knudsen, en lille trivelig Kone, der havde taget særdeles venligt imod dem.

— De boer ganske udmærket, svarede Stauff; — jeg kjender jo endnu ikke meget til Byen, men af de Steder, jeg har seet, synes jeg her maa være behageligst; det faldt mig strax i Øinene endnu før jeg vidste at de boede her.

— Virkelig; aa ja, med Undtagelse af Villaerne der ud ad Havnen til, — der har De vel været?

— Nei, endnu ikke; jeg kom først hertil iforgaars.

— Ja saa, jo der er ellers kjønt. Men saa har vi til Gjengjæld vores Have ned til Søen. Vil De ikke tage Plads? mine Døttre kommer strax.

I Hjørnet af Stuen tæt ved Vinduet stod et smukt stort Flygel, som varslede godt for Musikvenner; ellers vare Meublerne noget gammeldags. Men et Bogskab med en udsøgt Samling af danske, tyske og engelske Digtere og de smukke Kobbere af »Stanzerne«, som decorerede Væggen, viste Fremmede, at de befandt sig i en Familie, der idetmindste satte Pris paa Skinnet af høiere Dannelse, og de, der oftere kom der, overbevistes snart om, at det var en hel Del mere end et Skin.

Nu traadte Mathilde og Helene ind, som havde benyttet Ventetiden til et hurtigt men smagfuldt Toilette.

— Gaa I nu kun med Herrerne ned i Haven, Børn, sagde Fruen, — saa skal jeg gjøre The-bordet istand imens.

Haven var ikke synderlig stor men holdt med megen Omhu, temmelig skyggefuld og paa Nordsiden dækket mod Blæsten af store Lindetræer. Smukkest var der nede ved Søen; Pile og Elletræer bøiede sig her ud over Vandet, og ved en lille Landgangsbro laa en elegant Seilbaad.

— Kan De sejle? spurgte Helene, idet hun sprang ned i Baaden og satte sig paa Roerbænken.

— Nei, desværre, svarede Max, — jeg har aldrig haft Leilighed til at øve mig deri.

— Det gjør ingenting, saa skal vi nok lære dem det.

— Ja, min Svigerinde er nu en Sømand paa en Hals, sagde Victor.

— Jo vist; det siger Du nu — og forresten er jeg det da ogsaa; men Du turde dog ikke betroe Dig til min Sømandsdygtighed.

— Deri tager Du mærkelig feil, sagde Victor leende, — det tør jeg saa udmærket godt; for naar jeg er i Baaden, er der dog e n Sømand ombord.

— Naa saadan. Ja jeg tænkte nok, at Halen paa den Compliment vilde blive en Grovhed. Saadan er han altid. Men nu har vi snart den kjedelige Vinter, saa er det forbi med den Slags Fornøielser.

— Da pleier Damerne dog ellers at være gode Venner med Vinteren.

— Ja de kjøbenhavnske, som farer om fra Selskaber til Theatret fra Theatret til Baller og fra Baller til Concerter.

— Har De da saa faae af den Slags Adspredelser?

— Theatret er mindre end intet. Vore Middage og Theer vilde afgive gode Studier for en Dickens, men da vi ingen Dickens har, er de ganske overflødige. Hvad Concerterne angaaer, troer jeg, uden at rose mig selv, at vor Dagligstue er Byens bedste Concertsal, og af Baller har vi næsten kun Klubballet, og der maa jeg danse med lutter Ladendienere og Commiser, og de duer ikke til andet end til at skumle over. Vel Victor?

Victor sad med Mathilde paa Stammen af en gammel Pil, der bøiede sig helt over Vandet og var fortabt i en hviskende Samtale med hende. Han blev nu pludselig vækket, da en velrettet Vandstraale fra Helenes Øse, der ledsagede denne Henvendelse, plaskede paa hans Ridestøvler.

— Hvad behager?

— Turteldue! vil Du dale ned fra din Myrthelunds rosenduftende Skygger til Klubbalsalens taagede Gasatmosphære og sige mig: duer Cavalererne der til andet end til at skumle over.

— Nei, saa sandt hjælpe mig de tre langlivede Gratier, der smykker dens østre Væg! ingen — undtagen min rusticerede Uværdighed, svarede Victor leende, idet han rystede en Gren, der hang ud over Baaden, og sendte et Douchebad af Regndraaber ned over Helene, der hurtig

flygtede over i Forstavnen, hvor Max havde taget Plads.

— Ja, det er sandt, Dig har jeg jo, hvem skulde jeg vel ellers skumle med! — men en Løve er for lidt til at oplive saadan en Ørk. — Og Adjuncterne er naturligvis for fornemme til at komme der.

— Saa? sagde Max; da kan jeg forsikkre Dem, at jeg ikke vil gjøre den adjunctive Fornemhed det Offer at blive borte fra et Sted, hvor jeg kan træffe Dem og Deres Søster.

— Virkelig; saa skal jeg ogsaa nok holde en Dans til Dem, hvis De kommer for sent; for De er naturligvis meget distrait.

Max blev lidt rød i Hovedet og Victor lo:

— Der kan Du see; Helene er ikke blot en lille Sømand og en stor Skumler, men ogsaa et Stykke af en Menneskekjender.

— Naa, ja det er godt, jeg veed det, vedblev hun, saa skal jeg holde Dem den Slags Forseelser tilgode og ogsaa forsvare Dem for Kronos.

— For Kronos? spurgte Max; jeg mente, han for en Snes tusind Aar siden var afsat fra Regimentet.

— Kronos, sagde Helene, idet hun lagde Hovedet paa Siden og betragtede Max, som om hun undredes over, hvor langt han var tilbage i Familieterminologien, — Kronos, det er Fader. — Naar De seer ham, synes De maaskee ikke, at han svarer til den Forestilling, De har gjort Dem om den gamle græske Gud, som han rig-

tignok er opkaldt efter. Men jeg gav ham det Navn, fordi min Lærer havde sagt, at det betød Tiden.

— Hvad var det for en Idiot af en Lærer? foer Max op.

— Fy Hr. Stauff, sagde Mathilde, — det maa De ikke sige; det var saadan en rar gammel Mand.

— Ja, det var det rigtignok, vedblev Helene; — han kneb mig altid saa venlig i Kinden, naar jeg ikke kunde mine Lectier, hvad jeg sjelden kunde. — Naa, det sagde han i alt Fald, og saa kaldte jeg Fader Kronos, fordi han er saa uhyre præcis, som om han var den personificerede Tid selv; hvis vi skrev Hieroglypher, vilde jeg tegne ham som et Uhr. Men nu maa han vist være kommen, saa det er bedst vi gaaer op.

Hun reiste sig og sprang behændig i Land, førend Max kunde komme til at opfylde sin Cavalerpligt.

Da de kom op til Havestuedøren, saaes ganske rigtig Kronos at sidde ved Vinduet i Dagligstuen, næsten skjult af »Fædrelandet«, som han dog strax lagde fra sig, da han hørte deres Stemmer. Det var en mager Mand af Middelhøide; han havde et skarpt og fint Ansigt, som nu smilede de Ankomne meget venlig imøde; Haaret var tyndt og noget graasprængt; han havde skinnende hvide Fadermordere og et bredt sort Halstørklæde; sort Frakke og Benklæder og sort Silkevest, paa hvilken han bar en svær Staaluhrkjæde, som var en Torn i Øiet paa Helene, der fandt,

at hans hieroglyphiske Navn burde bæres i en Guldkjæde; men hvormeget hun end som hans afgjorte Kjæledægge kunde faae lokket ham til naar det gjaldt hendes egen Pynt, formaaede hun, ikke at faae denne hans Favorit styrtet; — den skulde være et Sindbillede paa Tarvelighed, Beskedenhed og Soliditet.

— Velkommen til Byen, Hr. Stauff, sagde han, idet han trykkede Max' Haand. — Glæder mig at see Dem i mit Hus; — haaber at dette Besøg maa blive det første Led i en uendelig Række. Den moderne Kronos' tillod sig en beskeden Latter over den beskedne mathemathisk-chronistiske Vittighed og hostede forlegent bag sin Haand.

— God Aften Victor, hvordan gaar det med Høsten? — naa; ja ja, lidt skal der jo klages, ellers var Du ingen rigtig Landmand. — Hver Stand har nu sine Traditioner: — I hænger lidt med Hovedet, det varsler dyre Priser; — vi er stedse trøstige, det giver Credit. — Naa Mutter, er Theen færdig? — Maa jeg saa bede Dem tage til Takke med et tarveligt Aftensbord.

Victors Indbydelse til Familien om at tilbringe den følgende Dag — det var en Søndag — paa ***gaard, blev modtagen med stor Glæde, saameget mere som de hørte, at Max skulde ride ud sammen med Victor og tage ind sammen med dem om Aftenen, da Skolen skulde begynde om Mandagen.

— Ja, det feiler vel ikke, at De er musikalsk? spurgte Hr. Knudsen Max efter en kort Pause.

— Jeg er i alt Fald en stor Elsker af Musik.

— Dersom han var mindre beskeden med Hensyn til sin Musik, sagde Victor, — vilde han fortælle Dem, at han selv spiller.

— Spiller De? spurgte Helene, der sad ved Siden af Max.

— En Smule, det er neppe værdt at omtale. Jeg lader mig i det mindste ikke høre for andre, mindst naar Byens største Pianistinde er tilstede.

— Aa, jeg takker; men det kjender vi nok, den Undseelighed gaar nok af Dem. I alt Fald kan vi da spille noget firhændig.

— Ja maaskee, naar jeg faaer Lov til at øve mig i Forveien.

— Det bliver deiligt, saa skal vi give Symphonier af Haydn, Mozart og Beethoven.

Da de vare komne ind i Dagligstuen igjen, bad Max Helene om at spille og synge noget for dem, hvortil hun strax var villig.

— Vil Du have Lys? spurgte Moderen, da hun havde sat sig til Claveret.

— Aa nei, det er aldrig værdt at tænde Lys for saa lidt. Hvad skal jeg spille? hvem vil De helst høre noget af, Hr. Stauff?

— Af Clavermusik holder jeg naturligvis mest af Beethoven; men Schubert, Schumann, Mendelssohn og Chopin er mig alle gode nok.

— Nu skal De faae noget helt andet, svarede hun og begyndte. — Kjendte de det? spurgte

hun, da hun havde anslaaet de sidste Accorder, idet hun vendte sig om til Max.

— Det var jo Ouverturen til Iphigenia i Aulis.

— Au! — jeg havde haabet at gribe Dem i en Uvidenhed. — Naa, han er Dem forhaabentlig ogsaa god nok.

— Ja, det forstaaer sig. Jeg talte jo før kun om Clavermusik; og i den Anledning maa jeg gjøre Dem den Compliment, at De spillede den saadan, at Ingen, der kun havde hørt et Par Takter af den, kunde være i Tvivl om, at det var Orchestermusik.

— Ingen — der er ligesaa musikalsk som De.

Inden Max kunde komme til at gjøre Indvendinger mod denne Gjencompliment, var hun begyndt at præludere; hun sang Arien af Orpheus og Eurydice; »ach, ich habe sie verloren«; — den muntre unge Dame havde ganske veget Pladsen for Kunstnerinden, som fuldstændig hengav sig i Musikkens elegiske Stemning; ogsaa hendes Udtryk ja hendes Bevægelser vare ganske i Harmoni med den, og Ordene »wär', o wär' ich nie geboren« lød ikke overraskende end sige parodisk i den kaade og livsglade unge Piges Mund. Victor sad i Sophaen ved Siden af Mathilde og trykkede hende tæt op til sig; Max havde ikke Øinene fra hende, medens hun sang. Ingen sagde et Ord, da hun havde endt; den lille følsomme Frue pudsede kun et Par Gange sagte sin Næse, og Kronos gned sig ikke i Hænderne som efter Ouverturen men hostede deltagende.

Efter en kort Pause spillede hun endnu et Par Præludier og en Fuga af Bach; det var aabenbart hendes Hensigt at overraske Max ved en streng klassisk Smag, hvilket ogsaa lykkedes. Han gjorde en Bemærkning derom.

— Imorgen skal De faae nogle nyere, svarede hun. — Nu spiller jeg ikke mere i Aften.

Efter at man havde passiaret en Times Tid, tog Victor og Max Afsked.

Paa Hjemveien spurgte Victor ham hvad han syntes om Familien.

— Godt, rigtig godt.

— Min Svigerfader, hvad? — lidt pedantisk; en Handelsmand af den gamle Skole.

— Ja fuldstændig. Men jeg holder uendelig mere af dem end af de moderne S'gu'-Grosserere med Hatten paa det ene Øre. Du veed, jeg ynder i det hele den gamle Skole.

— Og Døttrene? spurgte Victor, da de havde redet et Stykke Vei tavse; jeg kommer nok til at pumpe Dig lidt.

— Din Kjæreste vil jeg vist synes udmærket om, især naar jeg lærer hende lidt nærmere at kjende. Helene er unægtelig pikant og livlig; naa, hun hører forresten ikke til den Type, der behager mig mest. Men hun spiller og synger jo Fanden et Øre af.

— Ja ikke sandt? — saadan som hun sang den Arie! jeg har hørt hende synge den før, men aldrig saadan; hun var jo, ligesom hun var inspireret. — Lad os tage den sidste

Fjerdingvei i Galop, jeg trænger altid til lidt stærk Motion, naar jeg har været i Dameselskab.

V.

Efter at have tilbragt en meget behagelig Søndag, forskjønnet af Helenes henrivende musikalske Præstationer — hun syntes om muligt at ville sætte Gaarsdagens i Skygge — kjørte Max om Aftenen ind til N. sammen med Knudsens; da han tog Afsked med dem, maatte han give dem Løfte om at komme en Aften i Ugen.

Den følgende Dag begyndte han sin Virksomhed ved Skolen, som udfyldte største Delen af Formiddagen. Han udførte sin Lærervirksomheds Pligter med Omhu, men var iøvrig slet ikke begeistret for dem. Snarere betragtede han dem som en lidt besværlig Skat eller Afgift, som han efter Overenskomst betalte sin Skjæbne, der ikke havde ladet ham fødes i rige og uafhængige Kaar, en Afgift, der satte ham i Stand til at have Resten af Dagen som sin egen og anvende den til videnskabelig Syslen eller undertiden til Selskabelighed. Det sidste Element begyndte mere og mere at komme til sin berettigede Stilling i hans Liv, skjøndt han kun omgikkes Bruuns og Knudsens. Den halve Mil frem og

tilbage til ***gaard kunde han let overkomme, og Knudsens boede han saa nær, at han fra sit Studerekammer kunde see Træerne i deres Have, og imellem dem et Vindue i den øverste Etage, som han snart fik at vide tilhørte de unge Damers Værelse.

Ellers søgte han ingen Omgang. Han var overhovedet temmelig indesluttet og ordknap mod Fremmede; men naar han yttrede sin Mening, var den aldrig forstilt, og han gjorde det helst, naar det kunde tjene til at afbryde videre Forhandling. Af hans Colleger interesserede ingen ham synderlig, og han kom derfor ikke i nøiere Forhold ttl nogen af dem. Religionslæreren, som var Catechet ved en af Byens Kirker, havde bragt i Erfaring at Stauff havde fire Lauder og et Egregie til sin Embedsexamen og ønskede derfor at indlede theologiske Samtaler med ham, skjøndt han af enkelte Bemærkninger i hans æsthetiske Studier havde mærket, at han »ikke var rigtig sikker«. Han gjorde Max en Visit og opfordrede ham til at læse en udmærket Afhandling i et theologisk Tidsskrift, som lovede at fremsætte »Resultatet af Undersøgelserne om det fjerde Evangeliums Ægthed«; ham selv havde den glædet »indtil Opbyggelse«.

— Har De læst den? har De studeret den? spurgte han Max den følgende Dag.

— Jo, svarede Max, den fremsætter Forsvarernes sædvanlige temmelig intetsigende Grunde med den sædvanlige ypperstepræstelige Salvelse.

— Hvorledes? intetsigende, Hr. Stauff! Hvad er da Deres Mening? hvad anseer De for Resultatet?

— Resultatet er, at man intet Resultat kan komme til. Uægtheden kan ligesaa lidt stringent bevises som Ægtheden, men flere Grunde taler for hin end for denne.

Dette saae ikke synderlig lovende ud; dog forsøgte Catecheten en Gang senere at faae ham ind i en Disput om hvorvidt de gamle Dogmatikeres Bestemmelser om Forsoningsdødens stedfortrædende Betydning kunde videnskabelig forsvares; men da Max kategorisk erklærede ham, at Rationalisternes og Strauss' destructive Redskaber forlængst havde nedbrudt denne barbariske Murbrok af det jødiske Tempel, samt at Kant og Hegel havde reddet al den ethiske og aandelige Sandhed, der kunde findes eller indlægges i denne Lære, — overlod Theologen ham til hans Hjertes Forstokkelse.

Til Knudsens kom Max, som sagt, temmelig ofte; næsten hver Søndag tilbragte han enten hos dem eller paa ***gaard, hvortil de da fordetmeste vare indbudne.

— Det var det vi kom fra med Seiltourene, sagde Knudsen en Dag til Max, da de røg deres Middagscigar i Haven. — Naar Forretningstiden er forbi, og jeg ikke mere behøver at sidde paa Contoiret, saa trænger jeg til lidt Adspredelse. Naa, enhver har jo sit; andre gaaer i Klubben; jeg holder nu af at seile, naar Veiret da er

dertil. Min Kone kan kun sjælden være med, for hun taaler ikke godt Blæst, og lidt af den maa der da til. Mathilde har tidt noget at bestille i Huset; men Helene er mig trofast. Jeg holder nok af at have et Mandfolk med; desuden kan jeg undertiden have Lyst til at gaae ud, naar Veiret er saadan, at jeg ikke godt kan tage Helene med. Derfor havde jeg Lyst til at hverve Dem som fast Matros paa »Svanen«.

Max yttrede strax sin Beredvillighed.

— De skal naturligvis ikke paalægge Dem nogen Tvang; De kan jo have noget at bestille eller ikke være oplagt. Jeg kommer i Tanker om, — vedblev han, idet han eftertænksomt pustede en fin Røgsøile ud, — at det kunde indrettes ganske bekvemt. Fra Deres Vinduer kan De see min Flagstang; naar Vimplen er oppe præcis Klokken fem, saa seiles her præcis en halv Time efter, og De er stedse velkommen.

Nu manglede Max vel aldrig Arbeide; men hver eneste Gang han saae den lange røde Vimpel flagre muntert for Vinden, svigtede han den gamle Sætning, han ellers holdt af at anføre, at hvad der kan gjøres idag bør ikke udsættes til imorgen, eller han blev enig med sig selv om, at Seiltouren ikke kunde opsættes, da Veiret kunde falde i et daarligt Hjørne, medens Philosopherne og Digterne altid vare visible.

Det varede ikke længe, før han seilede ganske godt. Sædvanlig sad dog Knudsen ved Roret og lod ham have det forreste Seil under Opsigt;

undertiden kunde det da hænde, at han kom for dybt ind i en Passiar med Helene. Det holdt Knudsen ikke rigtig af.

— Nei, De maa bitter Død ikke sidde der og glemme Seilet; naar man seiler, saa seiler man.

Naar de krydsede, vendte Knudsen undertiden før det var nødvendigt og lo da hjerteligt, naar Seilet uforvarende rev Hatten af Helene.

— Ja, naar Du sidder saadan og pjatter og fordærver mig Stauff, saa er det Fanden frisere mig i sin Orden, at Du faaer din Frisure i Uorden.

Ingen havde i Mands Minde hørt en Ed komme over den sirlige Kjøbmands Læber paa Landjorden. Men til Baadens Inventarium hørte en udvalgt Kreds af smaae Eder, som han benyttede omtrent ligesom elegante Herrer bruge stribet Linned til at antyde Morgennégligé.

Naar det blæste en rigtig stiv Kuling, og Søen skummede, saa at Herrerne maatte gaae alene ud, da var Knudsen ret i sit Es. — Naa Stauff, idag skal den skjære, — og den lille Mand gned sig i Hænderne, som om han vilde gnide Ild ud af dem, for at tænde sin Cigar. — En strygende Nordost, dygtig Ballast og ingen Damer ombord, saa gaaer det lystig.

Og lystig gik det unægtelig, naar Baaden krængede, saa Skummet stod som en Krands en Tomme over Rælingen i Læ, og et helt Selskab kunde sidde paa den modsatte Ræling uden at

tynge den en Tomme ned; men Max vilde dog gjerne have undværet lidt af den gode Vind og haft Helene med.

VI.

En Aften, da Max traadte ind i Knudsens Dagligstue, var der Ingen derinde, men fra den lille Havestue bag ved den hørte han Helenes Latter og en fremmed Herrestemme. Han gik derind og traf Helene og Mathilde sammen med en Herre, der blev præsenteret for ham som Doctor Holm, praktiserende Læge i N., en Ven af Huset, som nylig var kommen hjem fra en Reise, hvorfor Max ikke før havde truffet ham.

— Naa er det saa de værste? spurgte Helene idet hun optog Traaden i den Samtale, der var bleven afbrudt ved Max' Komme.

— Nei, — nei de værste er Skribenterne, svarede Doctoren. — Jeg har kun haft en og det var en kvindelig, men det er det mærkeligste Tilfælde i min Praxis. Jeg vil aldrig være ærlig, om jeg ikke havde disputeret om Correctursygen, dersom det var indtruffet før min Disputats.

— Hvorom, sagde De?

— Ja, nu skal De høre. Engang bliver jeg hentet til en Enke, som jeg et Par Gange før

havde cureret noget paa; Datteren, som var en ganske sød lille Pige men noget af et Hængehovede og ikke rigtig efter min Recept, var meget bekymret men kunde aldeles ikke begribe, hvad hun feilede. Fruen saae ynkelig ud, men det gjorde hun for det meste; Appetiten var god, og hun sov godt; Pulsen gik roligt; men hun kunde slet ikke taale at være oppe og klagede over Smerter i Hovedet, Ryggen, Benene og »indvortes«; — hvori Sygdommen bestod, kunde jeg ikke faae Rede paa. Jeg forsøgte flere Midler og glædede mig ved at see, at de dog i det mindste holdt Sygdommen staaende; selv syntes hun at vente at hendes Opløsning var nær, og hun imødesaae den med en stoisk Ro, som jeg ikke kunde andet end beundre, skjøndt jeg ikke ansaae det for saa farligt. Kort før hun blev syg, havde hun sagt sin Pige op uden at have faaet nogen anden. Datteren maatte derfor slide og slæbe, saa det var en Gru, og da Bekymringen for Moderen tog paa hendes Helbred, der just ikke hørte til de bomstærke, saa frygtede jeg for ogsaa at faae hende paa Sygelisten; jeg gjorde, hvad jeg kunde og fik skaffet en midlertidig Pige til dem. En Dag kommer jeg ind til Fruen; hun var falden i Søvn med et trykt Hefte i Haanden; jeg troede det var en Feuilleton, klippet ud af et eller andet Blad og tog det for at see, hvad det var for noget Tøieri hun forgav sig paa. Til min Forbavselse seer jeg, at det er et Correcturark, hvorpaa der staaer noget om Jeghed, Subjectivitet og Objectivitet og

Reflexionens Selvfordobling, som jeg Pinedød ikke forstod mere af, end De forstaaer af en Recept, skjøndt jeg havde faaet meget godt hos Rasmus Nielsen.

Da Helene hørte de philosophiske Termini, kastede hun sig over Søsteren, skjulte Ansigtet i hendes Skjød og vedblev under Fortsættelsen af Fortællingen at befinde sig i en Tilstand af Halvkvalthed, der af og til fik Luft i gispende Latterudbrud.

— Da jeg vidste, at Fruen havde en Orm for at omgaas Aandrigheder, troede jeg at en af hendes Venner havde skrevet en philosophisk Bog, og at hun ikke vilde lade den Ære gaae fra sig at læse det første Trykark. — Det beroligede mig dog noget, navnlig med Hensyn til Hovedsmerterne. I en Uges Tid fik jeg ikke Leilighed til at see til hende; saa kom jeg op til en Ven af mig, en yngre Læge, der hed Henriksen; han kjendte lidt til Familien, da han var en Fætter til en ung Mand, som Datteren nok havde gjort Hovedet lidt kruset paa. Han spurgte, hvordan Fruen befandt sig; »nu maa hun være helt rask.«

— Hvorfor det, siger jeg; hun er Pokker er hun; — jeg ved s'gu ikke, hvad det er for en Mare, der rider hende.

— Jo, siger han, — hun har jo udgivet et anonymt philosophisk Skrift, der skal være det værste Sludder, der er trykt siden Bogtrykkerkunstens Opfindelse; — det har min Fætter fortalt mig. — Det kan hun da for den slemme

Syge ikke have læst Correctur paa, naar hun er syg.

— Hvad er det, Du siger, udbrød jeg; jeg vil være hængt, om hun ikke har lagt sig syg alene for i god Ro og Mag at kunne læse Correctur.

— Og nu veed jeg ikke, Hr. Stauff, vedblev Doctoren og lo, saa Taarerne trillede ham ned ad Kinden, — om De ikke finder, at Henriksen havde Ret, da han sagde, at den Historie var ligesaa god som to halve hos á Porta, — og Henriksen holdt meget af »halve Historier«.

Ogsaa Max skoggerlo; men i Sandhed frygtelige vare de Latterconvulsioner, hvortil nu ikke blot Helene men ogsaa Mathilde hengav sig, efter at hun lidt efter lidt blidelig var sunket ned over Søsteren.

— Det maa være hende, hviskede Mathilde, der først fik Stemmen nogenlunde i sin Magt.

— Hvem? spurgte Doctoren forbavset.

— Fru Svane.

— De kjender hende?

— Om vi kjender hende! udbrød Helene i den høieste Discant; — aa jeg seer hende, dysset i Søvn af sine egne Subtiliteter, med Correc— og hun bukkede under for et nyt Latteranfald, som truede med endnu at overgaae de forrige.

— Nei, De maa min Sandten ikke lee saadan; der kan jo springe noget inden i Dem, sagde Holm.

— Aa, nu er det ovre, svarede Helene og tørrede sine Øine; men De maa virkelig give mig Lov til at lee, naar jeg faaer saa god An-

ledning dertil som denne. Jeg leer tidt ligesaa voldsomt uden synderlig Grund. Jeg er vis paa, at De ofte er bleven stødt over min umotiverede Lystighed, Stauff.

— Det er virkelig ikke uden Grund, at Victor kalder Dem en Menneskekjender, svarede Max. — Jeg kan ikke nægte, at jeg er enig med min store Ven Plato, naar han siger, at man bør ikke være hengiven til umaadelig Latter, som forstyrrer Ligevægten og Harmonien. Naar jeg skulde sige noget til Forsvar derfor, maatte det være, at det vidner om en vis Naturlighed; Damer, der er meget forfængelige, hvis Væsen er bestemt af Hensynet til at tage sig ud, tillader sig sjelden sligt; for hvad man ellers kan sige derom, det klæder meget faae.

— Ja, jeg veed det godt, sagde Helene; — det klæder egentlig et Menneske bedre at græde end at lee; det maa vel være, fordi vi lever i en begrædelig Verden. Og ret beseet veed jeg ikke, hvorfor jeg ikke vælger det andet; for naar saadan en pludselig Lystighed overfalder mig, saa er jeg for det meste i en Stemning, hvori jeg har lige nær til Latter og Taarer, og hvori jeg dog er længst fra en harmonisk Ligevægt mellem begge.

— Nei, bliv De kun hellere ved at lee, Frøken Knudsen, sagde Holm; — det er saamænd meget sundere. Forresten kan det ogsaa være en Smagssag. Jeg kan i det mindste ikke indsee at svulne Øine og en rød Næse er synderlig bedre Befordrere af Skjønhed end de gamle Skjønhedsplastre.

— De studerer Philosophi? spurgte Holm Max ved Thebordet.

— Ja, jeg sysler lidt dermed.

— Hm! naa, enhver sin Lyst. Det eneste, jeg husker af min Philosophi, er at Spinoza skaffede sig sit Udkomme ved at slibe Brilleglas, hvori han havde opnaaet en stor Færdighed, og at Kant var en kraftig ethisk Personlighed, der staar i et uklart Forhold til Kategorierne, som jeg forresten ikke længer veed, hvad er.

Efter The spillede Helene som sædvanlig.

Holm var ikke musikalsk og gav sig ikke ud for at være det; men han havde ikke noget imod at høre lidt Musik. — »Det sætter Sindet i en behagelig Ligevægt, siden vi før talte om det«, bemærkede han.

Max fulgte hjemad med Holm. Han syntes ganske godt om Doktoren, hvis jevne, ligefremme Væsen behagede ham. Det var en lidt før Mand, der saae ud til at være i Omegnen af Trediverne, med lyst Haar og Skæg og et aabent, venligt Ansigt.

VII.

Seiltourene vare forlængst ophørte. Efteraarsstormene, som giøre de store Søveie usikkre, havde ogsaa gjort Seilladsen paa Søen »lystigere« end selv den dristige Kjøbmand ønskede. De havde

sendt lange regelmæssige Rækker af Skumsvaner fra den ene Ende af Søen til den anden og dræbt dem ved Bredderne, hvor deres Dun endnu laae og vuggedes mellem Sivene; — de havde aflokket Søen den behagelige monotone Brusen, der i lange mørke Aftener havde accompagneret Max' og Helenes Samtaler og Musik; — de havde endelig nølende trukket sig tilbage, i det nu og da en Marodeur af en Kastevind styrtede sig ned fra Bakkerne, mellem hvilke den syntes at have ligget i Baghold, og jog en vifteformig, begsort Krusning hen over Søens kolde staalgraae Flade. Skovene speilede ikke længer deres brogede Krands i Vandet men stod som et kjedeligt mørkt Risgjerde om Dammens sydostlige Ende.

Julen nærmede sig, og den første Sne var falden, da Max en Søndag Formiddag traadte ind i Victors Værelse. Brændet buldrede lystig i Kakkelovnen, og udenfor dampede Straatagene, fra hvilke Sneen smeltede og dryppede i Sollyset.

— Tænd Dig en lang Freds-Pibe og sæt Dig alvorlig hen, saa vil vi holde en stor og vigtig Raadslagning, sagde Victor.

— Hvorom?

— Om hvilke Gjæster vi skal have herover i Julen. — Nei ikke den, den er snavset; tag den med den dandsende Silen, det er desuden et godt Omen.

Røgen hvirvlede et Par Minutter uafbrudt op af Piberne og udpustedes i mægtige Røgskyer, der bølgede og boltrede sig i Solstraalerne, som

strømmede ind gjennem Vinduet, indtil de fik leiret sig i et tyndt Lag tvers gjennem Værelset.

— Se saa, sagde Max, nu troer jeg den tilstrækkelige Skysamler-Atmosphære er opnaaet, til at der kan fattes olympiske Raad. — Hvem er Kandidaterne?

— Aa, jeg har tænkt mig Gerda, og vi maae vel saa ogsaa have Fru —

— Svane af Navn og Heire af Gavn, afbrød Max ham; ja hun er uundgaaelig; forresten gjør hun jo heller ingen videre Skade.

— Aa nei; hun kan bruges som Hofnar, og vi maae faae hende til undertiden at gaa tilveirs og umiddelbart derpaa i Vandet.

— Men forsigtigt, min Ven; forsigtigt, sagde Max; især naar Gerda er tilstede; for hun er baade øm over Moderen og ingenlunde blind for hendes Latterligheder, saa hun mærker let Uraad, og det vil saare hende meget. Altsaa det Punkt paa Dagsordenen volder ingen videre Vanskeligheder.

— Nei, det er kun i Forbindelse med det næste, om vi skal have Henrik herover eller ikke.

— Ja, hvorfor ikke?

— Hvorfor ikke, ja det veed jeg s'gu' egentlig ikke. Det er jo netop derfor, jeg vil have Dig med paa Raad. Jeg kan ikke rigtig blive klog paa, hvordan Forholdet er mellem de to, og om de ønsker at bedes sammen. Der var en Tid jeg troede, at han havde faaet en Kurv, men nu omgaaes de akkurat ligesom før. At han vil have hende, det er jeg endnu temmelig vis paa, men

om hun vil have ham, det kan jeg ikke blive klog paa.

— Det vil sige, Du er ligesaa klog og ligesäa dum som vi andre, maaske Gerda selv ikke undtagen.

— Hm! — ærlig talt har jeg Dig mistænkt for at være noget klogere paa det Gebet end vi andre; men jeg vil naturligvis ikke trænge ind paa Dig — Altsaa?

— Altsaa — skal han have en Kurv der, undgaaer han dog ikke sin Skjæbne.

— Der er noget i det; Gud ske Lov jeg er »fortøiet og vel til Havns.«

— Desuden er det Synd at lade ham sidde og kukkelure i Byen. Der tager han sig dog ingen Ferie, og han trænger sandelig til den.

— Punktum. Saa skriver jeg ham til imorgen, og hvis han ikke ligger dødssyg, kommer han nok; — paa dit Ansvar?

— Paa mit Ansvar, ja.

— Saa, det var den Forretning; lad os saa faae os et Parti Schack inden Middag.

VIII.

Anden Juledag omtrent Klokken fem vare alle Gjæsterne samlede hos Bruuns, og den kraftige Middag, hvortil de strax blev indførte, var saare

velkommen for de tre Gjæster, der havde gjort den lange Reise fra Kjøbenhavn.

— Det er rigtignok materielt, Fru Svane, sagde Legationsraaden, strax at kaste sig over Maden, men De maa trøste Dem med at det er baade klassisk og antikt. Det er kun moderne Romantikere, der (rigtignok kun paa Papiret) sværmer fastende i Maaneskin.

— Ja vist, vi er komne ud over Romantikken, svarede Fruen og tilegnede sig et usigeligt stort Stykke af den bævrende Skinke.

Gjensynet mellem Henrik og Max havde været hjerteligt men intet imod det mellem Fru Svane og Max. Hun trykkede hans Haand med begge sine og saae paa ham som om han var hendes eneste Søn, fra hvem hun havde været skilt i mange Tider, og hele hendes Krop kom i en slangeagtig Bevægelse.

— God Dag, kjære Hr. Stauff, hvordan har De haft det i al den Tid? har Deres Aand kunnet finde sig tilrette i disse indskrænkede Forhold?

— Jo Tak; jeg haaber ogsaa Fruen har befundet sig vel, at det kolde Efteraar ikke har forulempet Dem for meget.

— Aa ja; hvad skal man sige? jeg har jo lidt noget af mine Hoved- og Rygsmerter.

Helene, der hjalp Gerda Tøiet af, blinkede til Max, der i en Hast i Erindringen gennemløb Juleliteraturen for at see om nogen Titel passede til Fruen; men da han ingen havde fundet, kunde han nu med større Ro svare Fruen, der over

Bordet spurgte ham om hans Mening om Juleliteraturen, at han fandt den temmelig mager.

— Ja, det skal Gud vide, den er mager, sukkede Fruen; nei jeg tænker, hvad det maa have været for Tider, Hr. Stauff, dengang Goethe og Schiller udgav deres lille — hvad var det nu — naa — Mussealmanak.

— Ja, hvori de hudflette de slette Forfattere, og Pseudophilosopher, bemærkede Max.

— Ak ja! hvor kunde vi ikke nu trænge til saadan en Udrensning.

— Veed De hvorfor den kaldtes Mussealmanakken? spurgte den ubarmhjertige Victor.

— Jeg husker ikke ret; var det ikke efter en Vignet?

— Nei; den hed egentlig Musenalmanak — efter de ni Muser, De veed.

Fru Svane nikkede med uforstyrret Ro, men Helene, hvem Victor lempelig havde traadt paa Foden, fik noget Vin i den gale Hals og maatte et Par Minutter dunkes i Ryggen af Henrik. Den stakkels Gerda blev blussende rød og Max, som sad ved Siden af hende, skyndte sig at underholde hende om andre Emner.

— Men da alle de mishandlede Forfattere begyndte at jamre sig, fortsatte Victor, bemærkede en aandrig Dame, at man ogsaa kunde kalde den Mussealmanakken, da den havde fremkaldt en sand Kattemusik over hele Tyskland.

— A, ha! virkelig særdeles aandrigt, sagde Fru Svane og beundrede Historien med en lille philo-

sophisk Latter, hvis Utvungethed formindskedes ved en Anelse om, at der var *something rotten* ved det Hele. — — —

— Jeg beundrer dit Improvisationstalent, sagde Max efter Bordet.

— Du fortjener virkelig en Redningsmedaille, tilføiede Henrik.

— Ja ikke sandt, Henrik; det var et smukt Træk af mig saadan at komme din Svigermoder in spe til Undsætning.

Denne Titulatur lod aldeles ikke til at behage Henrik, som blev kjendelig alvorligere og taus. Han gik urolig frem og tilbage i Værelset, mens Helene og Max spillede firhændig, og vexlede af og til nogle Ord med Gerda og Mathilde, der sad ved Vinduet, som var halvt dækket af en blomstrende Nerium og en Viftepalme, bag hvilke de frosne Ruder med deres phantastiske, krystalliserede Blade og Blomster glimrede som Sølv i Maaneskinnet.

— Det er Skade, Du ikke er Maler, sagde Victor, — ellers vilde jeg bede Dig male det Billede der. Det var nok værd at eie.

— Du eier jo det, Du bryder Dig om af Billedet, hvad trænger Du til Kunsten for? svarede Henrik. Forresten, det er en dum Bemærkning: Kunsten er netop for dem, der har Virkeligheden, og dem, der ikke har den, nytter den intet.

Max havde reist sig fra Claveret og stillede sig hen ved Siden af Gerda.

— Hvad skal jeg synge? spurgte Helene.

— Syng noget af Schubert, svarede Gerda.

Hun sang »Frühlingstraum«: —

Doch an den Fensterscheiben
Wer malte die Blätter da?
Ihr lacht wohl über den Träumer
Der Blumen im Winter sah.

Ja, tænkte Henrik, saadan er hun: saa skjøn og kold som en af Isblomsterne paa Ruden; og jeg Drømmer haabede at hun vilde lade sig plukke, — af mig. — Mod en anden vil hun maaskee være som den Nerium, der sænker sine duftende Blomsterklynger ned over hende; men hvem bliver den lykkelige? Han saae hen paa hende; hun saae op paa Max, som bøiede sig over Stoleryggen og talte sagte med hende; hele hendes Ansigt smilede; aldrig var hun forekommen ham yndigere end i dette Øieblik. —

»Wann grünt ihr Blätter am Fenster,
Wann halt' ich mein Liebchen im Arm?«

IX.

Den følgende Dag var det smukt klart Veir med et Par Graders Frost. Victor foreslog en Skøitetour

paa Fjorden, og alle de Unge gik derned. De løb alle temmelig jevnt undtagen Victor, som næsten var Virtuos, og hvis statelige Sving mellem de andre tog sig ud »som en Ørns Kredsen mellem Smaafugle«, som Helene sagde. Efter nogen Tids Forløb fjernede han sig fra de andre, og Mathilde fulgte efter. Hun fandt ham i en lille Bugt af Fjorden ifærd med at foretage nogle høist kunstige Svingninger. Da hun næsten var naaet hen til ham, faldt han.

— Hvad tager Du Dig for her? spurgte hun.

— Komponerer Navnetræk til Familieduge.

— Ei, dem maa jeg see. De har i alt Fald den moderne Grosmægtighed; man maa næsten løbe dem rundt for at læse dem: — M B — G B og H; — stakkels Helene! har Du ingen fundet til hende?

— Jo vel har jeg det; men da jeg vilde løbe S-et, faldt jeg lige saa lang jeg var, som Du selv saae. Pokker staa i det! at et lille fastfrossent Straa kan forpurre saadan et smukt Parti.

— Der kan dog komme et Navnetræk ud, sagde Mathilde, idet hun vedblev at betragte det.

— Hvordan det?

— Skøiten har skaaret dobbelt; der staar to H-er, det ene inden i det andet.

— Sikken noget Nonsens! Kom nu min Pige; — staa fast, Fødderne sammen. — Han tog hende i begge Hænder og begyndte at løbe baglængs, først langsomt, derpaa hurtigere, indtil de i en rivende Fart ankom til de Andre.

— Der kommer Turtelduerne flyvende, raabte Helene; løb lidt med mig Victor, jeg fryser,

Victor lagde Armene over Kors og Mathilde og Helene rakte ham og hinanden Hænderne; Max og Henrik tog Gerda imellem sig.

— De veed vel ikke, Stauff, spurgte Gerda, da de Andre vare komne et godt Stykke forud for dem, at da alle vi med Undtagelse af Dem, sidst var hernede en Sommeraften, glædede vi os ved at høre en Fortælling om Dem?

— Saa?

— Ja; Bunsen underholdt os ved at fortælle om sit Møde med Dem i det gamle Tempel. — Men det maatte jeg maaske ikke sige, — sagde hun pludselig og saae lidt forskrækket paa Henrik.

— Jo, saamænd maatte De det, svarede han og lo.

— Hm, jeg holder egentlig ikke rigtig af det, sagde Max. Hvad skulde det til? og hvorfor skulde Frøkenerne Knudsen, der slet ikke kjendte mig, have den underlige Historie?

— De fik den kun at høre, fordi de netop var tilstede dengang, da det faldt mig naturligt at fortælle Frøken Svane den.

— Ærlig talt havde jeg helst set, at Du havde ladet være. Der er nogle faae Mennesker, hvis Dom om mig selv jeg bryder mig om — ellers er jeg beredt til at gaae min egen Vei — og til dem hører De.

Gerda saae ned for sig, som om hun med Iver passede sit Fodskifte, og Rødmen paa hendes Kinder blev dybere end den, det hurtige Løb foraarsagede.

— Troer De da, at det kunde give mig en ufordelagtig Mening om Dem? spurgte hun.

— Jeg veed ikke rigtig. — Jeg troer i alt Fald, at De mangler Forudsætninger, for at kunne forstaae, hvad der bevægede sig i mig dengang; — hvad der drev mig ud til en hedensk Tempelruin, naar Aftenklokken kaldte Landfolkene til Kapellet.

— Det tager De feil i, sagde hun hurtig og saae op paa ham. Jeg kan saa levende sætte mig ind i og sympathisere med Begeistring for den klassiske Oldtid. Jeg kjender jo saa meget herligt i dens Kunst og Historie, og det meste har De selv gjort mig opmærksom paa; — men kan det ikke forenes med nogen mere — Kjærlighed til vore Fædres Tro?

Hun tøvede noget, inden hun sagde de sidste Ord, idet hun ledte efter et passende, lidt indifferent Udtryk for Christendommen. Dette undgik ikke Max' Opmærksomhed; han saae paa hende med et venligt Smil.

— Hvorfor spørger De derom? De forener det jo selv; og De skal ikke tvivle om at det kan gjøres; det er meget smukt og godt. — Jeg kan ikke.

— Hvorfor ikke? spurgte Gerda; — har De forsøgt det alvorligt?

— Ja, men jeg har kigget for meget bag Coulisserne og seet Ting, som jeg slet ikke kan have noget med at gjøre. De fleste kunne lade det ligge og holde fast ved det øvrige, jeg maae være noget helt eller slet ikke.

— Lad os nu komme hjem, raabte Helene, der i det samme kom løbende med Henrik og Mathilde. Det er hundekoldt!

Jeg fryser om min Næsetip
Om Hænderne og om min Øreflip,

sang hun og pustede paa sine Hænder; men Du blusser jo som en Alperose i Sneen, sagde hun og kyssede Gerda; de to maa have holdt Dig ordentlig i Aande!

Om Aftenen fandt Victor paa, at der skulde dandses; Fru Bruun lod sig gjerne overtale til at spille; hun kunde en hel Del gamle Valse og Polkaer — men ingen Galopader.

— Det beklager jeg ikke synderlig, sagde Max til Gerda, som han dandsede med; — det ærgrer mig at Galopaderne mere og mere næsten ganske tager Hegemoniet.

— Deri er jeg ganske enig med Dem; der er langt mere Poesi ved en Vals selv ved de simplere; naar jeg hører en, tænker jeg mig altid en landlig Lystighed paa et smukt Sted ved Rhinen.

— Jeg troer det kommer af, at de er mere folkelige, svarede Max; det vilde neppe falde nogen stor Componist ind at skrive Galopader; men Valsen tilligemed Menuetten har altid hørt til deres Yndlinge.

I det samme inclinerede Helene for Max.

— Nu kan De jo prøve, om det er værd at indfinde sig paa Klubballer for min Skyld.

— De valser som en Engel, sagde Max, idet han pludselig standsede og med et elegant Buk satte Helene ned paa hendes Stol.

— En tvetydig Compliment, udbrød hun leende; men Valsen er heller ikke min Genre; den er mig for stadig og sirlig, vedblev hun og slog utaalmodig Takt med sin nydelige Fod; nei, men jeg galoperer som en Centaur; — Valsen bliver saa hurtig trættende — undtagen for Liebhavere, og for Øieblikket seer jeg en, der upaatvivlelig gjerne vilde blive ved at valse, til han dansede i Armene paa Knokkelmanden.

Max vendte sig om og saae Henrik danse med Gerda.

— Lad Hvile falde paa Dem, Stauff, vedblev Helene og pegede paa en Stol ved Siden af sig; hun slipper ikke løs for det første. Hvor det dog er underligt at see et Menneske saadan gaae om med sit flammende Hjerte som en Rumbudding paa en Præsenterbakke — rigtignok kun som en Skueret for os. Naar han ikke er sammen med Gerda, seer han for det meste saa mørk ud, som om han gik med en Krudtsammensværgelse mod den hele Verden i Hovedet.

— Er De vis paa at De selv, naar De bliver forelsket, ganske vil kunne skjule Deres Lidenskab? spurgte Max.

— Temmelig vis, svarede hun smilende og viftede sig med sit Kniplingslommetørklæde. — Men om Dem troer jeg det ikke.

— Naa og Gerda?

— Hende kan man jo aldrig see noget paa.

— Det tager De feil i. Undertiden kan hun komme ligefrem *en fureur*, navnlig naar hendes Retfærdighedsfølelse krænkes. Jeg har seet hende saadan et Par Gange; en Gang, da hun saae en Dreng mishandle en Hund, en anden Gang, da en Student paastod at Cæsar og Napoleon var de to største Skurke i Verden; De skulde seet hende; hendes Øine lynede og hun stampede i Jorden med sin lille Fod — —

— Undskyld en faktisk Berigtigelse, afbrød Helene ham lidt spydig, — hun har en meget stor Fod. Men se nu paa hende.

Hun talte ivrig med Henrik, gestikulerede med Hænderne og rynkede sine Bryn. Om Henriks Læber var der et lidt sarkastisk Smil, som efterhaanden forsvandt.

Kort efter gik Max over til Gerda og dandsede med hende.

— Vilde det være paatrængende at spørge Dem om hvad Henrik før sagde til Dem, som gjorde Dem saa ilter? spurgte han, da de atter havde taget Plads.

— Blev jeg virkelig ilter? spurgte hun og saae smilende paa ham; aa, han sagde saadan noget afskyeligt blaseret noget, som jeg ikke for min Død kan udstaae. Det veed han ogsaa meget godt, hvorfor siger han det saa til mig? I Virkeligheden kan han dog ikke mene det. —

— Det skal De ikke sige, svarede Max. Han siger sjelden noget, han ikke mener. Men han har maaske ikke altid ment det.

— Og vil heller ikke altid mene det, sagde Gerda ivrigt.

— Ikke? naa, siden De siger det, faaer jeg vel troe det. Der bliver kaldet til Thebordet.

X.

Brillant Veir til Touren i Dag, sagde Bruun senior; jeg kommer vel til at kjøre Slæden, Victor?

— Nei, det har jeg rigtignok tænkt at gjøre.

— Hvem skal da kjøre Kanen?

— Max, han kjører jo som en Automedon.

— Det er ogsaa sandt; det er nok fra den Tid, De var Huslærer hos Baronens.

— — — Als ich den jungen Baron dahin begleitete; täglich
Rollte der Wagen, geleitet von mir, das hallende Thor durch,

citerede Max.

Det blev altsaa besluttet, at Max skulde kjøre Helene og Gerda i Kanen. De andre tog Plads i den større Slæde, Fru Svane indpakket, som om hun skulde sendes som en philosophisk Mærkværdighed til et ethnographisk Museum i Sibirien.

Det gik rask og lydløst hen over den bløde Sne, der straalede og tindrede i Sollyset, ud mod Skoven, der helt bedækket af Rim tog sig ud som en fin Radering. Gerda var henrykt; hun havde aldrig kjørt i Kane før, og kun den foregaaende Dag seet Skoven i Vinterdragt.

— Hvor her dog er deiligt inde, sagde hun, idet hun vendte sig om til Max. Om Foraaret og Sommeren synes jeg altid det er, ligesom Skoven var et levende Væsen; nu er det, som om den var forstenet eller snarere fortryllet, rørt af en Festav. Her er ogsaa saa dødstille.

Der hørtes virkelig ikke en Lyd undtagen Hestenes Bjælder, og en dæmpet Raslen, naar pludselig en lang bred Rimstrimmel faldt ned fra en Kvist; men ikke et Vindpust rørte sig.

Da de kom udenfor Skoven, kjørte Max forbi Slæden.

— Han vælter Jer nok i en Snedrive, raabte Legationsraaden, men der ligger I jo ogsaa meget godt, og vi skal nok tage Jer med hjem.

— Skal vi kjøre hurtigere, spurgte Max paa Hjemveien.

— Aa ja, raabte Helene og klappede i Hænderne; rigtig hurtigt.

— Men De maa ikke bruge Pidsken, Stauff, saa vil vi hellere kjøre lidt langsommere, sagde Gerda.

— Ja, det vil vi rigtignok, istemmede Helene; men strax efter tilføiede hun med et skjelmsk Smil, idet hun vendte sig om til Max: men De

finder vist at vi er sentimentale. Hun syntes dog at man burde bruge sin Mildhed til at kokettere lidt; det var ikke en Gang faldet Gerda ind at den kunde benyttes dertil.

— Hvorfor troede De det? spurgte Max; jeg er tvertimod selv sentimental nok til at foragte dem, der kalder det Sentimentalitet. Jeg regner det ikke for en af mine mindste Glæder ved Studiet af Byron, da jeg saae at han, hvem vistnok ingen vil kalde sentimental, ikke anseer en Strophe og en temmelig lang Note i Don Juan for at være for meget til at gjennemhegle sine Landsmænd, fordi de gjør et hensigtsløst Fiskeri til en af deres Hovednydelser, og ønsker at han havde en af sin Tids berømte Sportsmænd paa en Medesnor med Krogen i Ganen.

— Og i Kain, sagde Gerda, forsmaaer han ikke at indføre Katastrophen ved Kains Forbittrelse over en Gudsdyrkelse, der river Lammet bort fra Moderen for at offre det. Men jeg har aldrig rigtig kunnet forstaae, at det ikke er den fromme Abel, der opdager, at det er en barbarisk Forestilling, at man ærer Gud ved at slagte hans Skabninger, som dengang jo efter Biblens Fortælling ikke engang var bestemte til Føde for Mennesker.

— Ei, ei, Frøken! jeg synes, De begynder at blive Rationalist.

Gerda saae forundret paa ham. Ja, hvis det er Rationalisme, saa er jeg rigtignok Rationalist.

Det er ret; man skal aldrig lade sig afskrække af Navne. Forresten er det ikke saa forunderligt, som De troer. De rigtig ægte Troende, der stirrer sig blinde paa en Række Bud, som de antager for guddommelige, de opdager aldrig den Slags Ting, de kritiserer ikke. Den blinde Tro har aldrig ophørt at ansee Grusomhed for en Gudsdyrkelse; — har De aldrig hørt at det for Protestanter saa ildeklingende Ord Autodafé betyder Troeshandling? — det har den først lært af andre Aandsmagter, af Humanismen; men Byron opfatter netop Kain som den første Humanist.

— Jeg kunde nok have Lyst til en Whist i Aften, sagde Fru Bruun en halv Times Tid efter Eftermiddagskaffen; hvad siger De, Fru Svane?

— Virkelig et høist tiltalende Forslag.

De to Fruer, Legationsraaden og Mathilde satte sig altsaa til Spillebordet. Henrik spurgte Gerda, om hun havde Lyst til at spille et Parti Schack med ham, hvortil hun fandtes meget villig. Victor hentede Schackbordet, stillede de to Stole tilrette og en tredje ved Siden af Bordet med Ryggen mod dette; paa denne tog han selv Plads, lagde Armene paa Stoleryggen og Hagen paa sin høire Haand med en Spillers hele Interesse fast besluttet paa ikke at vende Øinene fra Brædtet, før Partiet var endt.

— Spiller De Schack? spurgte Max Helene, som med en vis Forfærdelse havde iagttaget disse grundige Forberedelser.

— Nei, det er jeg vist for dum til; det seer ogsaa saa kjedeligt ud.

— Hvad skal vi to da tage os for?

— Hør, veed De hvad, lad os gaae lidt ud at spadsere; her er saa hedt inde, og det er det mest henruskende Maaneskin, man kan tænke sig.

Helene var meget tilfreds med at faae Max lidt for sig selv; hun havde netop tænkt paa at han i de to sidste Dage havde givet sig for meget af med Gerda; det ærgrede hende noget, mulig at være stillet i Skygge af hende, som i Selskabslivet var meget stille, altid mere ængstelig end hun selv og ganske uden Talenter. Da Max henvendte sig til hende, sad hun netop og betragtede Gerdas Ansigt, som var bøiet lidt over Schackbrættet, og sammenlignede det med sit eget, der unægtelig var mindre regelmæssigt, men — det forekom i alt Fald hende — mere interessant end denne lille rolige og venlige Samling af smukke Linier og Farver.

De gik langsomt gjennem Haven ud ad en Laage og over en lille Sti ud paa Kjøreveien. Det var endnu lige saa blikstille som om Formiddagen, men lidt mildere; »jeg er bange for at det slaaer om til Tø«, sagde Helene. De snedækkede Marker og Bakker gjennemskaarne af mørke Hegne, Gaardene og Husene med deres Haver om og Skoven i Baggrunden laae ganske tydelige i Maaneskinnet. Der var ikke en Sky paa Himlen, hvis utallige Stjerner glimtede og blinkede, som om de ved Livlighed og Afvexling vilde erstatte den Glands de havde mistet, da

Himmeldronningen traadte frem i deres Midte. Helene have Ret, det var en deilig Nat.

Der var lidt glat paa Veien og hendes Fod gled et Par Gange. Max bød hende sin Arm.

— Sig mig en Gang, sagde hun, idet hun fortrolig lagde sin Arm i hans, — men nu maa De svare mig oprigtig — er det aldrig faldet Dem ind, at jeg har for lidt Dannelse?

— Hvorfor dog det? spurgte han forundret.

— Nu svarer De mig slet ikke.

— Jeg forsikkrer Dem, det er aldrig faldet mig ind med en Tanke.

— Jo, baade Gerda og min Søster har flere Kundskaber end jeg — jeg mener æsthetiske Kundskaber, om andre vil jeg nu slet ikke tale; — og de jeg har er saa usammenhængende og tilfældige.

— Det veed jeg ogsaa nok, svarede Max, siden De vil have at jeg skal være ærlig; men »Eines schickt sich nicht für Alle«.

— Der citerer De noget, som sikkert baade Gerda og Mathilde veed hvem der har sagt, — og jeg veed det ikke.

— Det er jo ogsaa ganske ligegyldigt, sagde han og lo. — Hvad jeg mener er, at De er en Kunstnernatur, og Deres Dannelse maa bedømmes paa en anden Maade; saadanne Naturer er gjerne skjødesløse og efterladende paa de Omraader, der ikke netop berører deres Talent, og Uddannelsen af dette koster dem jo ogsaa saa megen Tid og Arbeide, som Andre kan anvende paa Andet.

— Aa, jeg er desværre ogsaa i Musikken ofte efterladende og doven nok. Jeg er forresten kommen til at tænke paa, at jeg synger saa mange Digte af Heine, saa det er egentlig en Skam, at jeg aldrig har læst hans Digte i Sammenhæng; jeg troer, at jeg ogsaa maa kunne synge de enkelte bedre, naar jeg kjender Helheden og har indaandet nogen heinesk Luft. Kan De ikke skaffe mig dem?

— Jo, De kan godt laane dem af mig; det vil sige »Buch der Lieder«, for andre faaer De ikke.

— Ja det maa De selv om. De kan dem vel udenad?

— Ja saa at sige. Jeg blev forøvrigt ogsaa ført til ham af Schubert og Schumann; det vil maaskee ogsaa gaae Dem som mig, at De i Begyndelsen ikke bryder Dem synderlig derom og synes at mange af dem er uden Indhold, indtil De tilsidst mærker at selv de ubetydeligste er i Deres Tanker og i Deres Hjerte.

— Hvordan kan det dog gaae til? saadan er det nok gaaet mig med enkelte Musik-Stykker men aldrig med nogen af de store Componister.

— Det kommer af, at det ikke er enkelte løsrevne Digte men et helt Menneskeliv, et Hjerte, der har aabnet sig for os saa fuldt som maaskee ingen anden Digters og det i det Øieblik, da det gjennemstrømmes af de evige Følelser, som altid har grebet og rørt Mennesker dybest.

— Hør, De maa bringe mig dem saa snart vi kommer tilbage til N.

— Ja, men berus Dem nu ikke.

— Er der da Fare derfor?

Hun saae virkelig smuk ud, da hun standsede og saae spørgende paa ham med et halft naivt Smil, mens hendes Øine tindrede i Maanelyset; hun var næsten lige saa høi som han selv; det tykke blaatærnede Sjavl, som blev holdt sammen i Halsen af en Guldnaal, skjulte ikke Skuldrenes næsten majestætiske Runding; en lang lys Lok, der havde listet sig ud under det sorte hæklede Tørklæde hun havde om Hovedet, laa blødt om den ene Side af den høie fine Hals og faldt hende halft ned paa Brystet.

Han saae stift paa hende og følte hendes varme Aande paa sin Kind; det faldt ham ind, om ikke han, der advarede, selv var beruset.

— Ja vist er der Fare, svarede han og trykkede uvilkaarlig den Arm, der laae i hans, fastere til sig. Det er en stærk Vin; — for Resten — De er ogsaa voxet fra Limonaden.

Da de kom tilbage, reiste Selskabet sig netop fra Spillebordene for at gaae ind til Theen.

— Det trækker ud med Partiet mellem de to, sagde Legationsraaden til Fru Svane, idet han bød hende Armen.

— Ja, Situationen lader til at være pikant. Jeg seer gjerne at min Datter spiller det Spil, det vænner til stringent Tænkning. Selv vælger jeg gjerne de lettere Selskabsspil.

— Naturligvis; De trænger omvendt til at lade Deres Tanker hvile. Det er ofte et Træk hos overordentlige Hoveder at de ynder Kortspil.

Thorvaldsen spillede gjerne Lotteri, og han var dog kun Kunstner.

— Hvordan staaer Spillet? spurgte Max.

— Jeg troer, Gerda vinder, svarede Victor. Det er virkelig et interessant Tilfælde: en Springergambit, der blev modtaget ganske naivt. Kjendte De den vel?

— Jeg veed ikke engang hvad en Gambit er, svarede Gerda.

— Saa er den ikke spillet rigtig, sagde Max.

— Nei, jeg angreb for tidlig og uden at være tilstrækkelig forberedt, svarede Henrik.

Efter Bordet blev Whisten og Schacken genoptagne. Helene gik ind i Værelset ved Siden af og satte sig ved Claveret for at see paa nogle Noder og nynne nogle Sange igjennem, som hun vilde synge den næste Dag.

— Maa jeg staae hos Dem og see med? spurgte Max, saa lærer jeg Sangene saa godt at kjende og har mere Fornøielse af dem imorgen. Dersom det da ikke generer Dem.

— Nei slet ikke. — — — — —

— Madam.

— Se saa, nu er Du i Fælden.

— Ja, sagde Henrik nølende efter en lang Eftertanke, nu troer jeg, jeg kan give Dem Spillet.

— Er Du gal, Henrik?

Han saae op; det var Max, der var traadt til og betragtede Spillet.

— Seer Du da ikke, at jeg ogsaa trues med en Schack af hans Dronning paa E 4; det er Mat i en 4, 5 Træk.

— Ja, for Frøken Svane, svarede Max, dreiede sig om paa Hælen og gik igjen ind til Claveret.

Helene havde faaet fat i et Hefte Kjæmpeviser og slog »Gangerpilten« op.

— Kjender De den? spurgte hun og begyndte at spille den igjennem.

— Jeg kan ikke finde nogen Udvei, sagde Henrik efter at have grundet næsten i fem Minutter.

— Du maa ikke give det Spil, raabte Max.

Helene lo. De tager det saa ivrigt, som om det gik ligesom i Visen:

Jeg sætter mod min Ære
Og saa dertil min Tro —

sagde hun sagte.

— Ren Spillerinteresse, svarede Max smilende.

— Ah! — men der kan den jo ikke staae Menneske.

— Hvad trak han? raabte Max.

— Springer F 5 til D 6, telegrapherede Victor.

— Rigtig.

— Det er Galgenfrist; jeg slaaer den med Taarnet, sagde Gerda.

— De glemmer Løberen paa H 3, som nu er bleven virksom; Schacken paa C 8 med Dronningen kan De ikke taale, raabte Max næsten triumpherende.

— Nu har jeg seet det Spil med, udbrød Legationsraaden; er det en christelig Maade at tyre

en Schack paa? han spiller jo, som om han var en Saracen.

— Jeg giver tabt, sagde Gerda efter nogle Minutters Forløb og reiste sig.

Den Jomfru hun slet tabte
Den Ungersvend han vandt,

nynnede Helene.

* * *

Saaledes gled Timerne og Dagene let og behagelig hen for det unge Selskab, der var forsamlet paa ***gaard, »som sølvklare Perler, der drages paa en Snor«, indtil Max ved Feriens Udløb maatte ind til N., hvorefter ogsaa de andre tog hver til sit.

XI.

Adjunct Stauff — Pastor K —, sagde Knudsen præsenterende.

Præsten ved Hovedkirken i N., hvis klamme Haandtryk Max modtog, var en lille før Mand, med et fedt, skjægløst Ansigt, der sædvanlig prydedes af et forbindtligt Smil, som paa en Gang udtrykkede hans Værdighed og hans Vel-

villie mod dem, der ydede denne det tilbørlige Hensyn. Overfor Max forsvandt Smilet vel ikke ganske men smeltede sammen med et fåderligt bekymret Udtryk. Hans Catechet havde nemlig fortalt ham om, hvorledes han »havde følt denne homo novus paa Tænderne, for at ikke en Ulv skulde snige sig ind i Hjorden uden Hyrdens Vidende«, og Præsten havde med Misbilligelse hørt, at han kom saa meget i Knudsens Hus, hvor han selv var en høit anseet Gjæst. Han udtalte sig ved given Leilighed til Knudsen derom, og bemærkede, at den unge Mand »ikke skyede at udtale høist betænkelige Principer«, idet han tillige erindrede om sine kjære Confirmantinders aandelige Vel. Kjøbmanden bemærkede at hans Dom om det unge Menneske var ganske anderledes end Pastorens, og at den sidste vistnok beroede paa Misforstaaelser, som vilde svinde ved nærmere Bekjendtskab; for at indlede dette havde han nu inviteret dem sammen til Middag. Der var tillige Præstens Kone og hans Datter, en lille Dame med Nordbakkermanke og Opstoppernæse, som bar et Par Briller; skjøndt hun var over de femogtyve, undrede man sig ikke over ingen Forlovelsesring at see paa hendes Finger men i høi Grad over ingen Blækklatter at see; hun var Faderens trofaste Ledsagerske baade i Meninger og i Selskaber og blandt N's satiriske og ugudelige Hoveder (thi Satire over Præstefamilien var omtrent det frækkeste Kjætteri der var fremstaaet i N.), gik under Navnet: »Tillæget til Psalmebogen«. Endvidere var Holm der og et

Par unge Damer, til hvem Frøknerne Knudsen stod i Invitationsgjæld.

Efter Bordet trak Herrerne sig tilbage til Knudsens Værelse for at ryge en Cigar til Kaffen. Max vilde helst holde Samtalen paa det almindelige Omraade, dels af Ulyst til at komme nærmere i Kast med Præsten, dels ogsaa af Hensyn til Kjøbmanden og Doktoren, men Præsten fik ham med Vold og Magt ind i en theologisk Disput.

— De mener altsaa at Philosophi og Theologi er ganske uforenelige? spurgte Præsten.

— Ja, sagde Max temmelig gnaven, og jeg antager at det hegelske Unionsforsøgs traurige Udfald tilstrækkelig har bevist det.

— Man er kommen ud over Hegel, forkyndte Præsten og pustede med stor Værdighed en Røgsky ud, som om han med det samme bortblæste den hegelske Panlogisme.

— Det er en af de bekvemme Sætninger, som siger saa meget at den intet siger, men som lyder ganske pompøs, hvorfor mange bærer dem i Munden og endnu flere lader sig imponere af dem; — svarede Max, idet han blev en Smule rød i Hovedet; — lad os analysere den engang. Hvad forstaaer De ved »man«? mener De Philosopherne, saa er det forsaavidt sandt som Philosophien aldrig helt staaer i Stampe; men forsaavidt som de staaer paa hans Skuldre, er det ikke sandt. — Mener De Publicum, saa er dertil simpelt hen at svare, at det aldrig har været inde i ham; — mener De Dem selv — en Be-

tydning som »Fyren« Markham i David Copperfield ikke er ene om at bruge Ordet i — saa angaaer det jo egentlig ikke os Andre. Ligesaa ubestemt er Udtrykket »komme udover«. Og endelig er Sætningen uden Braad mod min Bemærkning; — thi dersom man i noget Punkt er kommen ud over Hegel, saa er det vel deri, at man ikke længer troer paa Muligheden af hin Forening.

Da han havde sagt dette, forlod han Værelset for at gaae ind til Damerne. Holm fulgte ham.

— Det var »eine grausame Salbe«, sagde han, idet han slog ham paa Skuldren, — og han havde s'gu ærlig fortjent den; nu stemmer han nok Piben ned.

— Veed De, hvad vi er blevne enige om? — spurgte Fru Knudsen Max, da han traadte ind i Dagligstuen.

— Nei.

— De maa læse noget høit for os af Heine; jeg har sværmet meget for ham i mine unge Dage, og nu da Helene læser ham, har jeg opfrisket mine gamle Erindringer.

Max saae spørgende paa Helene; hun nikkede og bragte ham Bogen. Han satte sig ned ved Siden af hende og begyndte. Da han havde læst Lorelei, traadte Knudsen og Præsten ind.

— Ah, her læses høit, sagde den sidste; tør jeg spørge hvilken Digter der har den Ære at divertere Damerne.

— Heine, svarede Helene.

— Naa, han skal have skrevet nogle nette, erotiske Smaating.

— Ja, det er saa nydeligt, udbrød et Par af »Veninderne«.

Helene saae hen til Max med et halft medlidende, halft foragteligt Smil.

— Nu skal de faae noget »nydeligt«, hviskede han og læste: »Mir träumt: ich bin der liebe Gott«; Helene og Holm lo høit, Frøken K— fandt det mest passende for sin Værdighed at sætte et forarget Ansigt op, Præsten var liberal nok til at finde det »ganske morsomt«.

— Slutter vi med den? spurgte Helene da Max nu lagde Bogen fra sig.

— Ja, svarede han; — efter Tragedien følger et Satyrspil.

— Siden vi er ved Æsthetiken, begyndte Præsten, — det kunde interessere mig at høre Deres Anskuelser om vor nyere Literatur.

Max giorde en meget betegnende Skulderbevægelse.

— Det var en meget afvisende Dom, sagde Præsten; det forekommer mig dog, at en kyndig Æsthetiker maa kunne finde et eller andet fortjenstligt og berettiget ved den.

— De vil vel heller ikke skjære Alle over en Kam? spurgte Holm.

— Siden De lader til at lægge en saa ufortjent Vægt paa min Mening, sagde Max, skal jeg udvikle den nærmere og søge at fyldestgjøre de opstillede Fordringer. Det er en uomtvistelig Sandhed, at naar man har nydt meget stærk

finder sig i Kirken som i deres Hjem, hos hvem Religieusiteten i den Grad er naturaliseret, at Helligheden ikke længer har noget trykkende; hvorimod de ikke-christne her dog vil faae et Indtryk af Høitidelighed. Naar vi nu herfra vender os til disse vore nyere religieuse Digtere, saa vil jeg ligne deres Værker ved en Frokost i Præstegaarden om Søndagen efter Gudstjenesten; for de Indviede er der nemlig over denne udbredt et vist velgjørende Præg af det Geistlige, som forhøier Nydelsen, medens Uindviede anseer ethvert ligesaa vel besat Bord for ligesaa delikat, og her heller ikke som i Kirken finder Anledning til at afholde sig fra profane Vittigheder og skumle Bemærkninger.

— Ja, nu forstaaer jeg Dem ganske, sagde Holm leende. Ogsaa Frøkenerne Knudsen loe, hvorimod Kronos hostede advarende; — Præsten indtog en tavs imponerende Holdning, men Frøken K— sendte Max et lynende Øiekast, der kunde fortolkes som: ja, Du kan vente til Du skal komme til Frokost i vor Præstegaard.

— Og hertil, vedblev Max, kan jeg da knytte Undersøgelsen om, hvorvidt denne Eiendommelighed kan anerkjendes som et æsthetisk Fortrin. Det er uomtvisteligt, at ganske ligegyldigt til det æsthetiske kan det ikke forholde sig; thi en bestemt Livsanskuelse maa være Underlaget for en digterisk Virksomhed. — Hvorfor fremtræder Religieusiteten hos hine Digtere saa imposant og ærefrygtindgydende, hos disse saa tam og »velgjørende«? Det laae vistnok nærmest

at søge Grunden i selve det religieuse Forhold; men dette er uberettiget; thi det er jo dog i alt Fald muligt, at disse er ligesaa fromme som hine, og der er intet der berettiger os til at forvandle Æsthetikerens Dommersæde til Hjertekjenderens. Grunden maa altsaa ligge i den anden Faktor: den digteriske Begavelse, eller i begges Forening: Talenterne har udstykket hvad Genierne har sammensmeltet. Altsaa tilkommer der det religieuse Indhold som saadant intet særligt Fortrin, men vi maa tilkjende en kraftig poetisk udtalt Pantheisme, Atheisme, Nihilisme Fortrinnet for en mindre kraftig poetisk udtalt christelig Fromhed, — og omvendt; — men er de lige poetisk udtalte, kan den ene ikke siges æsthetisk taget at have noget Fortrin for den anden.

Max gik et Par Gange frem og tilbage i Værelset; Præsten takkede ham ironisk for den æsthetiske Forelæsning. Han hviskede et Par Ord til Helene; hun smilede, reiste sig og gik hen til Claveret.

— Hvad skal jeg spille, Stauff?

— De lovede mig sidst den Ballade af Chopin, De var ifærd med at indøve.

— Det er sandt — — —

— Det var et deiligt Stykke, sagde Præsten, da hun var færdig. Var det ikke den, lille Hanne spillede for os i Julen?

— Nei, kjære Ven; den har hun dog ikke knækket sine Fingre over, svarede hans Kone.

— Fader forvexler det vist med, at hun sang en Ballade af Schubert, oplyste »Tillægget«.

— Formodentlig den i P-Moll, hviskede Max til Helene, som stod i Havestuen ved Siden af ham. Heldigvis stod Døren aaben ud til Haven, da der var meget hedt i Værelserne; i et Spring var hun ude ad den, og strax efter fandt Max hende paa en Bænk, halft opløst af Latter.

— Han lader til at forstaae sig ligegodt paa Musik og Poesi, sagde Max.

— Aa, aa — den sidste Dosis var mageløs! — Hør, Deres Foredrag om vor nyere Literatur var fortræffeligt. Nu, da De har introduceret mig hos Heine, troer jeg ikke længer, jeg staaer i Fare for at komme til at sværme for den.

— Det er sandt, jeg har slet ikke talt med Dem derom, siden jeg har laant Dem Bogen; nu har De da haft Tid til at leve Dem ind deri.

— Aa, spørg mig ikke, hvad jeg synes om ham; hvor kan man synes om ham, og hvad skal man sige paa Prosa om Poesi? Lad os gaae lidt; giv mig Deres Arm. — — De har faaet Ret; jeg er beruset. — De Gjæs, som kalder det nydeligt; det er frygteligt — frygtelig deiligt.

— Ja, De forstaaer ham.

— Jeg troer det næsten ogsaa — Apropos! hvad er det for et underligt Vers, De har skrevet paa det forreste Blad:

Dieses Buch sei dir empfohlen,
Lese nur wenn du auch irrst,
Doch wenn du's verstehen wirst,
Wird dich auch der Teufel holen. —?

— Det er et Vers, som Heine skrev foran i et Exemplar af Faust, som han forærede sin Broder.

— Veed De, hvad jeg ikke kan forstaae hos ham? spurgte Helene ham pludselig, da de i et Par Minutter havde gaaet tavse sammen.

— Nei.

— At han kunde blive ulykkelig i Kjærlighed. Jeg synes, han maatte være uimodstaaelig for enhver Kvinde; og hvor kunde nogen, som havde elsket ham, forlade ham for en andens Skyld?

— Jeg forstaaer det ikke heller; men der skeer saa meget uforstaaeligt. Hvad om Apollo havde ladet ham gaae disse Lidelser igjennem for at hærde ham og i Taaredaaben havde indviet ham til sin Præst, hvem han lønner med et udødeligt Navn.

— Troer De, et udødeligt Navn kan veie op mod jordisk Lyksalighed.

— De mener Kjærlighed, sagde Max. For et Aar siden troede jeg det; nu troer jeg det ikke længer.

— Helene, Stauff! der er for koldt for jer dernede, raabte Fru Knudsen fra Havestuedøren.

Bare de ikke har det for hedt de to, tænkte Holm.

XII.

Knudsens Sværmeri for Max var kommet meget hurtig og havde en næsten tilfældig Grund. Han havde i sin Ungdom haft en Ven, en fyrig begeistret Natur, glimrende begavet og med rige æsthetiske Interesser og Talenter; han blev forlovet med Knudsens Søster men døde allerede meget ung af Brystsyge. Allerede den første Gang, da Knudsen traf Max, havde han følt sig levende erindret om denne Ven, og det senere Samliv havde forøget dette Indtryk.

Max' dristige Optræden overfor Præsten havde imidlertid mishaget Knudsen; han ærgrede sig over at Forsøget paa at bringe dem sammen var løbet saa uheldig af og frygtede for, at hans Renommée skulde lide ved den fortrolige Omgang med en ung Mand, som i den lille sladdervorne By snart vilde gaae for et Fortabelsens Barn, dersom Pastor K— begyndte at ivre mod ham. Desuden kom han i Tanker om, at Max var vel allieret med Helene; han havde en temmelig usikker Stilling og hørte overhovedet til den Slags Personer, man hellere seer som Husven end som Svigersøn; saa var Holm i alle Henseender ulige mere solid.

Doctoren havde egentlig ikke noget videre mod Max, undtagen at han var lidt for høitflyvende. Men man er aldrig overvættes venlig stemt mod en Rival, især naar han staaer over en i Fyrighed og Begavelse, og Holm maatte have været en mere høisindet Natur end han var, naar han

ikke af og til skulde skubbe til den hældende Vogn.

Saaledes begyndte Forholdet at kjølnes noget. Der kom ingen bestemte Invitationer til Kjøbmandens, og naar han kom af sig selv, var Modtagelsen noget formel, og Anmodningen om at komme snart igjen lød som en Høflighedsformel eller udelodes. Max følte det og trak sig noget tilbage, men følte derved kun endnu tydeligere, hvor uundværligt Knudsens Hus var blevet for ham. Med Døtrene traf han endnu temmelig hyppig sammen paa ***gaard, og hos dem var der ingen Forandring synlig.

Efter et Par Maaneders Forløb hændte det sig en Søndag Formiddag, da Max aflagde Knudsen en Visit, at han fandt Selskabet i en ivrig Ordvexling om en Sag, som var passeret i Byen.

— Det er uforsvarligt, sagde Helene.

— Hvis jeg var Minister, sagde Holm — der som sædvanligt var der — skulde han have sin Afsked. — Saadan en Obscurant og Fanatiker i vore Tider, det er jo næsten utroligt.

Kjøbmanden hostede tvivlende og mente, at der kunde siges meget baade pro et contra.

Max blev strax af Holm sat ind i Sagen. Der var død en Mand, som var bekjendt for at være Ikke-Christen men forresten hæderlig og paa ingen Maade egentlig Atheist. Pastor K— havde ikke villet have ham i Kirken, ja havde ikke engang talt over ham men kun bedet en kort Bøn ved Graven. Familien var forbittret; han var bleven begravet som en Selvmorder, og han

kunde dog være ligesaa god som mange andre, der kom i Jorden med fuld Musik. De fleste holdt med den, og Stemningen i Byen var afgjort mod Præsten.

For Knudsen var den hele Forhandling meget ubehagelig; der var nemlig et Par Sladdersøstre tilstede, som selv havde bragt Sagen paa Bane; indtil Aften vilde de være sysselsatte med at fortælle hvert Ord, der var bleven yttret hos Knudsens i den Anledning, til saa mange som mulig, og senest den næste Dag vilde Præsten faae det at vide. — »Saa nu ligger der et Hus«, tænkte han, da Stauff kom.

Men imod hans Forventning og til hans store Glæde tog Stauff sig meget varmt af Præstens Sag. — Det var det af alt, hvad han havde hørt om Pastor K—, sagde han, som talte mest til hans Ære. Folk, som stiller sig selv uden for Kirken, vedblev han, maae vide at de staaer uden for den, og naar Kirkens Tjener behandler dem som udenforstaaende, har de ingen Ret til at fare op og raabe paa Intolerance, Inhumanitet og lignende. Ved en saadan Begrebsforvirring viser de tvertimod, at de slet ikke forstaaer sig paa aandelige Ting men burde være blevne liggende i sød Søvn i den saliggjørende Kirkes Arme.

— Jeg maa sige, bemærkede Holm ærgerlig over en saa uventet Modstand, — at jeg forstaaer ikke, hvordan jeg skal bringe denne Dom i Samklang med de liberale og humane Anskuelser, jeg ellers har hørt Dem udtale.

— Ikke det? svarede Stauff; jeg har Agtelse for enhver alvorlig Overbevisning, og jeg tillægger deres Mening Vægt i religieuse Sager, som lever i det Religieuse. Men naar saa mange Mennesker, hvis Liv tydelig foregaaer i helt andre Sphærer, siger: jeg er Orthodox, eller: jeg er Rationalist, eller: jeg er Fritænker, da er det som om en politiserende Ny-Zeelænder vilde sige: jeg er Legitimist eller: jeg er Bonapartist, eller: jeg er Republikaner. Det er muligt, at han mener det, men det er i alt Fald ganske uden Betydning. Derimod naar en Franskmand siger det, faaer det strax Betydning. — — —

— Det er en underlig Fyr den Stauff, sagde Holm til Helene, da Max var gaaet; — man veed aldrig rigtig, hvor man har ham. — Hvem skulde nu troet, at han vilde tage saadan paa Vei for at forsvare Præsten?

— Det var i Virkeligheden fuldstændig i Overensstemmelse med hans Anskuelser, svarede Helene; han er overhovedet meget konsekvent.

— Maaskee; men det takker Pokker disse Idealister for; i det lufttomme Rum er der ingenting, der standser Farten; men vi lever nu engang ikke i lufttomme Rum. Forresten lod det ikke til, at De selv havde forudseet hans Stilling, siden De var paa min Side.

— Hvad mener De med det? spurgte Helene og saae forskende paa ham. Skulde jeg ikke kunne være uenig med ham?

— Ialtfald pleier De aldrig at være det, tvertimod Deres vante Skik, for De er et gjenstridigt Ge-

myt, hvis jeg maa sige Dem en ubehagelig Sandhed.

— Dersom jeg virkelig var det, vilde jeg benægte begge Dele for at komme op at skjændes med Dem, sagde hun smilende. Men De har nogen Ret. Jeg holder virkelig meget af at skjændes lidt med Folk og drille dem; det er saa pikant. Men med ham vil det ikke gaae; jeg kan ikke helt være mig selv, naar jeg er sammen med ham; jeg er ikke i mit eget Element. Men han fængsler paa andre Maader; han er saa klog, aandrig og kundskabsrig.

— Aa ja, jeg skal ikke angribe hans Kundskaber; forresten kjender han ikke mere til mine Videnskaber end jeg til hans; og det er dog mine, der har en Fremtid, som har Tidens Vind i deres Seil. Men rigtignok har de ikke Damernes Yndest.

— Nei, Physik og Chemi og hvad det hedder altsammen, det er ligesom jeg skrumpede sammen af Tørhed blot ved at høre deres Navne. Men nu kommer Foraaret — og saa — kan De huske, De har lovet at lære mig noget Botanik? hvis jeg blot kan forstaae det.

— Ja, det kan De stole paa; det er ingenting; ren Æsthetik. Er Træernes Hvælvinger ikke den mest ophøiede Architektur, fin i sine mindste Dele? er Blomsterne ikke de yndigste Digte, Elskovssange, bly, glødende og kaade? og er deres Duft ikke en henrivende, betagende Musik? De skal see, det vil gaae let som en Leg. — — —

— Det er det fordømte, sagde Holm ved sig selv, da han gik hjem. Hun er ikke længer i sit Element, naar hun er sammen med ham; han fordreier hendes Hoved og fører hende ind i en ny Verden — maaskee i Kjærlighedens; — og hvem veed saa, hvor meget han mener dermed? Disse æsthetiske Herrer kan man ikke rigtig stole paa. Naa, tilsidst er hun vel dog for solid til at gaae tilveirs i hans Luftballon. Men nederdrægtigt var det, at han i den Tid, jeg var borte, skulde komme og forpurre mig Spillet, der stod saa godt. — Enfin! — Krigen har ogsaa sine Charmer. — —

— I Grunden er han dog en decideret Aandsaristokrat, sagde Helene til Mathilde, da de vare alene paa deres Værelse; og han regner maaskee os alle til Ny-Zeelænderne.

— Hvor kan Du sige det! udbrød Mathilde; Du veed godt, at han ikke mente det saaledes. Og han havde dog Ret, enten man saa seer Sagen fra et religieust eller irrelegieust Standpunkt.

— Ja vist har han Ret. Det er jo netop det ærgerlige, at han altid er saa sikker, gjennemtænkt og ubestikkelig. Og saa saa alvorlig! selv naar han er glad, venlig, munter, ja endogsaa vittig, er der en vis æsthetisk Alvor over ham, som altid virker trykkende paa mig. Hvis han ikke var saa interessant, vilde han være kjedelig.

— Rigtignok en betydelig Indskrænkning, sagde Mathilde leende.

* * *

Ganske rigtig vidste Præsten allerede den følgende Dag hvad Stauff havde sagt, og da han kun havde faae Forsvarere i denne Sag, glemte han det ikke. Ved et Middagsselskab, hvor han kort efter traf Knudsen, spurgte han deltagende om hvordan den interessante unge Mand levede og yttrede det Haab snart igjen at træffe ham hos Knudsens: »Deres Hus«, tilføiede han, »er jo det eneste, som han beærer med sit Besøg; overfor alle Andre vedligeholder han en aristokratisk Tilbageholdenhed«.

Ved en saadan tilfældig Alliance mellem to af Naturen fjendtlige Magter steg Max' Actier igjen hos Knudsens, og snart sad han atter saa fast i Sadlen, at han ikke for at holde sig oppe behøvede Præstens Venskab, som snart kjølnedes; og da Aarstiden var skreden saavidt frem, at man tilbørlig indpakket igjen kunde begynde Seilturene, bølgede paany den røde Vimpel for Foraarsvinden og lokkede Adjuncten bort fra et Studium som nu ikke længer ganske formaaede at tilfredsstille ham.

XIII.

Kjøbenhavn den 20de Maj 187*.

Kjære Ven! — det har varet noget længe, inden jeg er kommen til at svare paa dine sidste

Breve, som har to Fortrin for de tidligere: for det første at Du er holdt op med dine for Breve temmelig lidet skikkede æsthetiske Afhandlinger med den indflettede eller underforstaaede Parænese (hedder det ikke saadan i Dit theologiske Sprog?) og har begyndt at give mig flere — om end stedse sparsomme — positive Meddelelser; det er noget Liv, ikke Ideer jeg trænger til at fyldes med. Det kan være godt nok, at Du minder mig om det ideelle Indhold, som ikke forlader mit Liv trods Alt hvad det ellers har mistet og at »for mig, som kan øse af Skjønhedens evige Kilde, kan Livet dog aldrig blive en fuldstændig Ørk« — men jeg tørster ikke efter Vand, men efter Vin. — En abstrakt Begeistring har endnu aldrig kunnet udfylde et normalt Menneskeliv, saalidt som Begrebet Brød har kunnet mætte en sulten Mave. Du vil selv snart komme til at erfare det, dersom Du ikke allerede har erfaret det.

Den sidste Bemærkning fører mig over til det andet Fortrin. Naar Du før talte om Kjærlighed, gjorde det, hvor træffende end ofte dine Bemærkninger vare, omtrent det samme Indtryk paa mig, som jeg antager at en opvakt Troende vilde have faaet, dersom du havde benyttet din Ret til at prædike. I denne Henseende er der indtraadt en saa stor Forandring, at den mere end de enkelte Træk af dit Samliv med Helene, som Du meddeler, siger: *nunc tua res agitur.*

Disse Træk ere som sagt sparsomme, men jeg forstaaer i Almindelighed en halvkvædet Vise — og en erotisk, naar den er kvartkvædet. Holm

kjender jeg lidt til gjennem min Fætter Henriksen. At han er din Rival, derom nærer jeg ingen Tvivl; efter Roman-Recepten er han ingen farlig, men desto mere i Virkeligheden. Denne Slags Naturer, jevnt begavede men dygtige, ikke høitstræbende men solide, lidet begeistrede men praktiske, det er dem der sætter deres Krig igjennem (lur Hollænderen!). De, der er deres egen Lykkes Smede, er sjelden Guldsmede men Grovsmede. Læg derfor dine Contraminer i Tide. — Død og Helvede! — naar det gjælder at vinde en Pige, er alle Kneb gode. — Apropos om Miner! — den Heineske er ikke saa daarlig. Men der er et dansk Mundheld, som siger, at en der gjør Cour enten maa sørge for at hans tilbedte ikke læser Christian Winthers Digte, eller bedre, sørge for at hun i den Tid, hun læser dem, ikke omgaaes andre unge Mænd end ham selv; — *mutato nomine de te fabula narratur.*

Om mig selv har jeg kun lidt at meddele, da jeg ikke har truffet Gerda, siden jeg sidst skrev, naar jeg undtager, at jeg har mødt hende et Par Gange paa Gaden. Dog kan jeg fortælle Dig en Nyhed, nemlig at jeg i Sommer for mit Helbreds Skyld skal til Reichenhall. Jeg pleier ellers at lade Lægerne skjøtte sig selv og ligesom Sokrates mene, at det er Tid at offre til Aesculap, naar jeg er død. Men Henriksen, som var paa et Besøg i Kjøbenhavn, forfærdedes over mit Udseende og fik mig sendt til en Doctor, som erklærede at jeg havde en Bronchitis, der ufeilbarlig vilde gaae over til Brystsyge, dersom jeg

ikke kom til et tydsk Bad. Sandsynligvis vilde jeg dog have ladet Naturen ødelægge sit eget Værk, dersom Henriksen ikke havde været saa energisk at tale med min Fader derom paa Tilbageveien, og saa maa jeg da nolens volens som andre udspillede Personer i de moderne Noveller drive omkring med en blasert Mine i en tydsk Curanstalt. Lev vel!

din
Henrik Bunsen.

Dette Brev havde fremkaldt en Revolution i Max' indre Liv. Hvad der tidligere havde luret paa at bryde frem tog ved denne pludselige Hjelp udenfra Herredømmet! hvad han før aldrig fuldtud havde tilstaaet sig selv, kunde han ikke længer nægte for sig selv, da hans Ven sagde ham det. Han vidste at han elskede Helene, og at han maatte eie hende, hvis han ikke skulde blive som sin ulykkelige Ven; han saae, at hans Liv hidtil havde været en spredt skjøndt begeistret Virksomhed for abstrakte Idealer, at et konkret, livsfyldigt Indhold først i den sidste Tid var strømmet ind i det, indaandet med hvert Aandedræt i en ung smuk Piges Selskab.

Han sad endnu med Brevet usammenfoldet i Haanden. da det bankede paa Døren og Victor traadte ind,

— God Dag, Victor! Du kommer netop betids for at faae en interessant Nyhed, sagde Max uden at reise sig.

— Ja saa, sagde Victor, idet han kastede sig i en Lænestol. Hvem er det, Du har haft Brev fra?

— Fra Henrik; han skal i Sommer til Reichenhall for sit Helbreds Skyld.

— Til Reichenhall? saa, — det var da et mærkeligt Tilfælde!

— Hvilket?

— Aa, et af disse, der seer ud som en Tanke. Moder har i disse Dage haft Brev fra Gerda Svane; hun skal netop ogsaa dertil med sin Moder.

— Det kan han bestemt ikke have vidst, ellers havde han ganske sikkert skrevet det. Herregud, har den yndige Pige ogsaa Brystsyge? ja hun kan jo nok see ud derefter.

— Nei; Gud ske Lov, det er kun Moderen, og det var da ingen Skade til, om hun himlede.

— Nei, gid hun maatte; for kommer hun i Helvede, bliver hun s'gu grinet ud af Djævlene, svarede Max og bankede Asken ud af sit Pibehoved.

XIV.

En Maanedstid derefter kom Henrik Bunsen til ***gaard, hvor han vilde opholde sig i nogle Dage. Paa Veien til Reichenhall vilde han i Ro

og Mag undersøge Galerierne i Berlin, Dresden og München, da han havde god Tid.

Det var bestemt at den sidste Aften skulde tilbringes hos Max i N. Selv havde Max ikke tænkt paa at indbyde andre, men da Victor bragte Sagen paa Bane, var Henrik ikke utilbøielig dertil.

— Stemningen bliver let for nedstemt, sagde han, naar vi tre skal holde den oppe. Der er nu Henriksen; han er jo den egentlige Grund til Reisen; lidt af en medicinsk Børste, men forresten meget skikkelig og ganske brugbar ved et Glas Vin; han er Amanuensis hos en Læge en Mils Vei herfra, saa ham kan vi jo let faae fat i. Og saa er der hans Ven Holm; ham kunde jeg ogsaa nok have Lyst at træffe.

— Desuden, sagde han senere til Max, det er god Politik, at invitere Holm; Du viser ham derved en Opmærksomhed, og det er slet ikke af Veien at alliere sig med en Rival i Begyndelsen, især naar han ikke hører til de snedigste. Man lister et og andet ud af ham.

Max lo: — Jeg mærker, Du er bleven en fin Taktiker; men ærlig talt frygter jeg for disse superfine Maneuvrer. Du er mig for klog.

— Nei, jeg er s'gu bagklog, svarede Henrik med et ironisk Smil. Jeg har jo nedlagt Vaabnene, men ikke som Horats: *militavi sine gloria.*

— Snak, sagde Max i en munter Tone, idet han tog ham under Armen, — Du har jo ikke givet hende Spillet.

Paa den bestemte Dag henad otte om Aftenen samledes altsaa det lille Selskab i Max' Studereværelse.

— De boer rart her, sagde Holm, idet han lænede sig ud ad det aabne Vindue. Hvad er det for et Hus det dèr længst borte?

— Ja, gjæt engang, sagde Max smilende.

— Hvad? jeg synes jeg skulde kjende de Piletræer; — og Flagstangen — det er minsandten Knudsens. Og det er ovenikjøbet Damernes Værelse, De har Udsigt til.

— Naa, det kalder jeg at slaa Leir paa et godt Sted, raabte Henriksen. Udspeide Fjenden ganske magelig ved en Aftenpibe i hans allerhemmeligste Situationer.

Victor tilkastede ham et lynende Blik.

— Naa det er sandt, vedblev Henriksen ganske uforstyrret, hans ene Fløi har nok kapituleret til en af de her paa Congressen forsamlede Stormagter. Men den anden skal være et tusinddjævleholdigt Fruentimmer; en sand Kurvemagerske.

Max trommede med Fingrene paa Ruden; Holm gik urolig frem og tilbage i Værelset, Victor bad ham i en skarp Tone at omtale hans Svigerinde i andre Udtryk, naar han var tilstede.

— Det er et Par smukke Pistoler, De der har, sagde Holm, idet han standsede og tog en af dem ned. Den er vel ikke ladt?

— Nei.

— Jeg har ogsaa kunnet haandtere saadan en før, men nu er jeg kommen ud af Øvelsen.

— Dersom De har Lyst, svarede Max med et hurtigt Øiekast til Henrik, kan De jo see hen til mig, saa ofte De har Tid om Eftermiddagen, og forny Øvelsen.

Holm takkede for Tilbudet, og Henrik blinkede veltilfreds til Max.

— Det er sandt, vedblev denne, naar Vimplen er oppe hos Knudsens, skal De ikke komme, for saa seiler jeg med dem. —

— Du er et Asen, Max, sagde Henrik til ham, da de andre et Øieblik var gaaet ned i Haven, medens Aftensbordet blev dækket. Hvorfor skulde Du plabre ud med det sidste.

— Signalet og Seiltouren? hvad gjør det? spurgte Max ligegyldig.

— I alt Fald ikke Nytte. Man skal sidde fast i Sadlen for at give en geil Hingst Sporen og for at gjøre en Medbeiler jaloux. Men Helene kan have godt af at blive det en Gang imellem, og hun bliver det let.

Da Vinen og Cigarerne vare komne frem, foreslog Henrik at afholde Gravøl over den ved Brystsyge saa sørgelig bortrevne Henrik Bunsen og tømme et Glas til Ære for Reichenhall, der vilde bevare hans berømte Navne fra en lignende Skjæbne og give ham tilbage til hans beundrende Fædreland og Venner. Samtalen dreiede sig om forskjellige Emner men vilde ikke gaae op i den rigtige Stemning.

— De har jo studeret Theologi, Hr. Stauff? spurgte Henriksen engang.

— Ja.

— Det maa være et græsselig kjedeligt Studium at dømme efter Virkningen paa dets Dyrkere. Især de hvidslipsede, for de er da nu rent bansatte.

— Jeg har aldrig hørt til de ægte, sagde Max leende; jeg sad som en Hellener i Israels Leir og udspionerede den.

— Jeg har ikke beskjæftiget mig synderlig med Biblen, men en af dens Bøger kjender jeg godt; det er Johannes Aabenbaring eller Apokalypsen, som I nok kalder den, bemærkede Henriksen.

— Ganske rigtig, svarede Max; det var et underligt Valg.

— Slet ikke; ren videnskabelig Interesse.

— Jeg har aldrig kunnet finde for fire Skilling sund Mening i den, sagde Victor og kastede Asken fra sin Cigar hen paa Kakkelovnspladen.

— Jeg ikke heller, sagde Henriksen; men netop derfor. Hvis jeg handlede med patmisk Vin, vilde jeg sætte Kraftstederne af Apokalypsen som Etiketter paa Flaskerne.

— Hvad er det for noget Sludder, Peter? sagde Holm ærgerlig, idet han lagde sig mageligere tilrette i Sophaen.

— Hvad behager? jeg synes det maa være dens bedste Anbefaling, og den har frembragt saa lang en Diliriumsphantasi.

De brast alle ud i en høi Latter.

— Det er ved St. Paulus Heidelbergensis den dristigste naturalistiske Fortolkning jeg har hørt, raabte Max. Men jeg kan godt forstaae at den maa gjøre det Indtryk paa den, der ikke kjender den østerlandske Poesi med dens udsvævende Symbolik.

— Naa er det Poesi? spurgte Henriksen.

— Ja for Liebhavere, sagde Max og lo. Siden De interesserer Dem for Apokalypsen, kan jeg fortælle Dem, at Martensen har gjort den æsthetiske Opdagelse, at den staar i Række med Dantes Comedie og Faust som den christelige Oldtids poetiske Mindesmærke.

— Vor Herre være med Oldtiden og Biskoppen! jeg foretrækker Nutiden og kold Rødvin — merum; — sagde Henriksen, idet han tømte sit Glas og smækkede med Tungen.

— Apropos om Apokalypse, sagde Henrik, lad os faae dit Digt af samme Navn.

— Ja, det var Pokkers morsomt, sagde Victor, og jeg kunde nok have Lyst til at høre det engang til.

— Et Digt af Hr. Stauff, sagde Holm; ja lad os høre det.

Max gik hen til sit Skrivebord og trak en af Skufferne ud. — Ja, jeg haaber ikke I er altfor lette at forarge.

Henrik lo. — Vi? jeg mener vi kunde afgive tørt Pindebrænde for en Autodafé.

— Aa ja saagu, sagde Holm, jeg havde ikke just Lyst til at lade mig katechisere af et Inqvisitionstribunal.

— Hvad mig angaar, sagde Henriksen, idet han tømte Flasken, saa hører jeg til de ugudelige, der drikker Bærmen.

Max satte sig, foldede et krøllet gulagtigt Stykke Papir ud og læste:

Apokalypse.

Da Dante Theologien skildrede,
Saa sandt jeg lever! — han var i Vildrede.

Inat hun aabenbarede sig
Men jeg saae til min Rædsel, at det var ei

Beatrice, for hvem jeg har sværmet med Dante;
Hun lignede mere en gammel Tante,

Skjøndt hun er Athenes yngste Søster
— Og uægte —; hendes indfaldne Bryster

Dækkedes af et Dogmepandser,
Som kydsk al videre Forsken standser;

Hendes Kappe er vævet af Parallelsteder,
Hvis Bord af Symboler den saare vel klæder;

— Skjøndt jeg ikke den kalde en à la grecque-Bord vil,
Den er falmet og hist og her med Blæk smurt til. —

Hendes Belte er ethiske Paragrapher,
Der kjeder sig sammen:

Bravo! raabte Henriksen. —
Hun Kjætterne straffer

Og støder dem ned med grusom Fryd
Med sit enorme — skjøndt stumpe Spyd,

Det berygtede *rabies theologorum*,
Hvormed hun værner om Troens Decorum.

Men for Gorgonen i Skjoldet gloede
Et forstenende gammelt Professor-Ho'ede.

Sine lysblaae Øine i Skygge hun stiller
Bag et Par støvede Vidunderbriller,

Og ved hendes Fødder der kravler en Ugle,
En af de kirketaarnsøgende Fugle.

Jeg vaagned' med Angstens Sved paa min
Krop:
Jeg vil ikke ha'e hende! nei, jeg slaaer op.

— Og det gjorde De s'gu klogt i, udbrød Henriksen. Hr. Stauff, maa jeg drikke et Glas med Dem; det er ubetinget noget af det kradsbørstigste, jeg har hørt i mit Liv.

— Ja, det er nederdrægtigt, sagde Holm leende, efter at han havde taget Papiret og læst det engang igjennem. Hvis De nogensinde skulde ønske at begaae Selvmord, men holdes tilbage af Skrupler, kan de blot laane mig dette Digt; jeg har et Par Fættere, der er Theologer med Hud

og Haar, og jeg tvivler ikke paa, at naar de har læst det, vil de med Glæde rive Forfatteren ihjel med deres Negle, som er meget lange og meget snavsede.

Max lo. — Jeg takker for Tilbudet, svarede han, men kommer neppe til at benytte det. Jeg har ingen Grund til at ansee det at tage Livet af sig selv for andet end en Handling, der i mange Tilfælde er tilladelig og i enkelte tilraadelig — for dem, der er resolute nok til at resignere, naar der i Virkeligheden ikke længer er noget Haab.

— De maa dog indrømme, sagde Holm, at hvis alle var af den Anskuelse, vilde Verden blive noget folketom.

— Slet ikke, svarede Max; der vilde være færre, som ingen Glæde har af Livet og større Plads for dem, der har det. — — — —

— Noch eine Bouteille, Hr. Oberst Piccolomini? spurgte Henrik Max henad et.

— Picco—, hvad for noget? spurgte Henriksen; aa, jeg forstaaer: et Pseudonym! Hr. Stauff er jo Forfatter.

Max flyttede Pibespidsen om til den anden Side af Munden for at skjule et sarkastisk Smil.

Holm hævede sit Glas og saae over til Max: Maa jeg drikke et Glas med Dem, Hr. Piccolomini; jeg haaber ikke der ligger noget Varsel i Navnet, men at Deres Skjæbne maa blive bedre end Deres fortræffelige Navnes i Wallenstein.

— Jeg veed næsten ikke, om jeg skal drikke paa det Ønske, sagde Max idet han lænede sig

tilbage i Stolen og saae tankefuld ud paa den stjerneklare Himmel.

— Hvad, raabte Holm, De maa være meget nøisom.

— Tvertimod, sagde Max smilende, jeg kommer med store Fordringer.

— Store Fordringer, naar De er tilfreds med —

— »Das Loos des Schönen auf der Erde«, afbrød Max ham, — ja — og med at være elsket af en Thekla.

— Nei, nu bliver han mig s'gu for Schillersk, tænkte Holm og tændte en frisk Cigar.

XV.

Henrik sov hos Max den Nat, da han skulde reise temmelig tidlig den næste Morgen.

— Naa, hvad mener Du saa om Doktoren, spurgte Max, da de vare komne i Seng.

— Det samme som før, svarede Henrik. Han hører i det hele til de Sværtbevæbnede og opererer tungt; Du kan lettere rive med pludselig men er saa ogsaa udsat for at man tager Henrivelsen for en æsthetisk Adspredelse. Man forvinder lettere en Champagnerus end en af baiersk Øl; — undskyld Solderist-Metaphoren. — Endelig har han opereret længere end Du og har en

fastere Operationsbasis, det er paa jevnt Dansk: han har mindst fire tusind Kroner aarlig.

— For Fanden! raabte Max og reiste sig halvt op i Sengen, gjør Du Nar af mig? troer Du jeg vilde bryde mig om at miste en Pige, der tog Hensyn —

— Prr! — jeg kjender Rumlen:

For Mettes egen Skyld
Har Mikkel hende kaaret; —

saadan var jeg ogsaa i Begyndelsen, akkurat. — Men den Finfølelse gaaer over med Tiden. — Du vil snart være saa forelsket, at Du vil tage mod Alt med Kyshaand, og slet ikke tænke paa at stille Betingelser! — da »hvorfor« vil synes Dig ikke at komme Dig ved —

— Nu, vi faaer at see, sagde Max i en noget skeptisk Tone, idet han lagde sig tilbage paa Hovedpuden.

— Ja, gu' faaer vi det at see, vedblev Henrik ganske uforstyrrelig. Lad saa det og lignende Hensyn kun være et Korn, Du er for godt inde i Philosophien til ikke at huske det megariske Problem om Korndyngen. Altsaa raader jeg Dig: regn ikke noget for smaat, som bringer Dig blot et Hanefjed frem.

— Ja, jeg har jo engang taget Dig til Manuducteur, saa jeg faaer vel tage dine Raad til Følge.

— Saa, nu er Du bleven fornuftig og jeg vil overlade Dig til dine gode Forsætter, — God

Nat, god Nat! — Nu drømmer jeg om min Skat! nynnede Henrik og vendte sig om mod Væggen.

— Er Du vis paa det, spurgte Max.

— Vis derpaa, nei, det er jeg naturligvis ikke, svarede Henrik; jeg er overhovedet Skeptiker; jeg veed at Inductionsslutningen ingenlunde er ufeilbarlig, og at der er en unægtelig Mulighed for, at Solen ikke staaer op imorgen; ikke destomindre har jeg i min Reiseplan gjort Regning derpaa. Forresten er jeg for søvnig nu til at philosophere. — God Nat!

XVI.

Det var næsten bestandig smukt Veir; ikke synderlig varmt, da det luftede frisk; skyet Himmel, men sjelden Regn. Victor bandede det, hvergang Max talte med ham, og Skovene vare noget falmede og støvede, som om man allerede var inde i August Maaned; men paa Søen var der deiligt, og mindst tre Eftermiddage om Ugen tilbragte Max der i Knudsens Baad, og for det meste blev han saa hos dem til Thee.

Naar han ikke var der, havde han Besøg af Holm og øvede sig en Timestid i Pistolskydning. Da Holm ikke i nogen høi Grad delte Max' æsthetiske Interesser, og Max ikke havde synderlig Forestilling om de medicinske Videnskaber,

faldt Talen naturligvis ofte paa deres eneste fælles Bekjendte, Knudsens; Max bestræbte sig altid for at holde sig i saa almindelige Udtryk som mulig; Helene bragte han saa godt som aldrig selv paa Bane.

— Det er en underlig Pige, sagde Holm en Gang.

— Aa ja, sagde Max idet han rensede Pistolen; — synes De egentlig det?

— Ja, jeg kan i alt Fald ikke blive klog paa hende.

— Saa; det undrer mig, især da De maa kjende hende meget bedre end jeg.

— Ja, jeg har jo rigtignok kjendt hende længere end De; ifjor kom jeg egentlig allermest til dem. Men saa kan De ganske anderledes gaae ind paa hendes Interesser og faae hende til at gaae ind paa Deres. Vi taler næsten altid om noget Pjat.

— Det gjør vi saamænd ogsaa tidt, og hun har en vis Virtuositet deri, sagde Max og lo. Det er Deres Tour.

Holm tog Sigte og skjød.

— Nederst i Hjørnet til Venstre.

— Det lader til, at man ikke maa tænke paa Damer, naar man skyder med Pistoler.

— Det er De sandelig ikke den første, der har gjort, raabte Max; men saa skal man helst have levende Skiver.

— Og saa skal man tage sig saa forbandet iagt, vedblev Holm. Hun kan blive stødt over ingen Ting, og saa er hun ikke til at komme nær den

Dag. Forleden fandt jeg hende hængende over en Bog med et sandt Bedemandsansigt; hun lagde den noget uvillig fra sig, da jeg kom, og da jeg lidt senere var saa fri at henvende en Bemærkning til hende, saae hun paa mig med et forstyrret Udtryk og bad mig gjentage den.

— Saae De ikke hvad det var for en Bog, spurgte Max skjødesløst og spændte Hanen.

— Aa, det var en Novelle af Turgénjew, Faust hed den. Hvad for Fanden i Fænghullet er det for noget Gift? De kjender den vel?

— Goethesk Gift krydret af Turgénjew, en aldeles satanisk Blanding. Jeg kan desværre ikke tilbyde Dem at laane den, da det var mit Exemplar, hun havde, sagde Max og trykkede Pistolen af.

Holm bed sig i Læben.

— Lige i Centrum, kan De gjøre mig det efter? raabte Max.

Holm trak paa Skulderen.

— Tilsidst vedblev han, fandt jeg mig foranlediget til at spørge hende, om hun var i Færd med at komponere en Sørgemarsch over sig selv; saa saae hun paa mig, som om hun vilde give mig en paa Øret og gik ned i Haven.

Da Holm var gaaet, satte Max sig til at skrive et Referat af Samtalen til Henrik og en Udsigt over de sidste Ugers Tildragelser.

»En »Revue des deux mondes« har mine tidligere Breve givet«, skrev han; »thi jeg levede i to Verdener: den dagligdags og min begyndende Kjærlighed. Nu er det forbi med Spliden; jeg er

kun Verdensborger i den sidste, og det Skyggeliv, jeg fører i den første, er det ikke værdt at dyppe en Pen for«.

»Du gjør Dig ingen Forestilling«, vedblev han, »om hvorlidt jeg bestiller, og hvor vel jeg føler mig derved. For Pokker, engang er det da ogsaa paa Tide at faae Bogstøvet blæst af sig og lade et levende Vindpust dække En med Blomsterstøv; engang er det dog paa Tide at leve; — og det gjør jeg:

»Ein freies Leben führen wir!
Ein Leben voller Wonne!« —

»Jeg har tabt en Dag, Venner«, raaber jeg hver Dag, da jeg ikke har seet hende og talt med hende, og hver Time jeg spilder i hendes Selskab er en Vinding. Aftenerne tilbringer jeg med at skrive; men tro ikke at jeg skriver Afhandlinger, eller prøver paa at digte: Du husker Werthers Sætning: aldrig var jeg en større Maler end nu, og dog er jeg ikke istand til at male en Linie. Nei, for første Gang siden min Reise, skriver jeg igjen Dagbog og det en meget udførlig; ikke fylder jeg Siderne med sentimentale Betragtninger eller med methodistiske Observationer over min mentale Tilstand, men med Virkelighed og Liv. Hvert ubetydeligt Smaatræk, som staaer i Forbindelse med hende, hvert Ord, hun har sagt, er mig for dyrebart til at jeg skulde udsætte mig for om kort Tid at have glemt nogle af dem og deres Sammenhæng; og

ved Nedskrivningen nyder jeg dem jo om igjen. Hvem veed? maaske naar en Vinter til er gaaet over mit Hoved, disse tørrede Blomster er det eneste, jeg har tilbage af det levende, dugfriske Blomsterflor, som nu blænder mig med sin Pragt og beruser mig med sin Duft. — Dog ligemeget!

Morgen hangen wir am Galgen,
Drum lasst uns heute lustig sein! —

»Lykken kjender ikke noget »imorgen«; den kjender heller ikke noget »igaar«; den veed ikke af nogen Fortid at sige, den tænker ikke paa nogen Fremtid; Nutiden tilhører den, og ikke engang Dagen, kun Øieblikket«. Du mindes disse Ord af »Asja«; Du husker at vi læste den sammen for lidt over et Aar siden, og at Du standsede mig paa det Sted, bad mig læse Ordene atter, støttede dit Hoved i dine Hænder og hviskede: ja det er sandt, bittert sandt. Jeg kom til at tænke derpaa igaaraftes, da jeg læste den høit hos Knudsens, og standsede efter at have læst hine Ord; hun bøiede sig dybere ned over sit Haandarbeide, og da hun atter saae op paa mig, skjælvede der en Taare i hendes Øie. — —«

XVII.

Det var Max' Fødselsdag den 5te Juli, »Wagramdagen«, som han med en vis Stolthed pleiede at kalde den, thi han var en enthousiastisk Beundrer af den store Napoleon.

Om Morgenen fik han et Brev fra Henrik, der fortalte ham om sit Ophold i Berlin, Dresden og München og sin Ankomst til Reichenhall, hvis deilige Beliggenhed i høi Grad havde overtruffet hans Forhaabninger; Fru Svane og Gerda skulde komme et Par Dage senere, og han havde allerede efter Aftale leiet Værelser til dem i en Cottage. For Øieblikket var han i München; han var taget tilbage dertil for endnu grundigere at studere Kunstsamlingerne der og havde desuden lovet at vente paa »Svanerne« der og vise dem Samlingerne. Brevet sluttede med mange gode Ønsker for det nye Aar, som havde alle Udsigter til at blive epochegørende for Max' Liv. I Egenskab af Fødselsdagsepistel var det mindre melancholsk end hans sædvanlige og bar intet Spor af at han havde gjort Rejsen »verdrossnen Sinn im kalten Herzen hegend«.

Desuden bragte Posten ham en lille Pakke, som indeholdt en broderet Brevtaske, hvori Frøknerne Knudsens Portraitter og et Brev fra Kjøbmanden med Invitation til at tilbringe Dagen sammen med dem. De spiste en Time tidligere end ellers for at faae Tid til en længere Seiltour.

Han havde haabet ikke at træffe Holm, men blev skuffet. Ellers var der kun Victor.

— De har bestilt godt Veir, sagde Knudsen; — det blæser netop tilstrækkelig til at vi kan faae en rask Fart, uden at det er for koldt. — Og i Dag vil Mutter med til Ære for Dem.

En Mængde smaa hvide Skyer drev hurtig hen under den blaae Himmel, og den mørkere Søes vevre Bølger blinkede og boltrede sig i Sollyset og klappede med en munter Skvulpen let skummende Baadens Sider. Der var ikke noget at gjøre ved Seilene, da det var Sidevind. Victor sad ved Roret og Mathilde ved Siden af ham; paa den nærmeste Bænk Helene og Max; Holm ligeoverfor Helene.

— Kan man tænke sig en deiligere Bevægelse end i saadan en Seilbaad? udbrød Helene, idet hun bøiede sig ud over Rælingen og lod sin blottede Arm glide gjennem Vandet.

— Absolut ingen, svarede Max, især naar det er Deres Baad.

Holm mente dog, at en rask Kjøretour i en god Landauer var at foretrække.

— Hvor kan De sige saadan noget! raabte Helene. I en Baad er man Naturen langt nærmere, og det er som om Baaden selv hørte med til Søen, saa let løber den gjennem Bølgerne. —

— Og saa har man saa let ved at straffe tørre Personer, vedblev hun, og sprøitede Vand op paa Holm.

— Ja, nu maa De undskylde at jeg med dobbelt Iver holder paa Landaueren, sagde denne,

idet han lagde sig tilrette paa Bænken. — Uh, saa er her saa haardt og ubekvemt.

— Det var Skade vi ikke tænkte paa at tage nogle Silkepuder med til Dem, sagde Max.

— De finder vist, at jeg er en utaalelig Philister, Frøken Knudsen?

— »Det sagde Du og ikke jeg, Herre Konge«, svarede Helene med et spydigt Smil.

Holm gav sig til at fløite — ganske gyselig.

— Det er feil, sagde Helene, De gaaer jo helt ud af Tonarten; og hun begyndte at nynne Melodien.

Holm forsøgte med stor Anstrængelse at gjøre det rigtig, men hun holdt sig med begge Hænder for Ørene og lænede sig saa langt tilbage hun kunde.

— Saa, nu stopper De Deres Øren til ligesom Sømændene for Sirenernes Sang; jeg takker for Complimenten, sagde Holm og lo.

— Ja, og der sidder Stauff med aabne Øren ligesom Odysseus og ønsker at slippe bort men kan ikke.

— Til Tak for den Tilføielse skal De have et rigtigt Virtuosnummer, svarede han og fløitede et fortvivlet Løb med en utrolig Kraft.

Hun rystede paa Hovedet, saa at Lokkerne dandsede hende om Skuldrene, og erklærede ham leende, at det var til at forgive Rotter med.

— Hvad nu det sidste anbelanger, sagde Holm, saa tager De aldeles feil. Skjøndt jeg bestandig fløiter hjemme, befinder mine Rotter sig ud-

mærket godt, hvorimod min Rottehund, Bob, hyler gudsjammerlig, bare jeg tager en Tone.

— Aa, hvem der havde saadan et musikalsk Geni af en Hund, raabte Helene.

— Maa jeg forære Dem den? det vil naturligvis være mig en Glæde, sagde Holm.

— Nei, saadan var det ikke ment, svarede Helene; det tør jeg virkelig ikke tage imod.

— Aa, bryd Dem aldrig om det; jeg har to andre, og desuden, — det er virkelig utaaleligt at blive kaldet til Orden af en Hund, fordi man fløiter i sit eget Værelse. Der er slet intet Udkomme med den, for naar jeg banker den, saa hyler den, som om Huset skulde styrte ned. —

— Ja, saa giv mig den; jeg skal aldrig banke den.

— Og hvis De gjorde det, saa vilde den vist føle det ligesom Karker, — ja, hvad var det nu Karker følte, Stauff?

— Det, vi glemte at tage med til Dem, svarede Max.

— Rigtig: Silkepude. Og hvis jeg saa var ligesaa poetisk et Gemyt som jeg er et erotisk, saa kunde jeg skrive yndige Sonetter om hvor misundelsesværdig dens Stilling er fremfor min, og hvor sødt det maa være at faa Klaps af silkebløde Hænder, — altsammen paa Melodunten: o, var jeg! —

— Smigrer, sagde Helene smilende og baskede med Haanden i Vandet; jeg kommer nok til at sprøite igjen for at slukke Hjertebranden.

— Naar De sprøiter mig, saa fløiter jeg, svarede Holm og spidsede Munden.

— Det er sandt, sagde Helene lidt efter til Max, kan De huske, jeg bad Dem engang om at tage Deres Pistoler med paa en Udflugt; jeg vil saa græsselig gjerne see Folk skyde med Pistoler.

Max pegede paa en Kasse under Toften.

— Jeg satte den herned før jeg gik ind, for jeg vilde dog ikke møde som Karl Moor med Pistoler i Bæltet.

— Max Piccolomini gik maaske ogsaa med Pistoler i Bæltet.

— Ja, men neppe naar han havde Rendezvous'er med Thekla, henkastede Holm.

— De er vel ogsaa bleven en øvet Skytte nu? raabte Victor til Doctoren.

— Aa, han er en sand Freischütz, sagde Max og lo.

Da de vare naaet til Skoven ved den anden Ende af Søen, gik de i Land. Ikke langt fra Bredden laa der et lille Hus, hvorhen de bragte Tøiet og Kurvene, og hvor de bestilte varmt Vand til Kaffen om en Timestid. Paa Spadseretouren i Skoven holdt Max sig mest til Hr. og Fru Knudsen og konverserede dem meget livlig, skjøndt ikke uden en stor Selvovervindelse, da han bestandig kunde høre Doktorens og Helenes muntre Samtale bag ved.

Mens Fru Knudsen dækkede Bord og lavede Kaffe, tog Max paa et Vink af Helene Pistolerne frem. Victor skar en Firkant i Barken af en

bred Bøg nede ved Bredden og femogtyve Skridt derfra stillede Holm sig op og skjød.

— Det var intet Freischützskud, sagde Victor og pegede paa Kuglen, som var gaaet ind i Stammen omtrent en Fod under Mærket, — men ganske probabelt.

Max hævede Pistolen og tog et langt Sigte.

— Skyd nu da i Fandens Navn, raabte Holm i det samme da Skuddet faldt; — Kuglen fandtes i den underste Rand af Firkanten.

Holm skjød igjen lidt bedre end først.

— Saa, lad os nu faae et Vilhelm-Tell-Skud, Max, raabte Victor.

— Et Vilhelm-Tell-Skud i en Skive! raabte Holm. Nei, Stauff, se den Skovdue oppe paa den øverste Gren; den er paa Springet til at flyve; kan De tage den paa Kornet.

— Skyd ikke Max, jeg er den hvide Due, raabte Helene og lo.

Max kunde ikke holde Skuddet tilbage, men fik dreiet Løbet lidt op ad, da det gik af.

— »Gebt Feuer! ach, wie schiess ihr schlecht!« sang Victor.

— Ja, men det var paa Deres Befaling, sagde Max og bukkede for Helene.

— Ganske rigtig, svarede hun; hvorfor skulde dog den stakkels Due lade Livet? men saadan er Mændene. Bare man pirrer lidt ved deres Stolthed — fut! — Deres eneste Undskyldning er at det var paa den onde Caspars Raad, tilføiede hun og truede ad Holm.

— Saa, skal jeg nu hedde Caspar?

— Naturlig; — De raabte jo selv: skyd i Fandens Navn.

— Hvad kommer det Caspar ved?

— Hvad? kjender De ikke Jægerbruden? Saa De bander i Dameselskab og paa Fastland, — for paa Søen gjør Fader det ogsaa; jeg troede dog, det var Citat. Jeg mærker, at jeg kommer til at tage mig alvorlig af Deres Opdragelse.

— Hvilken misundelsesværdig Slutning paa en Straffeprædiken, udbrød Max og bød hende Armen for at gaae op til Huset.

Fra det Værelse, hvor de drak Kaffe, havde man en smuk Udsigt over Søen i hele dens Længde. Lige udenfor, dens inderste Bugt begrændset af et Par smaae Sivøer og indhegnet af Skoven, som speilede sine fine Trægrupper i det blanke Vand; udenfor Øerne blinkede og dandsede Solstraalerne paa den blaae, let bølgende Sø og hvilede blændende paa de gule Marker der bøiede sig ned mod Bredderne; længst borte begrændsedes Søen af N. med dens Haver, de røde Tage og dens Kirker og Møller, og de blaanende Skove i Nærheden af ***gaard sluttede Udsigten.

Da Helene, Max og Holm efter Bordet i tilstrækkelig Tid havde nydt Udsigten fra et af Vinduerne, inspicerede de ogsaa Værelsets eneste — tvivlsomme — Prydelse, de arabiske Decorationer paa Vinduerne, bestaaende i Navne paa mer eller mindre bekjendte Personer i N., Navnetræk, Datoer, Sentenser, et latinsk og et Par franske Vers — mere originale i Orthografi end

i Tanker, — sandsynligvis stammende fra en eller anden Bogholder eller Skolepige i N.

— De har jo en Diamant i Deres Ring, bemærkede Holm.

— Ja, svarede Helene; synes De ikke her er malet nok endnu?

— I alt Fald saa meget, at Deres Navnetræk ikke kan gjøre nogen Skade.

— Og hvilken fornuftig Grund er der saa til at jeg skulde skrive det?

— En ufornuftig Grund er tidt ligesaa virksom som en fornuftig, bemærkede Max.

— Og hvilken er saa den ufornuftige?

— Simpelthen den, svarede Holm hurtig, at jeg, naar jeg kommer her igjen, kan læse det og glæde mig ved at tænke paa idag.

— Aa ja; men saa maa De gaae Deres Vei; De skal dog have lidt Uleilighed med at finde det.

— Skal jeg ogsaa gaae? spurgte Max smilende.

— Nei, hvorfor det? det var jo ikke Dem, der bad mig om at skrive det, svarede hun, idet hun omhyggelig tegnede et H. K. i Hjørnet af Vinduet. Saa, der staaer det; men hvad er det? der staaer jo et M. S. ovenover.

— Ja, i Sandhed!

— Har De skrevet det?

— Nei.

— Hvad kan det dog betyde? sagde hun og lagde Hovedet lidt om paa Siden, idet hun saae Max ind i Øinene.

— Ja, jeg kan desværre ikke hjælpe Dem med at finde det, svarede han leende, da jeg kjender saa faae i N.

— Bare jeg dog vidste, hvem der har skrevet det, sagde hun og bed sig i Læben med et eftertænksomt Smil.

— Helene! raabte hendes Moder. Aa, jeg vilde gjerne have et Glas frisk Vand.

— Strax, søde Moder.

— Nei, lad mig, raabte Max; vi maae have det lige op af Brønden.

— Ja, ja, det er ogsaa det aller morsomste.

Det er utvivlsomt et baade morsomt og behageligt Arbeide at trække Vand op af en Brønd — naar man har en smilende, smuk ung Pige til Medhjelperske, som i sin Iver hvert Øieblik lægger sin bløde Haand ovenpaa ens egen i Stedet for paa Brøndstagen og faaer en meget klædelig Rødmen af det strenge Arbeide; — og Max vilde gjerne være bleven ved, til Brønden var tom, og endda været kjed af at det var saa tør en Aarstid.

— Hvorfor standser De? spurgte hun, da Spanden næsten var oppe.

— Den slingrer saa stærkt, svarede han smilende og stirrede ned i Spanden, fra hvilken et lokket Pigehoved lige ved hans eget smilede op mod ham: Er det længe siden, De har læst »Herman og Dorothea«?

— Ja, meget længe, svarede hun og blev blussende rød: — Hvorfor?

— Aa, en tilfældig Erindring, sagde han, idet han løftede Spanden op paa Kanten af Brønden og løste den af Krogen: — Hvor mon Doktoren blev af? han forsvandtes aldeles.

— Længes De efter ham? spurgte hun skjælmsk.

— Slet ikke; jeg feiler ikke noget.

Helene bar Glasset ind i Stuen og hjalp sin Moder og Søster med at vaske Kopperne af Holm, der stod henne ved Vinduet, vendte sig om, og hviskede idet han gik forbi hende:

— Jeg har fundet — Forlovelseskortet. —

Hun saae efter ham med et vredt Blik, men han vendte sig ikke om.

Jeg gad dog vidst, sagde han til sig selv, idet han hurtigt gik hen ad Stien, — jeg gad dog vidst, om det stod der i Forveien; — — — men saa er det underligt, jeg ikke har seet det. — — Skulde hun virkelig have skrevet det i hans Paasyn? — — Eller han selv? — men hvor skulde han have faaet en Diamant fra? — — — aa, hun er en Kokette.

— Hvem? spurgte Max leende og saae frem bag en bredstammet Bøg, bag hvilken han og Victor laae og røg deres Cigarer. (Holm havde i sin Ærgrelse uden at vide det sagt de sidste Ord halvhøit).

— Hvad, ligger De der og lurer? udbrød Holm, meget ubehagelig overrasket.

— Lurer? gjentog Max i en forbittret Tone og blev rød i Hovedet. Forresten, tilføiede han strax i en ondskabsfuld forsonlig Tone, jeg skylder Dem vel ogsaa en Undskyldning for mit paatrængende Spørgsmaal; det kan naturligvis være mig det samme, hvilke Koketter, De gjør Cour til.

— Naturligvis svarede Holm haanligt og gik videre.

Men hverken han eller Max havde nogen Anelse om, at Helene havde skrevet det paa en Tour dertil allerede det forrige Efteraar. — — —

Solen var allerede gaaet ned for nogen Tid siden, da de begyndte at seile hjemad, og en Mængde lette carmoisinrøde og mørkere ildkantede Skyer vare spredte paa den østlige luegyldne Himmelgrund, hvis Glans speilede sig i den klare Sø, som Baaden langsomt gled hen over, medens Bakkerne mod Øst og de lette fjerformede Skyer, som Vinden havde feiet hen paa Himmelhvælvingen, smilede med et fint rosenrødt Skjær. Udenfor Sivøerne blev Farten lidt hurtigere, men kun for en kort Tid; Vinden døde snart ganske hen, og man maatte gribe til Aarerne. Mathilde vilde ogsaa tage en, hvad Max naturligvis ikke vilde tillade.

— Lad hende kun roe, sagde Helene, som havde sat sig ved Roret og pegede paa en Plads ved Siden af sig for Max; Fødselsdagsbarnet skal ikke arbeide.

— Jeg forsikkrer Dem, jeg elsker at roe, raabte Mathilde; desuden, ved Siden af Victor vilde jeg naturligvis være Galeislave, om det skulde være.

Max satte sig uden videre Modstand ved Siden af Helene. Ingen talte, og Vandets Plasken, naar Aarerne sattes i det, og naar de kastede det bort fra Bladet, dets sagte Skvulpen om Kjølen og Boven ved hvert Sæt fremad af Baaden og Aare-

toldenes Knirken var længe de eneste Lyd, der afbrød Stilheden.

— Lad os synge noget, sagde Helene.

De sang flere Sange, ikke muntre Viser, som passe sig paa en hurtig rullende Vogn, men melancholske sværmeriske Sange, hvis Takt svarede til de langsomme, regelmæssige Aareslag.

Paa Toppen af en Bakke i Horizonten bag ved N. viste der sig et lille rødt Blus som en stor Stjerne; det var Spidsen af Halv-Maanens ene Horn, og faae Minutter efter stod den luerød lavt paa Himlen og lod en Guldstrøm risle hen over Søens blanke Flade.

Der Mond ist aufgegangen
Und überstrahlt die Well'n,

begyndte Max; han sad lidt høiere end Helene og havde lagt sin venstre Arm paa Kanten af Bagstavnen.

Helene lænede sig lidt tilbage, saa at hun næsten kom til at hvile i den, og hviskede:

— Hvorfor gaaer De ikke videre?

— Jeg kan ikke huske mere, svarede han forlegen. Hvad vilde han ikke have givet for at vide, om hun kjendte Fortsættelsen, der hviskede i hans Hjerte:

Ich halte mein Liebchen umfangen
Und unsre Herzen schwell'n.

— Syng noget for os alene, sagde han, da de nærmede sig til N.

— Hvad skal jeg synge?

— Helst noget af Heine, dersom De kan huske en Melodi, der ikke taber for meget ved at miste Accompagnementet.

— Nu har jeg det, sagde hun efter at have betænkt sig et Øieblik. Hun sang Lorelei. Ved de to sidste Linier vendte hun sig mod et bestemt Sted, som hun vidste gav Ekko, og slyngede med usædvanlig fuldtonig Kraft og en eiendommelig gribende Betoning de lange Toner ud i Luften, hvor de hang dirrende, — forsvandt, — atter førtes tilbage af Ekkoet — og endelig døde hen langt ude over Søen. — — —

Der opstod en lang Pause; Max trykkede sagte hendes Haand og hviskede: Tak!

— Ja, det var en slem Hex, den Lorelei! sagde Holm; men tilsidst fandt hun dog sin Overmand og gik selv i Vandet. — — — —

— — — De er saadan et graadigt Menneske, Stauff, sagde Helene til Max efter Aftensbordet, saa jeg er vis paa, at De ikke er tilfreds med den Musik, De har faaet i Aften.

— De er meget venlig; vil De virkelig synge mere for mig? sagde han smilende og lukkede Claveret op.

— Siden jeg engang i Dag har taget Agathes Rolle, svarede hun, idet hun tog Noderne frem, — er det vel bedst at jeg synger hendes store Arie for Dem. — —

— Du kunde gjøre mig en Glæde, Victor, ved at synge »die Grenadiere« for mig, for at vi og-

saa kan feire Kaiserens Seir ved Wagram, sagde Max, da Helene havde sunget Arien.

— Da det er Aarsdagen og Din Fødselsdag faaer jeg vel gjøre det, svarede Victor.

— Aa, ja; det var deiligt, sagde Helene, det er en græsselig Tid siden jeg har hørt Dig synge.

— Det er et besynderligt Digt, sagde Holm, da Victor havde sunget; saadan at forlade Kone og Børn, ligge som en Skildvagt i Graven og vente paa at Keiseren skal komme — det er jo noget Nonsens.

— Hvor kan De sige saadan noget? udbrød Helene heftig og stampede med Foden; det er jo mit Yndlingsdigt.

— Der er heller ikke skrevet noget synderlig bedre i denne Verden, sagde Max.

XVIII.

Det var næsten Midnat, da Max kom hjem. Han havde besluttet at skrive til Henrik endnu i Dagens Stemning og ganske optagen af dens rige Indtryk. Han satte sig ogsaa ved Skrivebordet, tog Papir frem og begyndte; men da han havde skrevet et Par Linier, lagde han Pennen bort, gik et Par Gange frem og tilbage i Værelset og kastede sig paa Sophaen.

Han var træt, — dødtræt. — En Slappelse havde betaget ham som den, der efter Bersærkegangen bemægtigede sig de gamle nordiske Helte, en Mathed som en Reconvalescents efter en voldsom Feber. Han kavde ingen Tanker, eller de fæstede sig ikke ved noget bestemt men jog i ubestemte Skikkelser som Feberdrømme gjennem hans Hjerne. For at rive sig ud af denne pinlige Døsighed søgte han med en Kraftanstrængelse at samle dem og føre dem tilbage til kjære, nylig besøgte Steder. — Han stod igjen med hende ved Brønden, følte hendes Haand paa sin og saae hendes Ansigt saa tæt ved sit, at de næsten berørte hinanden; — — — han sad ved hendes Side i Baaden, følte de lette electriserende Tryk af hendes Legeme i sin Arm og hendes Aande paa sin Kind, mens hun hviskede: »hvorfor gaaer De ikke videre?« — — — — — Der foregik er Forvandling med ham som med en udtørret Slette i Orienten, naar Floderne og Bækkene vende tilbage i Regntiden; han følte ingen Slappelse eller Mathed længer; Blodet pulserede voldsomt i alle Aarer og bankede i Tindingerne.

Han sprang op og rev heftigt et Vindue op. Hvor kan det være, at det er lukket? tænkte han; har jeg været idiotisk nok til at lukke det, da jeg gik ud i Formiddags? eller da jeg kom hjem? det vilde jo været et Forsøg paa at kvæle mig selv.

Den kjølige Natteluft strømmede forfriskende ind om ham og viftede paa hans Pande. Han

kunde atter trække Vejret frit. Den sølvklare Halv-Maane syntes med sin underste Spids at berøre den øverste Rand af den mørke Linde-allée paa den anden Side af Torvet og sendte sit blege Lys ned over de blinkende Piletræer i Knudsens Have.

Der var Lys i Vinduet; — hun var ogsaa oppe endnu. — — — —

Stjernerne tindrede og blinkede. Der faldt et Stjerneskud, — et til — »Ønskede jeg noget? har Nogen nogensinde haft et mere glødende Ønske, saa glødende, at det smelter bort uden endnu at størknes i Tankens Form?«

Han tog sin Hat og gik ud. Lige nede ved Søen førte en snever, lidet betraadt Sti forbi nogle Haver hen til en Laage ind til Knudsens Have. Han havde en Nøgle til Laagen i Lommen, for at han ikke skulde behøve at gaae Omveien ad Gaderne og Torvet, naar han skulde derover for at seile og Tiden var knap, — et eminent Tegn paa Knudsens Gunst, som denne ved den høitidelige Overdragelse havde sammenlignet med Kammerherrenøglen. — Det faldt ham ind, at han havde glemt Kassen med Pistolerne i Baaden: Ammunitionen kunde blive vaad, hvis det blev Regn; (Vejret saa rigtignok ud dertil!); eller Nogen kunde komme til Skade dermed (hvordan?); i alt Fald var det bedst, han fik den hjem. Han gik ind i Haven, men ikke ned til Broen; han blev staaende tæt ved Huset i Skyggen af et stort Buskads og stirrede op mod Vinduet; der var endnu Lys derinde; et af Vin-

duerne stod aabent; Gardinet var rullet ned; et Par Gange aftegnede Skyggen af en Kvindeskikkelse sig paa Gardinet men gled atter bort. Var det hende eller Søsteren? nej, Mathilde var ikke saa høj. — — — — Tys! — hun sang: — det var det jublende Allegrosted i Agathes Arie. — — — Skyggen viste sig atter paa Gardinet skarpere end før, og blev staaende; det gled til Vejrs; Helene heldede sig ud af Vinduet og syntes med Vellyst at indaande den friske duftsvangre Luft.

Mathilde kom hen til hende og lagde sin Arm om hendes Skulder.

— Der er ikke Lys derovre, sagde Helene sagte.

— Hvor?

— Hos Max. Kan han allerede sove?

— Det er ogsaa meget sent; kom, lad os gaae i Seng.

— I Seng? sagde Helene og lo sagte, mens hun bøiede sig endnu længere frem, støttede de korslagte Arme i Vindueskarmen og saae op:

While such a moon is beaming
'Tis wrong tow'rds Heav'n to sleep.

Snart efter trak hun sig dog tilbage, lukkede Vinduet og rullede Gardinet ned.

Max blev staaende indtil Lyset slukkedes; saa gik han langsomt tilbage. Da han kom til Laagen, huskede han Pistolkassen; han smilede, gik ned til Baaden, tog den og gik hjem.

Han tændte sin Lampe, satte sig ved Skrivebordet og tog sin Dagbog frem. Han vilde ikke nedskrive en Fortælling om Dagens Begivenheder, det havde taget hele Natten; desuden, han var nu kommen til Ro og frygtede for en ny Opbrusning. Men han vilde heller ikke forlade denne Dag uden at sætte den et Mindesmærke, en Indskrift; og da han ledte efter et Digt som Udtryk for den Lidenskab, han første Gang havde følt sig rystet af, erindrede han et Brudstykke af Sappho, som han engang havde oversat, og skrev:

Salig er de salige Guders Lige
Synes mig den Mand, som fortrolig ved din
Side sætter sig og din søde Stemme
Lyttende fanger

Og dit Længselssmil; i mit Bryst jeg føler
Voldsomt som i Feber mit Hjerte banke;
Naar jeg seer Dig, vover der ingen Lyd sig
Frem af min Strube.

Da er brudt min Stemme, og strax der risler
Fine Strømme Ild over alt mit Legem,
Intet mere seer jeg med Øjet, vildt det
Suser for Øret;

Sveden strømmer ned, og en Skjælven fanger
Alle mine Lemmer, jeg bliver mere
Bleg end Græsset, ak! der kun fattes lidt, saa
Segner jeg død om.

Dog maa alt nu voves — — — — — — — —
— — — — — — — — — — — — — — — — —

Hvilken Lykke, at den, der har opbevaret os dette Brudstykke, har givet os disse fem Ord med af det næste Vers! — — ja, alt maa voves. Alt? er ikke enhver rede til at vove alt, naar Livet staaer paa Spil? — og her er mere end Livet.

* * *

Helene skrev ingen Dagbog. Mangfoldige Forfattere lade deres Heltinder føre en Dagbog, fordetmeste meget sværmeriske og abstrakte Betragtninger, ene beskjæftigende sig med det indre, snarere en Slags pietistiske Selvobservationer, religieus-erotiske Confessioner, end egentlige Dagbøger. For at føre en ægte Dagbog maa man enten opleve mærkelige, rigt afvexlende Begivenheder eller en saa livsfyldig, alt beherskende Følelse, at den kan give de jevneste Hverdagsbegivenheder en uendelig Værd og sætte skarpe Lys og Skygger i det ensformige Stof; saaledes kan den trivielleste Egn ved en ejendommelig Lysvirkning faae en stor Skjønhed og egne sig til kunstnerisk Fremstilling. Men det er netop en kunstnerisk produktiv Trang, der — om end ubevidst — gjør sig gjældende, naar man skriver Dagbog. Man vil reproducere, gjenskabe den Verden, man har gjennemlevet og endnu lever i,

og derved have en guddommelig Nydelse, ren glædelig eller blandet med bittert Vemod, men dog stedse en Nydelse; der er noget eget pikant ved at forfatte det Drama — Komedie eller Tragedie, — hvori man selv som Skuespiller har improviseret. Men denne reflecterede kunstneriske Nydelse er mere egnet for en Mand end for en Kvinde; Kvinden er inderligere end Manden, og maa derfor ogsaa føle mindre Trang til at forvandle en indre Verden (Erindringens) til en ydre og betragte den som en udenforstaaende, skjøndt interesseret Tilskuer.

Helene skrev ingen Dagbog; men havde hun gjort det, vilde dette have været det Tidspunkt, der var egnet dertil. Ved hendes Bekjendtskab med Max var der indtraadt et Vendepunkt i hendes Liv; han havde ført hende ind i en ny Verden, en Verden, som hun før havde anet og tildels kjendt men aldrig fuldt ud betraadt; men under Vandringen i denne begyndte han selv at træde noget tilbage, og naar hun endnu gjerne havde ham ved sin Side, var det med en Følelse af Taknemlighed og Beundring; havde han end været Vendepunktet, — Maalet var han dog ikke længer. Han havde banet Veien for en anden, smykket hendes Hjerte uden selv at skulle tage det i Besiddelse. Det var hende der havde opfundet Navnet »Idealisten« for ham, og han havde i alt Fald lært hende at idealisere. Hun nærede lignende Anskuelser om ham, som Madam Staël efter Heines Dom om Tydskerne: at de »ohne Leiber, ganz Tugend, über Schneegefilde

wandeln und sich nur von Æsthetik und Metaphysik unterhalten«. Derfor modtog hun ogsaa hans Hyldest med Glæde og saa meget mere uden Skrupler, som hun ansaae den for et Sværmeri, der ikke væsentlig kunde skade ham i hans æsthetiske Ophøiethed. Naar hendes Idealisering gjorde Max til et abstrakt lidenskabsløst Væsen, saa hævede den Holm op fra Gjennemsnitsmenneskets Sphære til en vis heroisk Høide. Selv hans noget prosaiske Realisme blev til Basis for en Slags romantisk Poesi. Han yndede ikke Heines Grenaderer — men han kunde selv have været en af dem, i alt Fald hvis hun var Keiseren; og Max — kunde have skrevet et Digt eller en psychologisk Afhandling derom.

Del var dog endnu paa en ubevidst Maade, hun saaledes lod Max holde Lyset for Holm, og da hun i denne Nat, inden hun lagde sig til at sove, lod Dagens Begivenheder passere Revue, var dens Resultat en mild idyllisk Stemning, i hvilken snart Max' snart Holms Billede dukkede frem, som lidt efter lidt gik over til en rolig drømmerig Søvn.

Hvilket helligt Mysterium er ikke en ung uskyldig Piges Drøm! men dobbelt heldig og hemmelighedsfuld den, i hvilken for første Gang hendes Elskers Billede trænger ind i hendes Hjerte. Dette nylig bekrandsede uindviede Tempel har om Dagen været strengt bevogtet af Blufærdighed og Frygt, der har tilraabt deres: *procul este profani!* ogsaa til ham, hvis Navn det engang skal bære. Men om Natten sove

Tempeltjenerne, og ad Drømmens ubevogtede Sti sniger et Billed sig derind, det samme der engang aabenlyst skal throne der som Guden eller efterlade Nischen evig tom eller kummerlig udfyldt af en falsk Gud eller i det høieste af en Halvgud. Hvilken salig Nat vilde ikke en Elsker opleve, dersom nogen kunde sige ham, at han saaledes sig selv uafvidende netop nu betraadte den Helligdom, som Natur og Kunst i mange Aar havde smykket til hans Modtagelse? Hvor salig vilde denne stille, drømmende, maaneskinsberusede Nat ikke henglide for Holm og hvor usalig for Max, dersom de havde haft den mythiske Gave at kjende andres Drømme!

XIX.

Reichenhall den 15de Juli 187*.

Kjære Ven! jeg takker Dig for det sidste Brev med den udførlige Beretning om den indholdsrige Udflugt paa din Fødselsdag og er paa en Maade i Stand til at retournere den. To Dage efter »din 5te Juni« gjorde jeg nemlig sammen med Fru Svane og Gerda en Udflugt til Chiem-Søen fra München. Den lysegrønne Sø med de udstrakte Skove langs Bredden og de mægtige

Tyroler-Bjergkjæder i Baggrunden mod Syd kan nok slaae et Par N.søer til Jorden, men jeg har desværre ikke nær saa meget at fortælle om denne Udflugts Begivenheder.

Paa »Frauen-Wörth« maatte vi lade os nøie med at see Kirken og Kirkegaarden, da det ikke tillodes os at komme ind i Nonneklostret; selv var jeg ret tilfreds dermed, men det kostede mig stor Anstrengelse at overbevise Damerne om, at det slet ikke er synderlig romantisk at see nogle Celler med nogle temmelig tarvelige Kvinder i mer end uklædelige, snavsede Klæder. Fru Svane phantaserede i det vide og det brede om hvilken deilig Ro man maatte have til at meditere i et Kloster paa dette fortryllende Sted.

Kunde De tænke Dem at gaae i Kloster, hvis De var Katholik? spurgte jeg Gerda.

Nei, svarede hun levende. Jo, forresten, vedblev hun kort efter, naar jeg var kommen til Ro, naar jeg havde lært at resignere paa Alt undtagen paa Kjærlighed til Gud; naar »min Sjæl var hos mig som et afvant Barn«.

Det vil egentlig sige, svarede jeg, naar Livet ikke bød Dem nogen Nydelse længer.

De har Ret, sagde hun, jeg glemte ogsaa det Vigtigste.

Hvilket?

Jeg skulde have tilføiet: naar der ikke længer var noget at gjøre for mig i Livet, naar der Ingen var, der vilde savne mig, Ingen, jeg kunde gjøre lykkelig.

Jeg saae stift paa hende, men hun sad med bortvendt Hoved og saae ud over Søen.

Her er deiligt, ogsaa her; men al denne Naturskjønhed stemmer mig snarere endnu mere melancholsk. Forleden sad jeg dog saalænge og stirrede paa de bløde bakkede Linier i Dalen, Saalachs blanke Krumninger, Cottagerne som hist og her titte frem mellem Haverne, de skovklædte Bjærgrækker, af hvilke den ene laa blaanende i Sollyset og lod Skyggerne af en Række smaae Skyer langsomt glide hen over sig, — lod alle disse Indtryk saa uhindret strømme ind i mig, at jeg næsten blev borte for mig selv; jeg saae ikke en Gang længer alt dette, men det var ligesom jeg var bleven et med Landskabet og tilhørte det som det Træ, jeg laa under, og hvis Krone sagte susede over mig. Men jeg er for lidt orientalsk en Natur til længe at kunne fastholde denne brahmanske Extase; den occidenthalske Synthese fulgte: »Aandens Tilbagevenden til sig selv efter dens Udtræden i andet«: det vil sige, oversat fra dit philosophisk til erotisk, jeg greb mig pludselig i at tænke paa, hvor deiligt alt dette vilde være, naar Gerda sad ved min Side og jeg havde hendes Haand i min; naar jeg kunde sige:

Und das Alles sah' ich glänzen
In dem Aug' der schönen Frau;

og de Taarer, der blændede mit Øie og brændte

paa min Kind, vare en Brahmàn og Philosoph absolut uværdige.

Det falder mig ind, at det kunde maaskee være fornuftigt at fortælle Fru Svane om denne Extase; naar den blev omtalt i tilstrækkelig philosophiske Termini, som hun ikke forstaaer et Suk af, og paa godt Nyplatonisk fremstillet som Philosophiens Højdepunkt, kunde hun maaskee faae Lyst til selv at forsøge det, hvilket vilde være mig i høi Grad behageligt, da jeg altid ønsker hende saa meget fraværende som mulig, naar jeg er sammen med Gerda og hende.

Skriv snart og lad mig faae et klart Indblik i *status qvo in bello.* Holm omtalte du utilladelig flygtig sidst. Jeg regner ham endnu stedse for en Stormagt. Lev vel!

din

Henrik.

XX.

N. Kalendæ Augustæ Anno 262* a. U. c.

Maximilianus Enrico s.—

Fra Omegnen af vor Lykkes Zenit og fra vor høist misundelsesværdige Residents i det paradisiske N., Verdens Navle, føler jeg Lyst til at sende Dig en Epistel i dit Reichenhallske Exil, *qvod felix faustumqve sit.*

Vent ikke efter denne høitidelige Indgang et alvorligt eller blot fornuftigt Brev. Nei! — men ligesom man undertiden paa et Værtshusskilt seer afbildet en Løve, Grif eller et andet glubende Dyr, saa at man snarere maatte vente at skulle spises end bespises — ikke anderledes fører denne klassiske Portal ind i en erotisk Kneipe, hvor de drukne Tanker tumle sig:

Trunken müssen wir Alle sein
Jugend ist Trunkenheit ohne Wein.

Men hvad er »Jugend« andet end »Liebe«?

Jeg føler altsaa Lyst til at skrive Dig til, derimod føler jeg en heftig Ulyst til at give Dig factiske Oplysninger. Hvad vilde desuden disse tilsyneladende ubetydelige Facta nytte Dig, naar Du ikke faaer dem med en Udførligked, som et Brev ikke har Plads til, naar Du kun faar et farveløst Skelet af disse lunefuldt flagrende, brogede Sommerfugle, kun et Katalog over mit Skatkammers Perler og Ædelstene, uden selv at see dem straale Dig imøde. Du skal see Dem, naar Du besøger mig; for Dig og for Dig alene skal mit Skatkammer, videlicet min Dagbog, aabne sig.

Naar jeg som Verdens Hersker har nydt Verdens Herligheder extensivt og virkeligt, naar jeg har seilet med hende, spillet med hende, læst med hende, disputeret med hende »mit Belesnen disputieren«, spadseret med hende og fremfor alt phantaseret med hende »mit Blondinen phantasieren«, da aabner jeg mit Skatkammer for at

nyde disse Herligheder intensivt og symbolsk, idet jeg ligesom hin i sit Vanvid geniale Verdenshersker — vælter mig i de ophobede Gulddynger.

Jeg er Verdens Hersker og smykket med en Herskers Dyder. Hør Plato: — »Kjærligheden — — — er Grundvolden for al Godmodighed, Fjende af al Haardhed, naadig med de Gode, agtet af Jordens Vismænd, beundret af Himlene, savnet hvor den ikke findes —;« det er skjønt, men endnu for kjøligt et Udtryk for min altomfavnende Kjærlighed. Frem igjen Caligula! θέλω θέλω μανῆναι! — lær mig at ønske per oppositionem! Gid alle Pigers Læber var forenede i et Par, og det var Helenes, at jeg kunde kysse dem alle paa en Gang!

θέλω, θέλω φιλῆσαι,
ἐπειθ' Ἔρως φιλεῖν με —

Det er sandt, Du kan ikke Græsk: — »Jeg vil, ja jeg vil rase!« — — — »Jeg vil, ja jeg vil kysse, thi Eros bød mig kysse«, saadan ender og begynder to anakreontiske Digte; er de Ord ikke mere værd end hele Bind af vore tamme Lyrikere?

Imidlertid har jeg nu nogenlunde raset mit dithyrambiske Indhold ud; Strømmen er kommen over Katarakterne og glider videre i episk Ro. Jeg skal altsaa med faae Pennestrøg sætte Dig ind i Situationen; Doctoren — siden Du spørger saa ivrig efter ham — Doctoren gjør af

og til nogle voldsomme Udfald efter mig og lader saa, som om han ikke mente noget dermed, ligesom Doctor Bartolo under Bordet stikker efter den forklædte Grev Almaviva. Han bliver i Rollen overfor vor elskelige Rosina, idet han driller hende dels ved en idiotisk Kritik af de Sange, hun glæder mit Hjerte med, dels ved sin stedse mere fremtrædende Jalousi. »Men naar hun bliver grum og bister«, trækker han strax i Land igjen. Hvorfor vil Du endelig gjøre mig jaloux paa den Doctor? undertiden falder det mig ind, om disse Drillerier, disse smaae Skjændescener, der dog heldigvis ikke afløses af sentimentale Forsoningsscener — om de skulde være farligere for hendes Hjerte end vor æsthetiske Sværmen. Nei, jeg vil ikke troe det; — Rosina kan ikke tage Doctoren. Jeg vil og maa seire. Ecco ridente il cielo! — Addio! —

P. S. Skriv snart og lad mig høre saa meget som mulig om »die schöne Schwanin«.

XXI.

— De er saa tavs idag, Stauff, sagde Helene.

Naturligvis havde Max været tavs, da Helene baade før, ved og efter Bordet havde smaaskjændtes med Holm, indtil hun nylig leende

havde erklæret ham for utaalelig og var gaaet ned i Haven med Max.

— Du weisst, dasz gross Gewühl mich immer still macht, svarede Max smilende. De havde nylig læst »Die Piccolomini« sammen, og det var saa fristende at sige Du til hende, om det ogsaa kun var i et Citat.

— Deres Navne siger det kun som en Udflugt, og saadan bruger De det ogsaa, sagde Helene. De er ikke altid saa stille i Selskab.

— Aa, hold nu op at tale i dette Kragemaal, sagde Holm, som var kommen hen til dem. Og gaa De heller op og faa Dem en Disput med Præsten; han længes vist efter »det interessante unge Menneske«.

— De lader til at troe, at De kan pudse mig paa ham som en dialektisk Kamphane og selv indtage min unægtelig behagelige Plads, svarede Max med et haanligt Blik.

— Eller som en hellenisk Athlet, hvis De synes bedre om den Titel.

— Aa ja, raabte Helene, jeg fletter allerede Krandsen, hvis De vil tage til Takke med Pil i Stedet for Laurbær; og siden skal jeg spille en Sejrshymne. Forresten behøver De ikke at frygte for at Holm skal faae Deres Plads. Idag har han nu slet ikke fortjent den, — hvis han overhovedet nogensinde kan være værdig til den, tilføiede hun med et drillende koket Smil til Holm.

— Nei naturligvis, bemærkede Holm spydig, det er rimeligt at en, der beruser Aanden med æsthetiske Fraser, maa staae høiere i Cours end

En, der flikker paa Legemet, og at en Courtisant behager mere end en Krakiliker.

— Hr. Holm, foer Max op, det Udtryk De behagede —

— Holdt! raabte Helene og rakte en Pilekvist, hun havde slynget sammen til en Krans for Max, ud imellem dem, — jeg troer minsandten der udbryder Splid i Hæren. Det er ikke jer to, der skal kjæmpe. Allons, Marsch!

Henriksen har s'gu Ret, tænkte Holm, da de gik op, — hun hører til dem, der forstaaer at kjøre med to.

— Synes Du ikke ogsaa, kjære Rikke? hviskede en af »Veninderne« underdanig til Frøken K—, idet de traadte ind i Dagligstuen.

— Jeg har aldrig læst noget af Brandes, erklærede denne Dame med en Værdighed, som om hun mindst var Biskop.

Veninden tav overvældet af Syndsbevidsthed.

— Jevnfør Artiklen: »Forsager Du —?« hviskede Max til Helene.

Helene lo; Frk. K— hørtes at mumle noget der lignede »Blasphemi«.

Medens Max og Helene i en Nodebog saae et Sted efter, som de vare uenige om, var Samtalen med den for en Kaffepassiar eiendommelige Lethed gledet fra Æsthetiken over til Garnisonen i N.

— Lieutenant Borch? sagde Holm, — aa, det er en Udhaler.

— Han er dog saa smuk, hviskede et Par »Veninder«.

— Smuk? — ja — for Liebhavere, sagde Holm; en vulgair Knebelsbart i et flovt Ansigt, ligesom et lille Krat paa en bar Mark.

— Nei, det maa De undskylde, Dr. Holm, udbrød Frøken K—, deilig, det er han! og hun lod Strikketøiet synke ned i Skjødet, ligesom man sænker Fanen for en høitstaaende Person.

— Se, hvor hun faldt ud af sin pietistiske Rolle, hviskede Helene til Max.

— Ja, hviskede denne. Dèr tabte De en Maske, Frøken, sagde han høit til Frøken K—.

— Saa — sagde den tiltalte Dame og tog fat igjen paa Strikketøiet, — nei, — jeg — jeg taber aldrig Masker.

— Det er ikke altid lige let at gjennemføre Forsagelsen, hviskede Max til Helene. Naar Fanden møder med Epauletter og Snorefrakke — dann hilft kein Widerstreben.

Præsten, som havde ledet Undersøgelsen mod Doctor Brandes og som Rettens Formand udtalt sit »skyldig« under en høitidelig Tavshed af dens øvrige Medlemmer, som kun afbrødes af Frøken K—'s Strikkepinde, der arbeidede med en Lidenskab, som om hun var en Tricoteuse, der ventede paa at see den nævnte Æsthetiker blive guillotineret, og dernæst havde foretaget en moralsk Decimering af Garnisonen i N. —, var nu gaaet over til at udtale sin Beklagelse over den tiltagende Hellenisme, til hvis Fremskridt desværre ogsaa begavede Aander gav deres Haand, og idet han sagde dette, fæstede han et faderligt misbilligende Blik paa den intetanende Max, der stod i en Vinduesfordybning, optagen af en ivrig Samtale med Helene.

— Hvad forstaar De egentlig ved Hellenisme? spurgte Holm, idet han udtalte det sidste Ord temmelig høit og med en særegen Betoning.

Det gav ligesom et Sæt i Max.

— Hørte De Kampraabet, hviskede Helene til ham; nu har De ikke Tid til at conversere mig; De maa i Kamp for vore Guder og »deres gode ambrosiske Ret.«

Max smilede, — og fortsatte Samtalen med hende.

Præsten havde imidlertid besvaret Holms Spørgsmaal, og Max, som med det ene Øre fulgte deres Samtale, hørte ham nu sige:

I Christendommens første Tider maatte den udstaae Forfølgelse af det hellenisk-romerske Hedenskab og af Jøderne, idet de paa mangfoldig Maade rakte hinanden Hænderne, ligesom de virkede sammen ved Frelserens Død. Dette har gjentaget sig i den nyere Tid, hvor de endog har indgaaet en langt inderligere Forbindelse, idet den moderne Jødedom fra Spinoza og Mendelsohn til Heine og Brandes er bleven Ordfører for det humanistiske Hedenskab og ligesaa ivrig bekjæmper den ægte Jødedom som Christendommen.

— Og sværger: »bei den ewigen Göttern!« som Heine gjør, og det paa Prosa, supplerede Max og vendte sig om mod Præsten.

— Det vilde være latterligt, dersom det ikke var i høi Grad sørgeligt, sagde Præsten.

— Jeg kan hverken indsee det latterlige eller det sørgelige i, at en babarisk og raa Religion

viger for en humanere og aandeligere, svarede Max.

— Hvorledes? det kan dog ikke være Deres alvorlige Mening at sætte det hellenisk-romerske Hedenskab over Jødedommen?

— De skulde ikke tilfældigvis erindre fra Deres theologiske Studium, at Hegel gjør det i sin Religionsphilosophi; men det er sandt, De har jo allerede en Gang abrogeret Hegel.

— Jødedommen er endnu en virkelig og ærværdig Religion, sagde Præsten, medens hint Hedenskab var en dels skjøn dels hæslig men stedse phantastisk Drøm i Slægtens Barndom, som for stedse er svunden og som ingen uden Digtere og Phantaster ønsker tilbage.

— Hvad det sidste angaaer, svarede Max, vil jeg blot bemærke, at ingen Digter er saa phantastisk at ikke den ædrueligste Christen som saadan overgaaer ham langt i ubunden Phantasi. De romerske Legioner var, hvis de var Børn, unægtelig stærke Børn, og Jupiter, hvis Ørne fløi foran dem, var, hvis han var en Drøm, unægtelig en ubehagelig Drøm, især da han reiste sit Tempel paa Ruinerne af Jehovas Stad.

— Guds Straffedom over hans ulydige Folk, som forlængst var det forudforkyndt, kan intet bevise for Jupiters Realitet, sagde Præsten.

— Ganske vist var den forudforkyndt, og det var heller ikke vanskeligt at forudsee, at en saa rebelsk Stad som Jerusalem tilsidt maatte knuses, svarede Max, — og jeg vil ikke lægge Vægt paa, at i det mindste de to Evangelier med den mest

specialiserede Form af Forudsigelsen ere affattede efter Ødelæggelsen. Overhovedet maae det anerkjendes, at Jødeguden var en god Politiker. Naar det hændtes, at et andet Folk voxede hans over Hovedet, enten forudsagde han at deres Seire skulde tjene til at tugte eller atter udfrie hans ulydige Folk, — eller han forkyndte det bag efter og daterede Resolutionen tilbage, hvilket han navnlig saa beundringsværdig har udført ved Pseudojesaja og Daniel, — og saaledes stod han stedse med Palmer i Hænderne. — — — De kaldte Hellenismen phantastisk. — Den er phantasifuld, men den er saa lidt phantastisk, at den er den fornuftigste af alle Religioner, eller rettere — den er egentlig ikke Religion: Hellas var Kunstens og Philosophiens Land, og dens Religion var en genial famlende Philosophi i Billedform. Men Hellenerne var tillige de eneste alsidige Repræsentanter for »das rein Menschliche;« derfor har deres Mythologi en almengyldig Gehalt, og derfor vil den Aandsretning, som ikke vil udtale sig i abstrakte Begreber men i concrete Former, derfor vil Kunsten stedse vende tilbage til den, navnlig i sine Forfaldsperioder, og reise sig forynget som Antæus, naar han havde berørt sin Moder Jorden. — Og den er ikke forsvunden; saalænge der opstaaer Verdensherskere, Kunstnere og Videnskabsmænd, saalænge Skjønheden henriver Hjerterne og Vinen glæder dem, saalænge lever ogsaa Zeus, Apollo, Athene, Aphrodite og Dionysos; og om man paa naiv folkelig Maade anseer dem for Personer eller for upersonlige

Ideer og aandelige Magter, derved er i Sagen intet forandret.

— Men hvad bliver der af hele den udviklede Mythologi, den egentlige Folkereligion? spurgte Holm. Disse talløse Sagn og Myther, hvoraf ingen synes os mulige og mange slibrige og forargerlige, hvorledes vil De forsvare dem?

— De synes os ikke blot mulige men virkelige fra et aandeligt Synspunkt, — og i det Wahlverwandtschaft mellem Ideerne, som udtrykkes i de anstødelige, er der intet mere slibrigt end i det mellem de chemiske Stoffer.

— Den krasse Opfattelse har dog stedse været den folkelige, indvendte Holm.

— Saamænd: — der gives en vis Pøbel, — og den findes i alle Stænder — som man aldrig kan forhindre i at have uværdige Forestillinger om det Guddommelige, naar den overhovedet har Forestillinger derom, og det er en stor Illusion at troe at Christendommen eller den i den optagne og sanctionerede Jødedom forhindrer den deri. De helleniske Myther have alle et ideelt Indhold, og det er saa langt fra, at de fordre en bogstavelig Forstaaelse, at denne tværtimod ophæver sig selv. Men hvorledes forholder det sig med de bibelske? For ikke at omtale talløse Obscøniteter, som ikke kan omtales, plumpe Undere, og kjødelige Anthropomorphismer, — hvad fortælles der om Jehovas Yndlinge? Hvilket aandeligt Indhold vil man faae ud af Abrahams mistroiske Fejghed, som to Gange for at redde sit Liv, der i Virkeligheden ikke var truet, vilde

give sin Hustrus Ære til Pris? af Jakobs Bedragerier, som velsignedes og bragte ham Lykke, o. s. v., o. s. v. — indtil Davids Troløshed og Grusomhed, som — Urias forbigaaet — kastede Folkeslag i Smelteovne og gjennemsavede dem med Jærntærskeslæder, ja døende befalede sin Søn ikke at lade dem, han nødtvungen havde skaanet, bringe deres graae Haar ublodige i Graven, og som lod sit Folk døe af Pest hellere end selv at fordrives i 3 Maaneder — David, Manden efter Jehovas Hjerte! —

— De var saa elskværdig at skaane Moses, bemærkede Præsten.

— Som genial Folkeskaber, Regent og Lovgiver i en barbarisk Tid har han min fulde Beundring.

— Men som Prophet for den ene sande Gud, med hvem han talte Ansigt til Ansigt —

— Men kun fik Lov til at see bag fra, interpolerede Max med et ondskabsfuldt Smil, men uden at hæve sine Øine fra et Punkt paa Gulvet, som han ufravendt havde fæstet dem paa, som om han læste, — ja som saadan maa den Guds Mand, der var sagtmodigere end alle andre, tillade mig dels at smile, dels at vende mig bort med Afsky; jeg maa smile, naar den ene sande Gud gjennem ham giver Befalinger om hvor mange Alen Tøi af hver Farve, der skal gaae til Tabernaklet eller hvordan man skal slagte eller vride Halsen om paa de Dyr, hvis Offerrøg skal være en behagelig Duft i hans Næse, enten de nu slagtes til hans Ære eller for at sone Menneskenes Brøde, som hans Retfærdighed ikke kan

tilgive uden Blod; og jeg maa vende mig bort med Afsky, naar han som Guds Prophet straffer dem, der ikke havde myrdet alle Fangerne, ligesom senere Saul blev afsat, fordi han havde skaanet nogle af Amalekiternes Heste og Oxer. — — Men for at vende os bort fra disse Barbarier og see paa de værdifuldere Myther om Skabelsen og Syndefaldet, hvorledes har ikke Kvindens Stilling i disse bidraget til at nedbryde Agtelsen for hende blandt Jøderne og de første Christne? som da Paulus heller aldrig ved given Leilighed forsømmer at lade hende høre, at hun er sidst skabt og har forført Manden.

— Ja, sagde Holm leende, det er bekjendt, at Biblen og Paulus har forsyndet sig mod det smukke Kjøn, og det skal jeg være den sidste til at tilgive dem. Jeg maa ogsaa bekjende, at jeg aldrig er tilstede ved en Brudevielse uden paa Brudens Vegne at harmes over det barbariske Ritual, som danner en alt andet end human Portal over det christelige Ægteskab.

Denne Mening tiltraadtes af Kronos med den Bemærkning, at Ritualet neppe længer var tidsvarende.

— Derom vil jeg ikke indlade mig i Disput med Dem, sagde Præsten, men mod Hr. Stauffs sidste Invection bemærker jeg kun, at det er almindelig anerkjendt, at det netop er Christendommen, der har hævdet Kvindens sande Værdighed og medført hendes Emancipation.

— Det er anerkjendt af dem, der forsætlig fordreier Sandheden, og af dem, der uden Kjendskab til

Forholdene snakker hine efter Munden. Den jødiske Kvinde var ganske afhængig af sin Mand og kunde bortsendes af ham uden Grund med et Skilsmissebrev, medens hun selv ikke havde Skilsmisseret, hvad hun havde baade i Grækenland og i Rom; Plato stiller hende væsentlig lige med Manden paa en Maade, som Christendommen aldrig kan, saalænge den er bibelfast, og hos de germanske Hedninger æredes hun næsten som noget Guddommeligt. Saadanne Anskuelser og navnlig den germanske maatte da efterhaanden trænge Christendommens bornerede jødiske Begreber tilbage. Men det er ganske Christendommens Trafik som Culturmagt uden videre at indcassere alt Godt, der er fremkommet efter dens Indførelse, selv da, naar det historisk paaviselig er fremkommet ved Reaction af helt modsatte Magter: — netop, som vi saae, Jehovas Politik overført paa det Culturhistoriske. Omvendt er da alt det Onde Frugter af Hedenskabet, — og alt dette troes, da dens Advocater forstaae at *calumniari audacter* — — — Alt Stort og Herligt skal smykke dens pralende Triumphtog, om ikke i Virkeligheden saa *in effigie*, først og fremmest Kunst og Videnskab, som er dens Væsen ligesaa fremmede som Solstraaler for Natten; — for dens Domstol skal de staae til Regnskab — og det gaaer da som ved hin Sangerkamp i Florenz, hvor de pavelige Legater som Dommere tilkjendte Kirken Prisen, fordi Digtene var lige gode. — — — Alt er eders! dette sin Apostels Ord har den indpræget sig med utrolig Lærvillighed og over-

hørt sin Kirkefaders: hvad har Christus at gjøre med Plato, Jerusalem med Athen? — og paa hvilken Side stod vel dens Stifter, han, som da Disciplene beundrende viste ham det verdensberømte Tempel for første Gang, kun saae dets Ødelæggelsesscene? Den verdensomfavnende Bispechristendom har naaet en usand Storhed og har derfor maattet høre af alvorlige Christne, navnlig en genial religieus Tænker i vort eget Land, at Christenheden er et Bedrag.

— Ganske vist, sagde Holm, er der foregaaet en stor Forandring fra dens første Tider; vi er komne op i en høiere Klasse.

— Og er snart modne til at dimitteres, bemærkede Max.

— Men denne Forandring er en Aandeliggjørelse, netop ligesom den De forlanger for Hellenismens Vedkommende.

— Der er den uhyre Forskjel, at den som Menneskeværk er perfektibel, Christendommen og Jødedommen derimod ifølge deres Fordring paa direkte guddommelig Autoritet stabil i de — efter Foregivende — af Gud dictrede Documenter.

— Men dette Foregivende troes ikke længer, raabte Doctoren, og idet De kjæmper mod forældede Anskuelser, fægter De med en Skygge og rammer Ingen. Hvem troer nu, at Verden er skabt i sex Dage i en Orden, som Videnskaben forlængst har modbevist? hvem troer, at Eva blev skabt af et Ribben? hvem opfatter Syndefaldet som virkelig Begivenhed? hvem antager at Gud *in persona* har besøgt Abrabam, at han selv

har skrevet Lovens Tavler og givet dem til Moses? for ikke at omtale andre Urimeligheder saa som Bileams Æsel, som Spotterne altid har redet paa? — — Og Doctoren kastede sig tilbage i Stolen i det Haab ganske at have forandret Slagets Gang.

— Nei naturligvis, hvem troer det? spurgte Knudsen.

Glæden over den frie rationalistiske Strømning, som fik Christendommens Banner til at flyve, var synlig paa alle Ansigter; Frøken K—, som ogsaa ønskede at udmærke sig ved et lille privat Choc bøiede sig med et spørgende Udtryk frem mod Faderen, og hævede Strikketøiet ligesom en Skolepige, der spørger: maa jeg? — men hendes præstelige Ophav hindrede dette med en Haandbevægelse og rømmede sig; han havde med Forfærdelse seet en Del af sine Tropper gjøre en dumdristig Bevægelse, der bragte dem under dobbelt Ild, og belavede sig paa med Opbydelse af al sin Værdighed at kommandere Tilbagetog paa hele Linien, som han stærkt frygtede for at Doctoren ikke vilde efterfølge, — men for sent; — Max havde allerede gjort det frygtede Udfald.

— Hvem der troer det? sagde han; — ganske vist ikke mange; jeg har gjort det til Gjenstand for Iagttagelse. Jeg kan sige Dem, hvem det er, der æder Rub og Stub paa Bibelmarken: alle de orthodoxe Theologer og nogle gamle Koner. Næsten alle Andre æder, hvad der smager dem, og lader Resten staae; og det gaaer endda taalelig godt, da Smagen er forskjellig, efter Joels

Spaadom: hvad Græshoppen ikke aad, aad Høskrækken, hvad Høskrækken ikke aad, aad Billen, hvad Billen ikke aad, aad Kornormen. Men dette Kræseri tager de sig selv Frihed til; Kirken — Protestantismen saa lidt som Katholicismen — har ikke givet den, og kan ikke give den. — Hvorfor ikke? — Har Gud ikke skrevet Lovens Tavler, er Moses enten en Løgner eller Sværmer, eller han har ikke skrevet Mosebøgerne. Hvem har da skrevet dem? — hvornaar? — hvilken Autoritet tilkommer dem da? — Grunddögmerne i Anthropologien vakler. Men Christus citerer Moses som Forfatteren; han har altsaa ikke vidst bedre? en Side af Dogmatikernes Christologi falder. De, der tager sig saadanne Friheder veed ikke, at hele Bygningen er saa sammenhængende, at naar man rokker ved en af dens raae Grundsten, vakler alle dens slanke Spir.

Paa dette Punkt fandt Pastor K— det rettest at dække sit Tilbagetog med et uventet Flankeangreb; og udbrød:

— Jeg har længe vidst, Hr. Stauff, at Deres Anskuelser paa det religieuse Omraade var temmelig frie ja havde en stærk rationalistisk Retning, men jeg erfarer først i Dag til min store Beklagelse, at De er en slet og ret — Fritænker. —

Kronos hostede formildende, undskyldende Max for Præsten og Præsten for Max.

Max havde sagt alt det Foregaaende med en rolig monoton Stemme, der kun nu og da fik en svag ironisk Tone. Han stod endnu i Vindues-

fordybningen noget tilbagelænet med Armene overkors og lod den høire Haands Fingre spille paa Frakkeærmet, maaskee for at skjule for Helene, at Haanden undertiden skjælvede. Hun sad paa en Clavertabouret til venstre for ham; af og til kastede hun halft nysgjærrige, halft beundrende Blikke op til ham og bemærkede da i hans nedadvendte Øine en begeistret lidenskabelig Ild; hun tænkte paa det Blik, hvormed han undertiden syntes at ville læse i hendes Sjæl, især naar han havde læst et skjønt Digt for hende eller hun havde sunget eller spillet noget, som havde betaget ham mere end sædvanlig; — det var næsten det samme, kun at dets Ømhed nu var veget for et vildt uroligt Kast med Øiet. — Nu, da Præsten havde udslynget sin sidste Sætning, hævede han for første Gang sit Blik fra Gulvet og sagde med et venskabeligt Smil og i sin sædvanlige Selskabstone:

— Der er et Phænomen, som ofte har undret mig, og som Deres Ord erindrer mig om. Det er det, at Mennesker som taler med Beundring, maaskee endogsaa Begeistring om Mænd som Goethe og Schiller, Spinoza, Kant, Fichte og Hegel, ofte gyser tilbage ved Ordet »Fritænker« som om de allerede saae Hestehoven og lugtede Svovllugten. — Derpaa vendte han sig til Helene og sagde halvhøit: Jeg antager Disputen er endt; skal vi spille?

— Ja, gjerne. Skal det være den Haydn, vi sidst havde for?

— Nei; Mozart. Iaften spiller vi »Jupiter«.

— De har Ret, sagde hun smilende og tog Noderne frem. Max lukkede Flygelet op og strax efter rullede Symphoniens første Accorder henover den tavse Kampplads.

— Det gik fortrinligt, sagde hun, da Allegroen var forbi; — maaskee spillede De lidt for stærkt igjennem.

— Jeg troer det ogsaa, svarede han smilende.

— Naa, Hr. Lessing, sagde Holm, som var traadt hen til dem, da de havde spillet Finalen. —

Max saae paa ham med et spørgende, lidt mistroisk Blik.

— Ja, jeg giver Dem det Æresnavn, da De har slaaet N.'s Hovedpastor til Jorden.

— Det er vissere end det visseste at jeg ikke svarer dertil, sagde Max med et næsten melancholsk Smil. Forresten, tilføiede han leende, er Pastor K— heller ingen Gøtze; han er ingen lærd Theolog, og desuden saa liberal, at jeg har hørt, han endogsaa har sat sig i Spidsen for Oprettelsen af et Privattheater.

— Ganske rigtig, sagde Holm, det er ogsaa derfor jeg gav Dem det Navn som Præludium til vort Forslag om at være Theaterdirekteur. Det er sandt, Hr. Pastor, vi skulde jo tale med Hr. Stauff om vort theatralske Foretagende.

— Ja, det vilde være os meget kjært, hvis De vil deltage deri, sagde Præsten.

Max gav et kort afslaaende Svar.

— Hvorfor vil De ikke? spurgte Helene.

— Fordi jeg anseer Dilettanteri i Kunsten for skadelig; i alt Fald bør det holdes inden fire Vægge og indskrænkes saa meget som muligt.

— De kunde tage et gavnligt Exempel af Deres Afgud Goethe, sagde Pastor K—.

— Han er ikke min Afgud men min Guds Prophet. Baade han og Schiller var forresten bestemt af den omtalte Mening, som hos os fik en Talsmand i Heiberg. Men netop derfor var han sikker paa at Kunsten ikke tog Skade. Desuden raadede han i Weimar over virkelige Kræfter og og skrev fordetmeste selv Stykkerne.

— Hvilket De jo ogsaa kunde gjøre, bemærkede Holm. Derved, tilføiede han hviskende og førte ham hen til et Vindue, vilde vi tillige vinde en Primadonna.

— Hvad mener De?

— Helene; hun spiller fortræffelig Komedie, endogsaa naar hun helst skulde lade være. Og hun vilde uden Tvivl spille ganske inspireret i Deres Stykker, som selvfølgelig vilde blive smaae sceniske Mesterværker.

Han sagde dette i en insinuant, ironisk Tone, som i høi Grad irriterede Max.

— Jeg tvivler derom, svarede han, men hvis jeg skrev noget, skulde jeg ikke glemme at afpasse en skinsyg Elskerrolle for Dem.

Doctoren vilde lige til at give et forbittret Svar, da Mathilde forkyndte, at Theen var færdig, og Max forlod ham og skyndte sig hen til Helene for at komme til at sidde ved Siden af hende.

— Jeg har en ny Sang til Dem efter Bordet, sagde hun til Max, mens de drak The.

— Herligt! af hvem?

— Af Rubinstein. Ja jeg veed nok, De ikke sværmer videre for ham; men denne vil interessere Dem meget. Ordene er Heines »Der Asra«.

— En pikant Opgave; ligefrem et Invitationskort til en Musiker, det Digt, bemærkede Max...

— De har fuldkommen Ret, sagde han, da hun havde sunget; den Sang maa jeg høre ofte.

— Det maa være ubehageligt, bemærkede Doctoren, at høre til Aristokratiet af hine Asra »welche sterben, wenn sie lieben«.

— Bedre, sagde Max, end at høre til det Demokrati som ikke lever, fordi det ikke elsker.

— Udmærket svaret, raabte Helene; — men hvad mener De om den Sætning, som jeg husker engang at have læst i en Bog, — at den ulykkelige Kjærlighed er den lykkeligste.

Max trak paa Skuldren: — det er en blaseret Aandrighed; men en Aandrighed bestaaer af en Trediedel Sandhed, en Trediedel Usandhed og en Trediedel carrikeret Blanding af begge.

— Hvilket selv var en Aandrighed, bemærkede Holm.

— Vi kan jo undersøge, sagde Max leende, om Definitionen passer paa det foreliggende Tilfælde, i saa Fald er den ingen Aandrighed.

— Hvilket er da det Sande deri? spurgte Helene.

— Aabenbart det, at mange Mennesker elsker saaledes at deres Kjærligheds Ønske skuffes, naar

det opfyldes. De elsker nemlig et Phantasibillede og opdager, at de har faaet en Virkelighed, der ikke ganske svarer dertil. Fata Morganet forsvinder, naar den Reisende naaer det og efterlader ham paa et øde Sted langt fra hans Vei; var han reist det forbi, havde han haft et skjønt Syn uden at tage Skade deraf.

— Og det Usande?

— Det ligger deri, at Mange faktisk blive lykkelige i Kjærlighed, at ikke alle Sølvbryllupstaler er Løgn. Den sidste Trediedel endelig bestaaer deri, at denne Blanding af sandt og usandt gjør Fordring paa Almengyldighed, uagtet den egentlig kun passer paa en Caricatur af Kjærligheden.

— Bravo! De er frikjendt for den fremsatte Beskyldning for Aandrighed. Hvad har De nu at sige om hin Sætning, Holm?

— Jeg finder den ogsaa forkastelig. Ulykkelig Kjærlighed er, saa vidt jeg kan skjønne, en Sygdom; men en Sygdom kan være interessant at experimentere over, men det er altid meget ubehageligt selv at have den. Hertil kommer at denne Sygdom er meget farlig, ja endogsaa kan være uhelbredelig.

— Ingen Sygdom er uhelbredelig, sagde Præsten, idet han saae op fra sin Avis, — for den, der vil søge den rette Læge.

— »Well said, old mole!«*) sagde Max, som vidste at Præsten ikke kunde et Ord Engelsk,

*) Vel sagt, gamle Muldvarp (Hamlet).

men dèr gaaer det som i Barselstuen: »han døde, men Feberen forlod ham«.

XXII.

Da Max kom hjem om Aftenen, laa der et Brev fra Henrik paa hans Skrivebord. I Betragtning af dets Tykkelse stoppede han sig en stor Pibe, lagde sig paa Sophaen, skar Convoluten op og læste:

Reichenhall den 14de August 187*.

Jeg har hørt den og kjender den, denne kaade hensigtsløse Jodlen; jeg har selv indaandet den friske Bjergluft, der maa fylde det Bryst, som skal frembringe den, jeg er selv styrtet ned fra den svimlende Sti, som Du let og sikkert skrider hen ad, og har seet den uendelige Udsigt, der glæder Dig. Glück auf! vilde jeg tilraabe den dristige Bjergstiger fra den Afgrund, jeg synker dybere og dybere ned i, hvis jeg ikke frygtede for, at det vilde være en slet Omen at hilses af mig. Maatte jeg see Dig staae sikker paa Bjergtoppen, inden jeg naaer Bunden, hvis den ikke er bundløs; vogt Dig!

— — Es freue sich
Wer da athmet im rosigen Licht!
Hier unten aber ist's fürchterlich; —

netop lyst nok til at see de mørke, klamme Klippevægge, man engang skal knuses mod, og for oven endnu en smal Stribe af den straalende Himmel, som fordum hvælvede sig om En.

Saa; jeg er kjed af Billederne; hvortil nytter de? til at tilhylle Virkeligheden og gjøre den pikant; den er alt andet end pikant.

Kjedsomhed, Tomhed, Ligegyldighed; hvad der før begeistrede og henrykkede mig, staaer udenfor mig og er koldt imod mig. Jeg føler det dobbelt nu af to Grunde: dels fordi jeg hører din Jubel, som jeg dog ikke vilde undvære for nogen Pris, dels — fordi jeg intet alvorligt her har at bestille. I gamle Dage, da jeg var begeistret for mit Arbeide, kunde jeg nyde Hvilen i saa fulde Drag som Nogen; nu, da det ikke længer har nogen levende Interesse for mig, kan jeg ikke længer undvære det; jeg maa pumpe aandeligt Indhold i mig for ikke at forkomme af indre Tomhed.

Et lignende Forhold staaer jeg i til Nydelserne: — før kunde jeg nyde saa frit som en Epikuræer, skjøndt jeg selv var det stik modsatte; nu da jeg er det, ere de forsvundne; og kom jeg i Besiddelse af den eneste, jeg bryder mig om (»nyd Elskov, Resten er ei værd et Fingerknibs«), saa vilde jeg atter være en fuldblods Idealist. Saaledes løbe vi i Ring.

Geheime Wollust schwelgt im Schmerz,
Und Weinen ist ein süsser Balzam;

denne Lyst har jeg jo rigtignok. Jeg hengiver mig navnlig dertil en Timestid efter Middag, da jeg stedse som Desert nyder et Stykke af mit syltede Hjerte — for at bruge et Weysesk Udtryk, — som er syltet saa skarpt, at det altid bringer mig Taarer i Øinene.

En Epicuræer uden Nydelser og dog ganske conseqvent; Hegesias var jo ogsaa en Conseqvents af Aristip. Undertiden har jeg Lyst til at rase, til at være Nihilist og Pessimist, men jeg kan ikke. Jeg har altid trods mine Idealer og min Begeistring — eller vel netop paa Grund af dem — lige fra Dreng af haft et Hang at komme paa Kant med Livet og blive Pessimist; jeg havde altid saa meget at kritisere, indtil jeg lærte Gerda at kjende; og da jeg havde lært hende helt at kjende, kom jeg først ret paa Kant med Livet, men da havde jeg mistet min Ret til at foragte det; en moderne Samson havde jeg i Dalilas Selskab mistet min Kraft, da Philisterne for Alvor kastede sig over mig. Men jeg har seet at Verden er skjøn, og det nytter intet at ville nægte det. O, schöne Welt, du bist abscheulich! Jeg har faaet Vinen i den gale Hals, men Vinen er god.

Der gives i Verden Frondeurer nok,
Som føre paa Livet Klage;
Jeg vil ikke hæve min Røst med dem,
Skjøndt Lykken jeg maa bortdrage.

Nei, Verden er skjøn, og Livet er stort,
Selv veed jeg det bedre end andre;
De mægtigste Aanders Flugt har jeg fulgt,
Med den skjønneste Sjæl fik jeg vandre.

Den skjønneste Sjæl har bort sig vendt,
Var for skjøn til at lede mig længer;
De mægtige Aander jeg flyve lod,
Og fast ved Mindet jeg hænger.

Min Vinge er knækket, min Fod er mat,
Paa hende forgjæves jeg bied;
Min Aand er forvildet og gudforladt,
Min Sjæl er til Døden viet.

Saa kom da Død! jeg elsker Dig ei,
Du mørktilslørede Kvinde;
Jeg elsker den Verden, jeg siger Farvel,
Jeg elsker Livet og hende.

Og kommer Du ei paa mit Bud, da faaer
Lig Mohamed vel jeg Stakkel
Selv gaae til Bjerget og ende mit Liv
Med et carikeret Mirakel.

Det er det eneste Digt jeg har skrevet, hvis det kan kaldes saa; en Monolog, som jeg ofte fører med mig selv, og som for Afvexlings Skyld er sat ud paa Vers. Tanken i sidste Vers om Selvmord — hvorfor har vort Sprog intet andet Udtryk for denne Handling end dette, der ikke alene er dikteret af en religieus Fordom

men ogsaa i og for sig er ulogisk? — denne Tanke vilde jeg ikke have udtalt for andre end for Dig. For Dig kan jeg gjøre det, fordi jeg troer, Du er indsigtsfuld nok til at sørge mindre over mig, naar Du veed, at jeg har gjort dette Skridt, end naar Du veed, at jeg lever et *vita non vitalis.* Men selv om Du ikke vil tillade mig det uden Kamp, kan Du dog ikke bekjæmpe mig ud fra et fremmed, christeligt Standpunkt; ikke heller er Du uklar nok til som saa mange Andre fra hint Standpunkt at have slæbt Forestillinger over i det nye, der passe dèr som en gammel Lap paa et nyt Klædebon. Hvis Du altsaa har Grunde derimod, maa det være saadanne, der ere hentede fra det Humane; vi kan da disputere ganske rolig om Sagen som Cato med sine Venner i Utica, og Du kan ligesaalidt som hine blive fortrydelig, naar jeg ved Slutningen af Disputen forlanger mit Sværd. — Jeg staaer ved Korsveien ikke som Herakles men som Heine: — am Kreuzweg stand ich und seufzte —; Hvortil disse store Exempler? *heroum clara valete nomina!* ethvert Tilfælde maa betragtes for sig, og mit er et særegent: hverken Fordom eller Frygt holder mig tilbage, men saalænge hun ikke har givėt en Anden sin Haand, kan jeg ikke. Den Tanke at jeg ved en overilet Handling, skulde være gaaet Glip af — hvoraf? — kan man med Ord udtrykke en saadan Forvandling? — kan hun forestille sig, hvad hun kunde udrette med et Ord? Lad mig med en ny For-

syndelse mod Apollo forsøge at udtrykke det under et mythisk Billede.

Jeg er saa mørk en Beiler, Du,
Men længes mod Lyset saa saare;
Du sanker Blomster med barnlig Hu
og kjender ei Suk eller Taare.

Min Hjerne den er et Tartaros,
Hvor Titanerne holdes som Slaver;
De ruske i Lænken med truende Trods,
Og Jupiters Throne raver.

En elysisk Eng i mit Hjerte er sat,
der dufte de smaa Asphodiller,
Der gjenlyder Alt i den evige Nat
Af Nattergalenes Triller.

Persephone! kast dine Blomster bort,
De ville kun lidet Dig nytte;
Deres lokkende Farver straale saa kort,
Deres Duft er Vindenes Bytte.

Stig ned i mit Hjerte og hvil Dig dèr;
Det dufter og toner derinde;
Men Blomsten ei farves af Solens Skjær,
Og Fuglene qviddre iblinde;

Da rinder der Lys over Blomsterne smaae
Fra dit ætherstraalende Øie,
— Og alle de vilde Titaner maae
Sig for dine Fødder bøie. —

Er det andet end en fix Idee at klynge sig fast til et saa fortvivlet Haab? jeg veed det ikke, og det er jo ogsaa ligegyldigt. Persephone blev jo bortført og steg ikke frivillig ned i Hades. Er det muligt, at hun kunde gjøre det? Jeg er selv for interesseret i Sagen til at kunne bedømme det, men undertiden synes jeg, der er noget, der siger mig, at det kan skee.

Jeg har naturligvis hver Dag set lidt til hende og Moderen, men i det Hele ikke været særdeles meget sammen med dem. Nogle Udflugter har vi gjort sammen, nemlig et Par Spadseretoure til Thun-Sø, en deilig Bjergsø, som ligger en tre Fjerdingvei herfra; hvordan Moderen, som i Danmark aldrig rører sig, kunde komme den Vei, er mig ubegribeligt, men mit Haab, at hun skulde give tabt paa Veien og lade os gaae det sidste Stykke frem og tilbage alene, var forgjæves. Det er yndigt at see Gerdas barnlige Glæde ved alle disse for hende saa fuldkommen nye Skjønhedsindtryk.

I Lørdags bragte en lille Pige mig et Brev fra Fruen. Afklædt sin Philosoph-Kappe viste det sig at være en Tjener, der anmodede mig om at spise til Middag med dem den næste Dag. Hun kunde naturligvis ligesaa godt mundtlig have givet mig denne Invitation, men derved vilde nogle særdeles philosophisk klingende og aldeles meningsløse Aandrigheder være gaaet tabte for Efterverdenen, medens de nu kunne opbevares i »Breve til og fra Fru Svane«, til hvilken Be-

stemmelse jeg omhyggelig opbevarer dette Klenodie.

Jeg kom altsaa til den bestemte Tid. Gerda var bleg og, — som jeg syntes, — nedslaaet; da hun havde fjernet sig et Øieblik, spurgte jeg Fruen, om Gerda ikke var rask. »Jeg veed ikke rigtig«, svarede hun; »hun har i Formiddags faaet Brev fra Mathilde Knudsen, og jeg frygter at nogle deri immanente Efterretninger har virket destructivt paa hendes aandslegemlige Jeg«. Hvad mon det vel kunde være, tænkte jeg — og spurgte om den momentane Habitus af Fruens Helbred; da jeg hørte, at den stod paa Hovedpine, og at denne ganske forhindrede en paatænkt Udflugt om Eftermiddagen, udtrykkede jeg en til Størrelsen af min Glæde — over mulig at blive noget ene med Gerda — svarende Størrelse af Sorg. —

Det var altfor deiligt et Veir til at sidde og kukkelure i deres Cottage, og strax efter Kaffen gik Gerda og jeg ud. Jeg foreslog hende, at vi skulde gaae til Kirchberg, et Badested paa den anden Side af Saalach, hvor der musiceres om Eftermiddagen. Da vi vare komne over Broen, gik vi tilhøire i Anlægget langs Floden og tog Plads paa en Bænk, hvorfra man har en smuk Udsigt op ad Dalen.

— Det faldt mig ind — Du veed jeg har min Styrke i at huske Datoer — at det accurat var et Aar siden, vi havde været sammen paa ***gaard, og jeg nede ved Fjorden havde fortalt

hende om mit første Møde med Dig, og jeg erindrede hende derom.

— Er det et Aar siden? sagde hun; hvor der kan skee meget i saa kort en Tid.

— Ja; — og hvor der kan skee lidt i saa lang en Tid.

Hun syntes mig at blive endnu mere drømmende og fraværende end før. Jeg fortalte hende, hvad hendes Moder havde sagt til mig om Brevet.

— Det var intet, som kunde interessere Dem, sagde hun.

— Alt, hvad der berører Dem, er det eneste, der interesserer mig, sagde jeg — og fortrød strax, at jeg havde sagt det.

Hun saae paa mig med et underligt gjennemtrængende Blik, der brændte mig helt ned i Hjertet, og svarede:
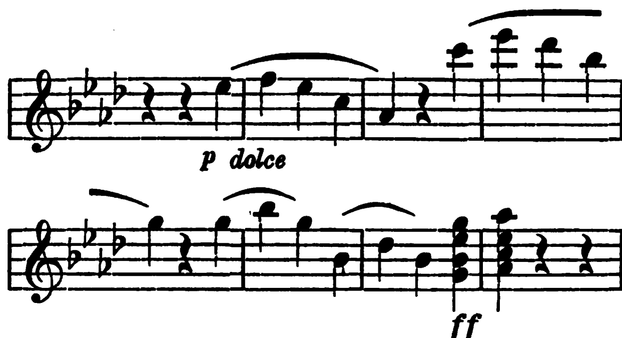
— Jeg veed det. Jeg skulde ikke have brugt en almindelig Frase, for at undvige et Svar; det var intet, jeg vil fortælle Dem.

Vi blev siddende en Stund endnu uden at sige noget og gik saa videre samtalende om forskjellige Ting, mest om Badegjæsterne, blandt hvilke der er mange komiske Størrelser.

Da vi nærmede os til Kirchberg, hørte vi Orchestermusik. Gerda standsede.

— Hør! sagde hun og lagde sin Haand let paa min Arm; kjender De det?

Det var Ouverturen til »Egmont«, lidt inde i Allegroen. Vi blev staaende og lyttede; de begyndte paa det yndige Thema:

— Det er altid forekommet mig, som om Beethoven i dette Thema saa at sige i et musikalsk Compendium havde sammenfattet Hovedindholdet af Egmont: det romantiske og idylliske Kjærlighedsforhold, der afbrydes saa voldsomt og uventet. Den første Del af det var paa Grund af Afstanden neppe hørlig men kunde kun anes af En, der kjendte det, medens de afbrydende Accorder lød tydelig ned til os, og denne Omstændighed gjorde det endnu mere betagende og stemningsvækkende for mig; saaledes kunde jeg jo ogsaa kun med Anstrengelse erindre hin yndige Tid, da min Kjærlighed endnu var idyllisk og forhaabningsfuld, medens den smertelige Afbrydelse endnu toner lige stærkt gjennem min Sjæl.

Den første Bemærkning gjorde jeg til Gerda, den sidste beholdt jeg naturligvis for mig selv.

— Det er deiligt, at De siger det, udbrød hun, for det samme har jeg altid følt ved dette Thema. Maaskee det dog er construeret ene efter musikalske Motiver; i alt Fald er det deiligt, vidunderligt. Kom, vi maa skynde os derhen; jeg har aldrig før hørt den for Orchester.

Hun gav sig til at løbe, og jeg var ikke sen til at følge hende. For at skyde Gjenvei forlod vi den bugtede Gang og skyndte os tværs igjennem Anlægget; vi kom ind i en lille Kløft, hvorigjennem der løb en Bæk, og blev staaende raadvilde ved Bredden. Til alt Held var der midt i Bækken en stor Sten, som Vandet skyllede hen over; jeg sprang ud paa den og bredte mine Arme ud mod hende; hun tøvede lidt, saae sig om, smilede og sprang til; jeg fangede hende i mine Arme og satte hende let over paa den anden Side. Vi ankom netop, da de begyndte paa Allegroen con brio, Stigningen til »Triumphmarschen«.

Jeg haaber ikke, det har kjedet Dig at faae denne Smule Liv efter disse Dødsphantasier; jeg maatte dog see at faae en lidt antagelig Finale til denne mørke Composition — og saa maa man jo tage til hvad man har. — I det hele taget kan dette ægyptiske Mørke maaskee være godt for en Hellener at see paa; vogt Dig og vær forsigtig; det er nu min Tour at sige til Dig: »Du maa give Tid«; man kan gjøre det, naar man ellers staaer i Fare for at miste en Evighed. Lev vel!

din

Henrik.

XXIII.

»Den fordømte Jørgensen«, tænkte Max, idet han satte en dobbelt Streg under den sidste Linie i en latinsk Stil og gav sig til at overveie, om dens Autor skulde have mdl. eller om han kunde slippe med tg?

Dette interessante Spørgsmaal lagde i den Grad Beslag paa hans Opmærksomhed at han ikke hørte Fodtrinnene paa Trappen, ikke heller at der blev banket sagte paa Døren; hans Øine vare faldne paa Helenes Portrait, som han havde stillet op paa Skrivetøiet, og mulig var det denne Omstændighed mere end Hr. Jørgensens Stil, der endogsaa forhindrede ham i at høre at Døren blev aabnet bag ved ham; han foer forundret op, da en velbekjendt Stemme raabte »Max«; — men langt større blev hans Forundring, da han vendte sig om, og ikke blot saae Henrik staae i Døren — men ved Siden af ham — Gerda.

Trængte dette Besøg til en Forklaring, da var den tilstrækkelig given i Henriks straalende Ansigt. Max omfavnede ham heftigt, trykkede Gerdas Haand og trak dem ind i Værelset.

— Maa jeg nu forestille Dig min Forlovede, sagde Henrik.

— Jeg vidste det, jeg vidste det strax, da jeg saae jer, raabte Max. Det er den lykkeligste Time i mit Liv. Guderne vil velsigne jer.

— Det vil de, udbrød Henrik jublende og trykkede den smilende Gerda op til sig; men Du maa forresten ikke udtrykke Dig saa hedensk;

jeg er allerede Proselyt. Men kort efter tilføiede han forskrækket af et bebreidende Blik af Gerda paa Grund af den letsindige Tone, hvori han forkyndte dette hurtige Omslag: — Det vil sige jeg overveier Sagen: *audio et alteram partem,* det byder jo simpel Billighed.

— Det var *Pluralis majestatis*, en Reminiscents fra min Hebraisk, sagde Max smilende og bad dem tage Plads i Sophaen.

— Forresten, vedblev Max, naar Du præsenterer Gerda for nogen, skal Du ikke kalde hende »min Forlovede«, det er altfor koldt og formelt et Udtryk for jer to.

— Nei, sagde Gerda, han skal sige »min Kjæreste«.

— Ja men dermed, Du vidunderligste af alle Sprogpurister, svarede Henrik smilende, dermed er jo intet nyt sagt; min Kjæreste har Du været i over syv Aar, — og han smilede endnu mere, da han følte et ømt Tryk af hendes Haand — men min Forlovede har Du kun været i to Gange fireogtyve Timer, og jeg haaber ikke, Du skal være det i ligesaamange Dage.

— O Thaumasie! udbrød Max leende, — det er udlagt: Du ubegribelige Trompeter! — vil Du allerede slaae saa hurtig op?

— Nei, vi vil gifte os, svarede Henrik og begyndte at fremsætte sine Udsigter, der ikke vare glimrende men ret taalelige. Hans Aftagen i kunstnerisk Produktion havde gjort ham det lettere i de sidste Aar at sysselsætte sig med Decorationsarbeider hos en bekjendt Architekt, hos

hvem han havde regelmæssigt Arbeide, som blev godt betalt, og hans rastløse Arbeidskraft i Forbindelse med en Sparsommelighed, der ikke længer var ham noget Offer, havde sat ham i Stand til at lægge noget op med det Maal for Øie, som han nu saa uforudseet havde naaet. Han var eneste Søn af en Præst i et stort Embede, som vilde sikre ham et godt Rygstød, og endelig havde Gerda selv en lille Arv, saa de kunde komme over de første Vanskeligheder. Kort sagt, sagde han, jeg kan ligesaa godt gifte mig nu som nogensinde, og vi seer ingen Grund til at vente.

— Og Du er rask nu, helt rask? spurgte Max.

— Ja, det troer jeg, jeg har aldrig været saa rask før. Min Spleen er blæst bort.

— Jeg tænkte egentlig paa din Brystsvaghed.

— Naa, den havde jeg rigtignok helt glemt. Jo, det har vist ikke noget at sige. Jeg mødte jo meget regelmæssigt ved Badekuren, for der traf jeg altid Gerda.

Gerda fortalte nu Max, at hendes Moder var reist til Kjøbenhavn, men at de vare taget til N. og kom lige fra Jernbanen. De vilde nu ud til Bruuns og den følgende Dag tage til Kjøbenhavn.

— De følger os vel ud til ***gaard? sagde hun.

— Ja, naturligvis gaaer han med, sagde Henrik.

Da Max var gaaet ind i et andet Værelse for at tage en anden Frakke paa, besaae Gerda med stor Interesse hans Værelse veiledet af Henrik, der var lige saa hjemme i det som i sit eget. Han tog Pistolerne ned og viste hende dem, for-

talte hende, hvorledes han og Max i Forening hos en Marskandiser havde opsnuset de to smukke Kobbere af Claude Lorrain, som hang over Sophaen, og viste hende hans udsøgte Bogsamling, som hun betragtede med et Udtryk af Interesse og Ærbødighed.

— Han behersker endnu Pladsen over Deres Skrivebord, sagde hun til Max, som nu traadte ind, idet hun pegede paa Schillers Portrait.

— Endnu?

— Ja, det hang ogsaa over Deres Bord, da De traf Henrik i Italien, sagde hun.

— Jeg er vis paa at De selv er for trofast en Natur, svarede Max, til at undres derover.

— De har Ret, sagde hun.

— Aa, der er intet utænkeligere, raabte Henrik, end at Max Piccolomini skulde fornægte sin Digter.

— Men jeg savner et Portrait nedenunder, vedblev hun smilende, — Thekla.

Max, der havde fundet Leilighed til at vælte Helenes Portrait og lægge en Stilebog over det, blev rød i Hovedet.

Henrik lo.

— Ja vi overraskede Dig nok i en tête à tête; naa, det behøver Du da ikke at skamme Dig over; især over for et Par Kjærestefolk. — Kom nu!

Paa Veien derud havde Henrik og Gerda meget at fortælle om Reichenhall og dets Omegn, og da dette Emne var nogenlunde udtømt, gik man tilbage til tidligere Begivenheder og glædede

sig og hinanden ved alle kjære Smaaerindringer lige fra den Dag, da Henrik steg ud af Jernbanecoupeen og blev modtagen af Gerda og hendes Fader, og atter fra den Aften, da han første Gang bragte Max med og præsenterede ham.

Paa ***gaard kom Alt i den største Bevægelse lige fra Legationsraaden til Gaasedrengen ved denne glædelige Begivenhed, thi navnlig Gerda var almindelig afholdt og beundret. Det blev vedtaget, at Max paa Hjemveien skulde see ind til Knudsens og faae dem derud den følgende Dag; selv vilde han komme, saasnart hans Timer vare forbi.

Da de havde drukket Thee, gik Max og Henrik Arm i Arm ned i Haven og satte sig paa en Bænk under nogle store Lindetræer i dens yderste Hjørne.

— Kan Du huske, spurgte Henrik, da de i nogle Minutter havde siddet tavse ved Siden af hinanden, — den Aften, da jeg kom hen til Dig, da jeg havde faaet Afslag af Gerda; kan Du huske, hvordan Du trøstede mig og sagde at Alt kunde endnu blive godt imellem os. Troede Du dengang rigtig, hvad Du sagde?

— Oprigtig talt — nei. —

— Jeg ikke heller; og dog skulde Forjættelsen gaae i Opfyldelse.

— Hvordan gik det egentlig til? spurgte Max.

— Ja, hvordan gik det til? sagde Henrik; — ganske simpelt, i nogle faae Minutter ligesom enhver anden Hverdagsbegivenhed. Det var ifor-

gaars om Aftenen; Fruen var gaaet lidt ud, og vi sad ene sammen; det var bestemt, at de skulde reise den næste Morgen. »De reiser vel ogsaa snart hjem?« sagde Gerda. »Ja, hvorfor skulde jeg blive her?« »Nei, naturligvis«, sagde hun, »De har jo nu været her, saalænge som Lægerne anbefalede Dem og føler Dem jo ogsaa raskere«. »Det var egentlig ikke det, jeg mente«. »De mente«, sagde hun og saae paa mig, »fordi jeg reiser«. »Ja«. »De kan jo reise med os«. Jeg saae lidt forundret paa hende: »Det vil jeg naturligvis gjerne; jeg har kun ikke villet tilbyde det, fordi jeg troede De reiste hellere alene med Deres Moder«. »Hvorfor troede De det?« spurgte hun og saae paa mig igjen med et paa en Gang gjennemtrængende og kjærligt Blik. Jeg blev forvirret og vidste ikke hvad jeg skulde svare hende. »De reiser nødig bort fra Reichenhall, ikke sandt?« spurgte hun. »Ikke naar jeg reiser sammen med Dem«, svarede jeg, »det Sted, hvor jeg er i Deres Selskab, er mig altid det kjæreste, det veed De jo«. Hun lagde sin Haand i min og sagde: »Hvad om vi da altid blev sammen; jeg elsker Dem vel ikke ganske, saadan som De elsker mig«. Men disse to Aar har lært mig, hvor stor Pris man skal sætte paa et Hjerte, som ikke rummer andet end en selv — — — og —« »Og Du vil være min Hustru og gjøre mig lykkelig, ikke sandt?« hviskede jeg og omfavnede hende. — Saadan gik det til eller omtrent saadan, for det var mig under hele Samtalen som om jeg drømte; og det er mig lige-

saadan endnu; men det er Virkelighed, og der er hun selv.

Nede i Alléen skimtede de en lys Kjole, og snart efter sad Gerda med sin Arm om Henriks Skulder, og Max gik videre med Victor, som havde fulgt Gerda derned.

Ved Enden af Alléen stod Gartneren.

— Med Forlov at spørge, begyndte han, er det troligt, at hun Frøkenen er bleven forlovet med ham Billedskjæreren?

— Jo, det har sin Rigtighed, Peer; svarede Victor. Er Du fornøiet med Partiet?

— Aa, ja — Herregud! — A tykkes rigtignok han er en traurig Compan. Naar han saadan spadserede alene i Haven, saae han aldrig ud til at have rigtig Glæde af Blomsterne. Men ligegodt skal de da have en Bouqvet, hvis a kan faae hittet en, der er pæn nok, for det kommer mig noget sent.

XXIV.

— Hvem er det, der gaaer over Torvet derhenne med Stauff? spurgte Holm Helene, da han samme Eftermiddag stod ved Siden af hende ved Vinduet og hjalp hende med at omplante en Blomst.

— Ei, Mathilde! kom og se! raabte Helene; er det ikke Henrik og Gerda?

— Jo vist er det, sagde Mathilde. Saa er de komne tilbage fra Reichenhall. De skal vist ud paa ***gaard.

— Hvem er Gerda? spurgte Holm.

— Aa, det er en Veninde af os, især af Mathilde, svarede Helene. Ja, det er sandt, De kjender hende jo: det er en Datter af Fru Svane, hende med Correctursygen.

— Aa haa! raabte Doctoren og lo. Det er sandt, hun har nok i al Uskyldighed fordreiet Hovedet paa den unge Mand; det hørte jeg dengang af hans Fætter Henriksen, ham, De veed, som er Famulus hos Sørensen i V. Naa saa er de vel sagtens blevne forlovede, siden de gaaer sammen.

Mathilde pillede ved sine Kniplingsmanchetter med et paa en Gang fornøiet og listigt Smil. Helene rystede paa Hovedet.

— Det kan jeg ikke troe, sagde hun; for vi veed meget godt, at hun i et Par Aar har gaaet og sværmet for Max. Ja det kan ikke nytte, Du kniber mig i Armen, Mathilde, for nu har jeg sagt det. Holm siger det heller ikke til Nogen, naar jeg beder ham derom.

Doctoren lagde den høire Pegefinger paa Munden og den venstre Haand paa Hjertet.

— Det er nemlig Mathilde, der har opdaget det, vedblev Helene og betroet det til mig. Ellers gaaer Gerda saa stille og tillukket som kun en Kvinde kan, naar hun elsker. Paa jer Mand-

folk kan man jo for det meste see Hjertet brænde gjennem Vesten. Men det har heldigvis sjelden saa meget at betyde.

— Sjelden, men dog undertiden, svarede Holm. Saa var det jo forresten ogsaa muligt, at hun er forlovet med Max.

Heller ikke denne Hypothese vilde Helene lade gjælde; men den blotte Tanke om, paa saa behagelig en Maade at blive af med en farlig Rival, satte Holm i et overordentlig godt Humeur, som vedligeholdt sig hele Aftenen.

Da Omplantningen lykkelig var tilendebragt, gik han med Helene ned i Haven, bærende en kolossal Vandkande og vandede alle de Planter, som hun udpegede med en Liliestængel, som hun havde i Haanden. Ved de fleste spurgte han hende saa om deres latinske Navne, undertiden ogsaa til hvilken Familie de hørte, og forvissede sig om, at hun trolig bevarede de Kundskaber, han havde meddelt hende. Da de igjen befandt sig i Dagligstuen satte Helene sig til Klaveret, sang nogle Folkesange og spillede flere Smaastykker mest af Haydn og Mozart, idet hun med stor Takt valgte saadanne, som havde en høi musikalsk Værdi og dog ikke oversteg hans Fatteevne, som hans Lidenskab for hende havde skærpet betydelig.

— De examinerede mig før i Botanik, sagde hun tilsidst, nu maa jeg examinere Deres Gehør lidt. Saa begyndte hun at anslaae Accorder og spille Scalaer, og lo hjertelig, naar hans gode Villie ikke formaaede at skjelne Dur fra Mol.

Ved Thebordet konverserede han Knudsen ivrig om mercantile Emner, og siden gav han sig til at fortælle Historier fra sine Studenteraar og sin første Praxis.

Et Kvarterstid efter at Holm var gaaet, ringede det, og Max traadte ind.

Han blev modtagen med stor Venlighed og mange Beklagelser over, at han saa længe ikke havde været der. Sagen var at Max, erindrende hvordan det var gaaet efter hans første Rivning med Præsten, vilde afvente et Skridt fra Knudsens, inden han kom der efter det sidste voldsomme Sammenstød.

— Der er jo gaaet over fjorten Dage i hvilke man ikke saa meget som har seet Deres Ryg, sagde Knudsen.

— Jo, hans Ryg har jeg rigtignok seet passere over Torvet i Eftermiddags garneret af to andre, som jeg syntes, jeg skulde kjende, sagde Helene. De har haft Besøg af Gerda og Henrik?

— Ja, sagde Max; de er ude paa ***gaard og jeg har i Commission at invitere Familien derud til imorgen Middag.

— Det skal være os en Fornøielse, en stor Fornøielse, sagde Knudsen.

Mathilde sendte Max et spørgende Blik, hvis Indhold han rigtig gjættede, men da han havde faaet Ordre til at holde Forlovelsen hemmelig, forblev han tavs.

— Det er ellers underligt, vedblev Helene, at de to saadan kommer og besøger Dem.

— Aa, vi er jo gamle Bekjendte, sagde Max.

— Ja, det er sandt nok. Men alene saadan at løbe ene om med ham, som baade hun selv og Gud og Hvermand veed er halv tosset af Kjærlighed til hende —

— Derfor var det vel ogsaa de vilde have mig med, bemærkede Max.

— Aa ja. Forresten kan jeg ikke begribe, hvordan han kan gaae saalænge og sukke for hende. Hvis hun saa tilsidst blev rørt i sit lille Hjerte og tog ham, saa er jeg vis paa, at han vilde snart opdage, han kunde have sparet sig den Uleilighed og brugt Tiden til at see sig om efter en anden.

— Hvorfor det?

— Hvorfor? hun er dog i Grunden en ubetydelig Pige.

Max tog hende meget ivrig i Forsvar og understøttedes af Mathilde. Helene lo:

— I bliver saa heftige, som om den ene var hendes Søster, den anden hendes Elsker.

Det faldt Max ind, at Helene maaskee kunde gjøres jaloux; han svarede ikke og lod, som om han var i daarligt Humeur. Denne Rolle blev han i den følgende Dag, da Forlovelsen blev declareret. Kun naar han var ene sammen med Henrik og Gerda, var han lutter Liv og Lystighed. Det havde den forønskede Virkning; Helene nærmede sig og drillede ham.

— De skal see, jeg faaer Ret, sagde hun, da de kjørte hjem om Aftenen.

— Hvori?

— Naar De har været gift et Aars Tid, er han kjed af hende.

— Hvis han bliver det, saa —

— Hvad saa? vil De miste Deres Hoved?

— Mere: min Tro paa Kjærlighed.

— Troer De paa Kjærlighed? spurgte Kronos gabende. Ja, det er sandt, De er jo Idealist.

— Der er ikke saa meget jeg troer paa, sagde Max; hvis jeg ogsaa mistede min Tro paa den, hvad skulde jeg saa holde mig til?

Und wäre nicht das bischen Liebe,
So gäb' es nirgends einen Halt.

— Det var ikke just talt som en Idealist, bemærkede Helene.

— Hvem Pokker siger ogsaa, jeg er Idealist? udbrød Max ærgerlig; jeg er Realist.

XXV.

I den sidste Uge af September tog Victor, Mathilde, Max og Helene over til Gerdas Bryllup; den sidste var bleven inviteret af Hensyn til Max ved Henriks Omsorg, da han vidste, hvad et Selskab uden Gerda i lang Tid havde været for ham selv. Ellers var der ingen andre Gjæster end Henriks Forældre. De havde først

nylig lært deres Svigerdatter at kjende men vare strax ganske indtagne i hende. Skjøndt Henrik aldrig havde ladet sig forlyde med sit egentlige Forhold til hende, kunde de dog ikke undlade at opdage, hvorhen hans Hjerte stilede, og hvad der pludselig havde sat hans aandelige Liv i Stampe; og da han havde ført hende til sit Hjem som sin Forlovede, var hun bleven modtagen der med aabne Arme, som en længe ventet, inderlig savnet Gjæst, næsten med ligesaa megen Taknemlighed som Glæde, en Stemning som kom til Udtalelse i Præstens bevægede og hjertelige Tale til det unge Brudepar ved Vielsen.

Max havde skrevet en munter Sang, og Stemningen i den lille sluttede Kreds var meget oprømt. Fru Svane havde i elskværdig Selvfornægtelse aflagt Philosophkappen og viste sig med en almindelig ærbar Hovedpynt som en ret vakker Vertinde i Niveau med det øvrige Selskab.

— Fastholder De endnu Deres Mening? spurgte Max Helene.

— Nei, sagde hun og lo; jeg sagde det jo kun for at drille Dem; for De maa dog indrømme, at De har været svært indtagen i Gerda.

— De kan godt sige »er«.

— Men dog ikke mere, end at De er glad idag? spurgte hun.

— Jeg nyder Johannes den Døbers Glæde, sagde han: — Brudgommens Ven, der staaer hos ham, glæder sig ved at høre Brudgommens Røst.

— Og denne Deres Glæde er fuldkommen?

Max lo: Jeg havde ikke troet, at De var saa bibelfast. Ja, paa sin Vis er den det, men den viser selv hen til en endnu fuldkomnere, som jeg vel ogsaa tør haabe paa. —

— Nu gik Du ikke i Kloster, sagde Henrik, idet han tog sin Hustrus Hoved i sine Hænder og saae hende smilende ind i Øinene.

— Nei, svarede hun og kyssede ham, men jeg vidste jo ogsaa, at der var En, jeg kunde gjøre lykkelig.

Hun straalede af Kjærlighed og Mildhed; men hun saae mindre ud som En, der selv nyder en stor og længe attraaet Lykke, end som en, der glæder sig ved at gjøre godt og see Andre lykkelige.

— Du seer ikke ud som et Menneske men som en Engel, sagde Henrik til hende; og det er Du ogsaa.

— Det maa Du ikke sige, skjøndt jeg veed, Du er taabelig nok til at mene det.

— Nei, naturligvis maa jeg ikke sige det, svarede han leende; hvis Du tillod mig det, saa var Du jo netop ingen Engel. —

De bad Helene om at spille noget.

— Stauff og jeg vil spille firhændig, svarede hun.

— Hvad vil I spille?

— Det maa jeg ikke sige, hvorfor veed jeg ikke; I maa ikke see Noderne.

De traadte hen til Vinduet; han lagde sin Arm om hendes Liv, og hun saae op paa ham

med et straalende Udtryk af Kjærlighed og Troskab, da de første Accorder fra Egmont-Ouverturen tonede fra Claveret.

XXVI.

En Uges Tid derefter kom Victor i Forretninger ind til N. Han spiste til Middag hos Knudsens og gik i Mørkningen hen til Max. Denne var ikke hjemme i Øieblikket, men Vertinden mente, han kom snart hjem, og Victor gik op paa hans Værelse for at vente paa ham.

Han satte sig ned ved Skrivebordet, tog sin Brevtaske frem og skrev sine Indkjøb op.

Nøglen sad i en af Skufferne: »Saadan er han altid«, mumlede han; »lad os see, hvor kostbare Ting, der ligger deri«. Han trak Skuffen ud og saae foran en Bog, som han kjendte paa Bindet; det var en Dagbog fra Max' Reise, og da Max havde læst sin Reisebeskrivelse høit for ham, betænkte han sig ikke paa at tage den frem og forkorte Tiden med at blade i den. Til sin Forundring stødte han paa nogle Sider, han aldrig havde hørt; han tændte Lampen og satte sig til at læse:

Jena den 20de August 187*.

Min første Gang fra Gjæstgivergaarden gjaldt Universitetet. Med en vis Begeistring betraadte jeg dette Videnskabens gamle Tempel; dog var det ikke Musæus' og Baiers Navne, der for mig gav det Glans, men jeg erindrede at det var her, Schiller havde virket som Professor; jeg gjennemgik i Tankerne hans prægtige Tiltrædelsesforelæsning om Betydningen af det verdenshistoriske Studium og ønskede at jeg kunde have været med i den store Tilstrømning,' som nødte ham til at begive sig over i det største Auditorium.

Det er længe siden; men en Gang havde han betraadt disse Trappetrin, og de vare som mine Venner og Fortrolige.

En Del Studenter gik ind i et af Auditorierne. Jeg spurgte, hvem der skulde læse; det var en theologisk Professor, desværre ikke Hilgenfeldt; jeg havde gjerne hørt den berømte Tübinger, Baurs *magister eqvitum*, gjøre et af sine bekjendte Chocs mod Ægtheden af et eller andet Evangelium. Imidlertid drev jeg dog med derind og satte mig paa en af Bænkene. Det var en ung Professor, der læste over Apologetik; i Dag gjaldt det Christendommens Lære om Udødeligheden.

Det var en temmelig simpel Forelæsning: de sædvanlige Sætninger, som jeg kunde ramse op i Søvne, fremsatte ikke uden en vis oratorisk Dygtighed og Varme. Alt var holdt *in abstracto:*

den sædvanlige moderne Taktik. Han førte en ikke ind i de Kampe om Opstandelseslegemet, som har sysselsat Dogmatiken fra Augustin indtil Qvenstedt og længere; om Haar og Negle skulde restitueres efter Antallet eller tillige efter Længden, idet man fik alt tilbage, hvad man havde tabt, i hvilken Alder det skulde tænkes, om Tarmene skulde være fyldte med vellugtende Essentser o. s. v., o. s. v., ja det antydedes ikke at man havde været i Tvivl om slige Ting. Med et rigt broderet Klædebon af almindelige Fraser tildækkedes disse Udvækster paa Dogmet, der, som Strausz siger, vidner om det usunde Blod. Da Forelæsningen var forbi, meddelte han sine Tilhørere, at han ikke kunde samles med dem næste Gang; han havde haft den Sorg samme Dag at erfare at hans Hustru var død i Mentona og reiste nu derned til Begravelsen. I Dag om otte Dage haabede han, om Gud vilde, at fortsætte denne Forelæsning. Han sagde dette hverken med en virkelig eller en fingeret stoisk Ro, men med en Beherskelse af sin Følelse, som dog lod En ane dennes Styrke. Maaskee en anden, en irreligieus, kunde sagt det med lige saa stor Ro, men ikke med denne, som bag sin Sorg havde det faste Haab om et hinsides Gjensyn og over sig den sikkre Tro paa et kjærligt Forsyn. Og de ofte saa misbrugte Ord »om Gud vil« syntes her tydelig at sige, at han vilde betragte det som en Naade, hvis han til den Tid laae ved sin Hustrus Side. Det Hele kastede et eiendommeligt Lys over hans Forelæsning og sagde

uendelig meget mere end den. Jeg følte at hvis jeg havde faaet den umulige Gave stringent at kunne modbevise den personlige Udødelighed og kunde vinde en Doctorhat ved at disputere med denne Mand, vilde jeg heller døe end gjøre det. Og jeg følte noget mere end det; jeg forestillede mig levende, hvorledes jeg selv vilde være tilmode i hans Stilling og jeg følte en Længsel —; gamle Minder fra min Barndom dukkede op; jeg følte Lyst til atter at være som da, Christen uden at tvivle og uden at gruble. Men Udvæksterne! — de krasse Forestillinger, som ere nødvendige Conseqventser! — hele Symbolum Athanasieum, Augustana, Concordieformlen! — nei! jeg kan ikke, jeg vil ikke. — Og disse Tanker her? ved en tilfældig Omstændighed, en Hverdagsbegivenhed; — her i Jena, efter at jeg igaar i Weimar stod hensunken i tavs Tilbedelse af mine Guder, foran Dioscurgruppen; — er det ikke at vende Blikket tilbage, skjøndt min Haand hviler paa Ploven? — — — — — — — —

Han hørte Max komme op ad Trappen og hans første Tilskyndelse var at kaste Bogen i Skuffen og lukke denne; men han betænkte sig og lagde den aaben fra sig paa Bordet.

— God Aften, raabte Max, idet han traadte ind; det var da morsomt at see Dig. Bare jeg havde vidst, Du kom.

— Aa, jeg har Tiden for mig og har slet ikke kjedet mig.

Max havde taget sin Frakke af og satte sig ved Siden af ham.

— Jeg har taget mig den Frihed, da Du havde ladet Nøglen sidde i din Skuffe, din græsselige Confussionarius, — at opfriske nogle gamle Erindringer fra din Reisedagbog. Sig mig, hvorfor har Du sprunget dette Sted over, da Du læste den for mig.

— Hvilket? spurgte Max og gav sig til at blade det igjennem; naa det, — aa, jeg veed skam ikke.

— Ikke det? sagde Victor. Det skulde ikke være fordi Du skammede Dig over at have vaklet henimod Christendommen.

— Maaskee — jeg troer det.

— Og hvorfor det? jeg forstaar ikke rigtig det Træk. At din Udvikling ikke er foregaaet uden Kamp, ganske glat og harmonisk, giver den efter min Mening kun større Værd.

— Men dette var en øieblikkelig Svaghed, sagde Max, en Blødhed, som man kan kjende selv men ikke stille til Skue for Andre, ikke engang for sine bedste Venner.

— Og er Du saa vis paa at det kun var en Svaghed? er Du sikker paa, at Du ikke af Conseqventsmageri er gaaet for vidt?

— Ogsaa Du, min Søn Brutus!

— Er Du sikker paa, vedblev Victor, at hvis Du kom i hin Mands Stilling, dine Anskuelser da vilde holde? Sig mig engang, hvad Du anseer Døden for.

— For en fuldstændig Opløsning af Personligheden og Individualiteten; en Opløsning hvorved Legemet vender tilbage til Jorden, Sjælen til

Verdenssjælen, Allivet, eller hvad Du vil kalde det, den Livskraft, hvoraf en Gnist lever i hver Organisme, og Aanden til de evige Visdomstanker som har formet og styret Universet og som tænker i vor Tænkning, altsammen saaledes, at ingen Kraft gaaer tilspilde men kun ændrer sin Form ligesom Vand, der fordamper.

— Et Svar med al ønskelig Bestemthed. Men hvilken Trøst giver en saadan Dødsanskuelse?

— Er det ikke en Trøst engang at komme fuldstændig til Hvile? kommer der ikke i enhvers Liv den Tid, da han maa sige:

Es dunkelt schon, mich schläfert,
Der Tag hat mich müd gemacht?

Og indtræffer Døden før den Tid, da maa man sige sig selv, at den dog ikke kan være noget Onde, men at den ganske sikkert befrier En for mange Onder, maaskee for utaalelige.

— Jeg kan tilnød indrømme, sagde Victor, at det kan være tilstrækkeligt til selv at gaae Døden imøde med; men naar man mister sine Kjæreste, hvilket Haab har man da, hvorledes kan man holde Livet ud?

— Bi lidt, sagde Max, sæt at man ingen kjære havde, hvem man kunde miste? vilde Livet ikke da være endnu uudholdeligere?

— Jo, ganske vist.

— Altsaa bør vi være taknemlige for at vi er i et saadant Tilfælde, at vi ikke ere usaarlige.

— Du behandler Mennesker som Uhrværker, men de gaaer ikke som Uhrværker. Hvis Du selv fik en saadan Sorg, vilde Du da ikke føle, at slige Raisonnementer er Stene for Brød; dersom f. Ex. Henrik mistede Gerda, vilde Du da vove at byde ham dem?

— Hvorfor ikke? — forresten, er Livet uudholdeligt, saa staaer Døren aaben, som Stoikerne sagde: For Romeos og Julies Sorg gives der Romeos og Julies Middel.

— Ja, svarede Victor, at forenes gjennem Døden:

Til i Evighedens Glands,
Som alle Længsler stiller,
Er opløst den Dissonans
Som her os grumt adskiller.

— Forenes, hm! sagde Max; to Floder som ikke har blandet deres Bølger sammen, forenes ogsaa, naar de begge falde i Havet; og de to Grene, som bøie

Med Magt sig mod hinanden,
Men klagende, haabløse,
De kan ei naae hinanden,

om hvilke Aarestrup fortæller, de naaer hinanden, naar de synke til Jorden, og opløses i det samme Muld. Men lad os da see den anden Side, det Haab Udødelighedstroen giver. Er der end mange, der vil glæde sig ved Tanken om at leve evig,

hvor mange er der ikke, hvem det andet Liv umulig kan give det, hvis Savn gjør dem dette utaaleligt, for hvem det kun bliver en uendelig Forlængelse af et allerede for langt, trøstesløst Perspectiv. Udødelighedstroen er ikke noget Postulat af Tænkningen men, som Kant har vist, af Lyksalighedsdriften. Vi er ikke fuldt lykkelige og fordre at blive det; men gjælder det om os alene? se paa hele Dyreverdenens Lidelser, som vi selv tildels er Skyld i; dersom Hvile og Fred ikke er tilstrækkelig Ligevægt mod Lidelse, hvorfor tillægge vi da ikke Dyrene Udødelighed? er det ikke et utaaleligt Aristokrati, en egoistisk Opløftning af sig selv over Natùren og den øvrige Skabning? Og nu specielt den christelige Lære! de troendes Salighed i den mørke Folie af Hedningeverdenens evige Pinsel nedenunder har for mig altid en uhyggelig Lighed med Abbassidernes berygtede Banqvet i Damascus.

— Unægtelig en nederdrægtig Lignelse, sagde Victor smilende; men denne Lære om den evige Fordømmelse for dem, der ikke er aldeles forstokkede Syndere, behøver man jo ikke at gaae ind paa.

— Man kan skumme Fløden af, svarede Max, men hvad giver En Ret dertil? og hvilken Sikkerhed kan en Tro have, som hverken er hjemlet i Tanken eller i en postuleret Aabenbaring? Forresten nytter det ikke at tale meget om Døden; lad hver sørge for, at han kan træde den rolig under Øinene. For Øieblikket leve vi, og

derfor, Høistærede, tænd Dig en Pibe og lad os tale om andre Ting.

— Saamænd, sagde Victor. Det var forresten ikke egentlig min Hensigt at slaae mig til Ro her. Tvertimod vilde jeg have Dig med hjem; jeg er gaaende herind, men Veiret er smukt, og Du kan have godt af en lang Spadseretour.

— Godt, saa lad os gaae strax.

De gik temmelig tavse gjennem Gaderne og saalænge endnu Haverne indhegnede Veien, og først da de vare komne helt ud paa Landet, kom der en regelmæssig Samtale i Gang. Den dreiede sig om Henriks og Gerdas Bryllup.

— Det er en prægtig Pige, udbrød Victor; jeg har altid før anseet hende for en lidt blød og svag Charakter, men nu har jeg haft Leilighed til at beundre hendes Styrke og Selvbeherskelse. Det er mig næsten ufatteligt, at hun kunde gaae op til Dig sammen med Henrik og siden have Dig med ved Brylluppet og dog være saa rolig og yndig som om —

— Jeg forstaaer ikke, hvad Du mener, afbrød Max ham; hvad mærkeligt er der ved det?

— Hvad! har Du virkelig slet ingen Anelse om —

— Hvorom?

— At Gerda egentlig elsker Dig.

— Mig? raabte Max, idet han standsede næsten forfærdet. Det er umuligt; hvor i al Verden falder Du paa det?

— Det er ikke mig, der har opdaget det. Men Damerne har fine Næser i den Henseende, og

Mathilde, som er hendes gode Veninde, har længe vidst det; om Gerda ligefrem har betroet hende det, veed jeg ikke; men i alt Fald tvivlede hun ikke derom. Da hun tillige ligesaa godt som vi andre veed, at Du elsker Helene —

— Hvad har hun sagt derom? afbrød Max ham ivrigt; mener hun, at hendes Søster —

— Helene har i alt Fald ikke betroet hende noget om, at hun elsker Dig. Det er en underlig Pige og svær at blive klog paa — undskyld! — Iøvrigt er jeg vis paa at der er god Jordbund i hende, men den trænger til at dyrkes regelmæssig. Mathilde er naturligvis din hemmelige Forbundsfælle.

— Godt; men det var det vi kom fra om Gerda.

— Rigtig; Mathilde vidste altsaa at Gerdas Sværmeri for Dig var forgjæves, og hun ønskede inderlig hendes Forening med Henrik, at det ikke skulde gaae som i Heines: Ein Jünglein liebt ein Mädchen u. s. w. Hun var dristig nok til at forsøge et temmelig skarpt Middel. I et af sine Breve til Gerda i Reichenhall dvælede hun meget ved dit Forhold til Helene; hun overdrev intet, men formildede heller ikke noget Træk.

— Naa saadan forholder det sig, udbrød Max; og da Gerda havde læst det —?

— Bar hun sig ad som en fornuftig Pige og gav Henrik sin Haand.

— En mindre heldig Løsning paa Gaaden.

— Og hvorfor mindre heldig? spurgte Victor; hun gjorde ham lykkelig og vil selv blive det.

— Maaskee, maaskee. Gid Du maa faae Ret.

— Du tvivler? Er der ikke tilstrækkelige Factorer til et Ægteskab: paa den ene Side en saa grundmuret Elskov, paa den anden Agtelse og Venskab — jeg kunde sige Kjærlighed, naar man vil adskille den fra Elskov?

Max rystede paa Hovedet.

— Ja, jeg veed nok, det er ikke rigtig dit Ideal. Efter det skal de elskende drives sammen ligesom af en Naturkraft.

— Netop. Naturen tager aldrig feil.

— Paa en Maade har Du Ret. Men Mennesket tager ofte feil af Naturen og holder en flygtig Forelskelse for virkelig Kjærlighed. Det gaaer da ofte som med en elektrisk Stang, der trækker lette Gjenstande til sig, men støder dem fra sig, saa snart den har berørt dem.

— Hvorfor ikke tage et Eksempel af en anden, ligesaa nærliggende Naturkraft? Man lader Magneten bære et Stykke Jern, som den trækker fastere og fastere til sig, og hvorved den bevarer Styrken af sin Tiltrækningskraft i Stedet for at svække den.

— Jeg indrømmer at dit Exempel er ligesaa træffende. Det var heller ikke min Mening at nægte din Betragtning dens Værd, men kun at hævde at ogsaa den anden er berettiget. Ægteskabet kan ikke udelukkende baseres paa det æsthetiske.

— Jo det kan, sagde Max; men man gjør det æsthetiske Uret, naar man berøver det f. Ex. Troskabselementet. Er Troskab ikke skjønnere

end Flygtighed, og har ikke Digterne ligefra Homer til Christian Winther bestandig lovprist den? Forresten vil jeg ende denne Disput med at give Dig Ret i Hovedsagen. Gerda har ikke blot handlet rigtig men beundringsværdig. I Stedet for at hengive sig til en egoistisk Rugen over sin egen Smerte har hun erindret at hun var i Stand til at gjøre en Anden lykkelig; — det er en prægtig Pige; — i Henriks Lidenskab for hende har Naturen i alt Fald ikke taget feil.

Da han sagde dette, vare de naaet til den store Poppelallée, som danner Indkjørslen til ***gaard. Han standsede og rakte Victor Haanden til Farvel.

— Du gaaer jo med op, sagde Victor.

— Nei —; jeg husker paa at der ligger nogle Opgaver hjemme, som jeg nødvendigvis maa have gaaet igjennem i Aften; det er ikke sagt, jeg faaer Tid imorgen.

— Hvorfor behøver gode Venner at finde paa Udflugter overfor hinanden? udbrød Victor. Sig heller ligefrem, at Du ikke er oplagt. Det er Skade at Du fik det om Gerda at vide nu, det har sat Dig i en stærk Bevægelse.

— Ja, Du har seet rigtig, svarede Max, idet han begyndte langsomt at gaae op ad Alléen og standsede nu og da; — det er en underlig Følelse at vide sig elsket af en Kvinde, som man skatter saa høit uden selv at elske hende, underligst for En, der selv elsker. — — — Uden Anstrengelse, gratis har jeg vundet denne Skat, som jeg ikke kan benytte, og som vilde gøre en Anden saa

uendelig rig. — — — — — — — — — — — — — —
— — Hm! det manglede bare, at Helene var forelsket i Henrik, saa kunde vi slutte et Ægteskab à quatre og alle Parter efterhaanden blive tilfredsstillede! han lo bittert. — Saadan en forvirret Slyngning af Livstraadene; man skulde forsværge, at der var nogen Fornuft, der styrede det Hele.

— Men en Del af dette Væv er nu bragt i Rede af en Kvindes gode Hjerte, sagde Victor, og den anden Del er maaskee slet ikke i Urede. Der er intet, der tyder derpaa. Jeg burde egentlig ikke lade Dig slippe; Du gaaer og bliver urolig og grublende; kom nu med op.

— Nei, nei; Farvel!

— Vi sees vel imorgen; det er Søndag.

— Ja; det vil da sige, hvis jeg ikke hænger fast hos Knudsens. Forretningen gaaer for alt, og jeg har vigtige Forretninger dér.

— Du har Ret; god Lykke til dem! Farvel!

XXVII.

Max gik langsomt hjemad. Der blæste en skarp Vind imod ham og det var temmelig mørkt. Maanens smalle Segl sendte kun et blegt, usikkert Skjær hen over Veien, der ofte formør-

kedes af de lette Skyer, som hurtig jog hen over Himlen.

Endnu mere ustadig og vexlende jog de urolige Tanker, denne Samtale havde vakt, gjennem hans Hjerne; bestandig de samme Tanker, der ordnede sig paa de forskjelligste Maader som lunefulde Figurer i et Kaleidoskop Nu var det allerede ikke længer Tanker men Billeder, der steg op, forsvandt og gav Plads for andre, ukaldede og uafviselige.

Det var den første Aften, da han med Henrik betraadte Svanes Hus. Fruen var ene hjemme, Gerda var med en Veninde i Theatret. Henriks Næse var lang, Samtalen langtrukken og Theen lang. Den var allerede drukket og man sad i Dagligstuen; Theatertiden maatte være endt, og Henrik blev livligere med hvert Minut. Saa traadte Gerda ind; hun havde en elegant mørkegrøn Kjole paa, som sluttede tæt om det smekkre Liv, og en fin, noget nedringet Strimmel bugtede sig om hendes sarte Hals. Hvor hun smilede glad overrasket, da hun saae Henrik og bød ham velkommen hjem; — og nu — fæstede hun for første Gang sine milde blaae Øine lidt sky paa ham selv, hvem hun ikke strax havde bemærket. Men efterhaanden lykkedes det Henrik og ham at faae hendes Forlegenhed til at svinde; hun begyndte at tale om det Stykke hun havde seet, og han gjorde strax i Tavshed den Bemærkning, at hun havde megen Følelse men kun lidt Kritik, og at det lidt, hun havde, var Følelseskritik. Og saa var det Tiden for hende at spørge og for-

dem til at tage fat. Italien og Schweiz blev gjennemgaaede og intet glemt, som kunde interessere Damerne; og Tyskland. — dette var egentlig Max' Territorium, og Gerda kastede al Forlegenhed over Bord og udspurgte ham utrættelig — om Wartburg, Weimar og Jena — og Strassburg; her maatte Henrik til Hjelp angaaende Domkirken, og Fruen dreiede de almindelige Fraser om den gothiske Bygningskunst, det himmelstræbende Taarn, den aandeliggjorte Sten o. s. v. »Men Sesenheim«, spurgte Gerda, »De har da vel ikke været i Sesenheim?« Naturligvis havde Max været i Sesenheim; det blev paa det nøieste beskrevet, »Wahrheit und Dichtung« kom frem, og Alt om Sesenheim og Frederikke blev læst. »Min Gud, Klokken er halv to«, sagde Henrik pludselig. Gerda lo: »Jeg vidste det godt, men jeg havde slet ingen Medlidenhed med jer«. Gadedøren var lukket for et Par Timer siden, Fruen havde Gigt, og saa maatte Gerda følge dem ned. — Han saae hendes fine Ansigt, omsluttet af det tykke, hvide hæklede Tørklæde, i en rembrandtsk Belysning indenfor den halvaabne Gadedør, venlig smilende, idet hun bød dem Farvel. »Kom saa snart igjen, Bunsen, og De ogsaa, Hr. Stauff, dersom De ikke har kjedet Dem for meget iaften«.

Andre Billeder dukkede op, lutter kjære, venlige Minder; men blandt dem trængte et enkelt sig frem ligesom en gammel halvglemt Melodi, hvoraf nogle Toner pludselig manes frem ved en tilfældig Lighed med et Sted, man nynner,

indtil den fortrænger den første og staaer klar og fuldendt for Erindringen.

Det var næsten et Aar senere. Han havde tilbragt nogle Dage af Sommerferien paa ***gaard og sad om Formiddagen, den Dag han skulde reise, i et Lysthus sammen med Gerda, Henrik, Victor og en Cousine til Victor. (Frøkenerne Knudsen vare paa den Tid tilfældigvis i Kjøbenhavn). Gerda sad ligeoverfor ham i en fin rødstribet Morgenkjole sysselsat med at tage en vissen Vedbendgren af sin Hat og sye en ny fast, som Henrik og han med stor Omhu havde løsnet fra et Træ i Haven. Han havde just læst høit af Goethes Digte og sluttet med »An den Mond« og sad med Bogen halvlukket i Haanden. »Det er nu for de meget resignerede«, sagde Henrik, som hjalp Gerda med at holde Grenen ind til Hatten; »hvad mig angaaer, finder jeg, det er en mager Nydelse, kun at trykke en Ven til sit Bryst«. »Mine Tanker, netop mine Tanker, Henrik«, raabte Victor. Cousinen smilede koket til ham. Et Vindpust rev en lille Kvist af den aftagne Vedbend ned af Bordet og førte den hen til Max' Fødder; han bukkede sig hurtig, tog den op og gjemte den i Bogen, uden at nogen mærkede det, mente han; men da han saae op, mødtes hans og Gerdas Blikke; hendes Bryn havde trukket sig let sammen, men hun kunde ikke lade være at smile og rødme svagt. — Ja, hvis han ikke fra først af havde betragtet hende som tilhørende sin Ven, da var det Alt maaskee

blevet anderledes. — Og bedre? — nei det var jo godt, som det var. Henrik var lykkelig; og ved ubevidst at vække Gerdas Kjærlighed havde han udelukket andre Lidenskaber fra hende og bevaret hende for sin Ven. Men hans egen Lykke? var den ikke fløiet ham forbi, saa at han havde følt dens Vingeslag vifte paa sin Pande, uden at de havde svalet hans brændende Hjerte, som tørstede efter Kjærlighed? vilde den smile saa ødselt til ham, at to Kvinder skulde elske ham, og det to saa forskjellige? Trods sin Forelskelse kunde han ikke andet end anerkjende meget hos Gerda, der var dybere og inderligere end hos Helene. Men saa lignede hendes Charakter for meget hans tidligere Liv, og han trængte til et nyt Element. Hun var som en dyb, klar Indsø, indesluttet af Skove; Helene som et bølgende Sund, hvor Alt blaaner og blinker i Sollyset; Himlen og dens Stjerner speiler sig klarere i hin; — men her — hvilke vide Udsigter, hvilken forfriskende Vind over Bølgerne, hvilken længselsvækkende Blaanen, hvilke fristende og lokkende Vink! — — — Han maatte styrte sig ud, favne Nymphen eller omkomme i hendes Bølger; — — — og snart! —

Han standsede i Lindealléen paa Torvet og saae over mod Knudsens oplyste Vinduer. Han hørte nogle Clavertoner derfra, drev halft villieløst derover og blev staaende udenfor.

Det var et lille *moment musical*, der spilledes — af hvem? — det kunde baade være Helene og Mathilde. Der var stærkt oplyst, maaskee var

der Fremmede; men han ventede forgjæves at see en bekjendt Skygge aftegne sig paa Gardinet.

Wenn sie drinn sich divertieren
Muss ich, Schildwach, hier erfrieren,

nynnede han og lo bittert: — og hvorfor? — tænkte han. Hvorfor blev han staaende udenfor og tabte sig i Gisninger og Drømme? han var jo ingen Fremmed eller Exileret; han kunde gaae ind og være vis paa en venlig Modtagelse. Et Øieblik tænkte han derpaa, men han var ikke oplagt. Desuden havde han i den senere Tid af en Frygt for at være paatrængende med sine Besøg, som han aldrig havde følt i Begyndelsen af deres Bekjendtskab, maaskee ogsaa af Lyst til at blive savnet, tilmaalt sine Besøg temmelig knapt. Naar han gik derind, kunde han ikke godt komme igjen den næste Dag.

Han havde vel staaet der en fem Minutters Tid og det første »moment« var blevet afløst af et andet, da han hørte Stemmer og Fodtrin, og idet han vendte sig saae et Selskab paa en tre, fire Personer nærme sig. Ærgerlig over at blive afbrudt og maaskee bemærket af Uvedkommende vilde han først gaae ud ad Chauséen for at slippe bort; men han betænkte sig, vendte sig og gik hurtig imod dem med Hatten trykket ned i Panden og uden at see op. Forrest gik en Herre og en Dame; idet han gik dem forbi saa tæt, at hans Ærme næsten streifede hendes, hviskede Herren noget til hende og hun lo; det gav et

Sæt i Max, men han standsede ikke og løftede heller ikke sit Hoved, som han havde bøiet ned mod Blæsten. Han havde kjendt hende og Holm, som hun gik med. Kort bag efter fulgte Præsten og en fremmed Herre, en Contoirist, som han et Par Gange havde truffet hos Knudsens. Da han havde gaaet en Snes Skridt, standsede han og vendte sig om tidsnok til at see dem dreie ind ad Porten.

Han gik ikke hjem men drev igjen ud ad Veien til ***gaard. Saa ubetydelig denne Begivenhed end var, havde alle hans urolige Tanker, Phantasier og Bekymringer ved den ret faaet Vind i Seilene og tumlede hans Sind om som et Skib, der ikke længer lystrer Roret.

»Hvad har saa det Hele at sige? Knudsens har haft et Selskab, til hvilket jeg ikke er bleven indbuden, hvilket er saa meget mere naturligt, som Præsten var en af Gjæsterne« — dette Ror dreiede han hid og did, men Stormen var for stærk. Han følte et Tryk for Brystet og i Halsen, som om han trængte til at græde ud; men ingen Taare vædede hans Kind, skjøndt de blændede hans Øine.

Da han igjen stod paa Torvet, vare alle Lysene slukkede; det maatte være meget sent. Han gik hjem, tændte sin Lampe og gjorde et vanvittigt Forsøg paa at fængsle sine Tanker ved Udviklingen om det høieste Gode hos Plato i Zellers »Philosophie der Griechen«.

Han tog Goethes Digte ned fra Reolen; den faldt op paa Digtet »An den Mond«; der laae

endnu den lille visne Vedbendkvist. — Ja, tænkte han, saadan er min Lykke: visnet førend den naaede til mig. — Venner har jeg jo rigtignok; men Henrik og Victor havde Ret, det er ikke nok. Og lukke sig ude fra Verden; hvori? — i sig selv? — hvor der ikke er andet end Tomhed og Savn.

Han klædte sig langsomt af og gik i Seng. Et Par Timer kastede han sig frem og tilbage uden at finde Søvn. Tilsidst befandt han sig i den precaire Situation som Præst at skulle vie Holm og Helene. Da Holm ved det tredie Spørgsmaal kom til at svare »nei«, vægrede han sig ved at vie dem. Der opstod en almindelig Forbittrelse; Knudsen raabte at Ritualet var ikke tidssvarende og vilde ud at seile i Kirkeskibet; Holm trak en Pistol frem og truede med at skyde ham ned, hvis han ikke fuldbyrdede Vielsen, Helene besvimede, og under al denne Forvirring vaagnede han tung i Hovedet og mat.

XXVIII.

Da Max ved Frokosttid traadte ind i Knudsens Entrée, saae han til sin Fortvivlelse Holms Hat hænge paa en af Knagerne; men der var ikke Tid til at vende om, desuden, — at overlade ham Valpladsen alene var der ingen Grund til.

Samtalen ved Frokostbordet dreiede sig om de almindeligste og ligegyldigste Emner. Efter Bordet gik Knudsen og Mathilde ud; den sidste skulde møde Victor og følge med ham til ***gaard. Fruen satte sig med sit Sytøi i Havestuen, og Helene tog Plads ved Claveret.

— Hvorfor vilde De ikke hilse os i Aftes, Stauff? spurgte hun pludselig, mens hun sad bøiet over Claviaturet og uden at vende Øinene fra sine Fingre, som udførte en halsbrækkende Concert-Passage.

— Jeg veed ikke rigtig, svarede han lidt forvirret ved det uventede Spørgsmaal. Jeg opdagede først at det var Dem, da jeg næsten var kommen forbi Dem. Desuden vilde jeg ikke forstyrre Deres Samtale med Hr. Holm.

— Ja, vi var virkelig komne godt i Passiar sammen, henkastede hun i en skjødesløs Tone.

Holm smilede veltilfreds og trommede med Fingrene paa sit Knæ.

— Forresten, vedblev Max, troede jeg ikke, De havde kjendt mig.

— Maaskee De heller ikke ønskede det, sagde Holm.

— Hvorfor skulde jeg ikke det?

— Aa, der er visse Situationer, i hvilke det ikke altid er behageligt.

— Jeg forstaaer Dem ikke, svarede Max i en irriteret Tone og anstrengte sin Opfindelsesevne for at finde paa et hvast Svar, da Helene i det samme slog ind paa en Chopinsk Mazurka. Han

betænkte sig og tog Plads ved Vinduet ved Siden af Claveret.

— Lad os faae mere Vin af den Tønde, sagde han, da den var forbi.

— Gjerne; men vil De ikke heller høre Sonaten af Beethoven?

— Nei; netop Chopin: denne Blanding af Melancholi og elegant Flothed, denne fine Blaserethed virker saa forfriskende paa mig.

— Er De da selv melancholsk eller blaseret?

— Meget af det første og jeg troer ogsaa en Del af det andet.

— Det er Skade, sagde hun, for jeg kan ellers ikke lide melancholske eller blaserede Mænd.

— Ellers?

— Ja, siden De er det, kommer jeg til at lægge mig derefter, svarede hun smilende.

— Aa, det behøver De endda ikke, for jo bedre De lider mig, desto mindre melancholsk og blaseret bliver jeg.

— De er meget galant idag, sagde hun rødmende; — De vil nok gjøre Deres Feil fra i Aftes god igjen. — Forresten, jeg har tilgivet Dem, tilføiede hun, idet hun begyndte en ny Mazurka.

De havde ført denne Samtale næsten hviskende og hun havde bestandig ladet sine Fingre løbe frem og tilbage over Claviaturet og indøve vanskelige Passager og Figurer i det Stykke, hun vilde spille; men Holm havde dog opfattet nok til ikke at kunne holde det længer ud derinde; han gik ind i Havestuen og begyndte at conversere Fruen, Helene fortsatte sit Spil og smaa-

snakkede imidlertid af og til lidt med Max, mest om Musik; efter Mazurkaen fulgte en Polonaise, derefter et Par Valse og tilsidst en Marche funèbre.

Fru Knudsen, som havde ondt af Holm, opfordrede hende til at gaae lidt ned i Haven og nyde det smukke Efteraarsveir.

— Gjerne, sagde Helene og reiste sig.

Max og Holm fulgte hende.

Men Max var nu en Gang kommen rigtig i Samtale med hende og forstod at holde den i Gang i en saadan Retning at det trods et Par keitede Forsøg ikke lykkedes Holm at komme til at deltage i den. Han gik med slet skjult Ærgrelse ved Siden af dem og huggede med sin Stok et Par Georginer ned.

— De er i daarligt Humeur, Hr Holm, bemærkede Max, men De burde ikke lade det gaae ud over Frøken Knudsens Blomster.

— Om Forladelse!

— De maa virkelig tale i en mere sønderknust Tone, sagde Helene, hvis jeg skal tilgive Dem saadant et Mord.

— Jeg er ingen Mester i den Kunst at forstille mig, svarede Doctoren, skjøndt jeg vistnok burde have lært det ved at omgaaes Dem.

— Jeg maa paany bemærke, sagde Max, at det er endnu mindre passende, at De lader det gaae ud over Frøken Knudsen; henvend Dem heller til mig, saa skal De faae Svar, som De raaber.

Max dreiede Talen hen paa en Bog, som han havde anbefalet Helene og spurgte, hvad hun yntes om den.

— Godt, svarede hun; den er helt igjennem interessant, men Slutningen behager mig ikke.

— Ikke det, Duellen?

— I en moderne Novelle, indvendte hun; den er altfor usandsynlig.

— Aa, det veed jeg dog ikke, sagde Max; rigtignok er det heldigvis ikke længer almindeligt —

— Nei, Frøken Knudsen har Ret, afbrød Doktoren ham; der duelleres ikke længer; hvem har Mod til det af vor Tids Cavallerer?

— De fleste, antager jeg, svarede Max; men der er mange, hvis Principer ikke tillader dem det.

— De fleste? gjentog Doctoren; De vil da ikke bilde os ind, at f. Ex. De havde Mod til at modtage en Udfordring, hvis nogen var naiv nok til at sende Dem en.

Max saae forbavset paa ham. Han havde nok mærket, at det længe havde kogt i Holm, men en saa kluntet anbragt Fornærmelse havde han dog ikke ventet.

— De kan jo gjøre et Forsøg, svarede han i en dæmpet og rolig men truende Tone.

— Aa, jeg har jo ikke noget saadant Udestaaende med Dem.

— Da lader det dog til, at De gjerne vil yppe Kiv med mig, svarede Max; De skal finde mig meget villig; men tjen mig i at vælge et mere passende Sted dertil end et Hus, hvor vi begge er Gjæster.

— Jeg skal tjene Dem deri ved at anbefale mig, sagde Holm. Her lader det desuden til, at jeg er tredie Hjul i en Gig.

Helene gjorde en Bevægelse, som om hun vilde vende sig om og bede ham blive; men hun betænkte sig, da hun frygtede yderligere Sammenstød mellem de to Rivaler, og gik langsomt videre.

— Det lader ikke til at Frøken Knudsen har i Sinde at holde paa Dem, sagde Max, og hvad mig angaaer —

— Aa, hun er en gediegen Kokette og De en uforskammet Nar, busede Holm ud og gik.

Max indhentede ham med et Par lange Skridt og gav ham saa drøit et Slag paa Skuldren, at Holm næsten sank i Knæ.

— Er De hjemme i Formiddag, Hr. Doctor?

— Hvad Fanden kommer det Dem ved?

— Ikke fordi jeg har i Sinde at besøge Dem, sagde Max haanligt, men maaskee en Ven af mig kunde faae det i Sinde.

— Dersom De speculerer i min formodede Frygtsomhed, svarede Doctoren, saa raader jeg Dem i al Fortrolighed til ikke at forsøge paa at spille en Farce med mig. Spil den heller med Deres Philine; det er ikke nær saa farligt, Hr. — Romantiker. —

Trods sin Harme kunde Max ikke lade være at lee over dette udsøgte Skjældsord; han dreiede sig om paa Hælen og indhentede Helene; de gik ind i et Lysthus og tog Plads paa Bænken.

— Hvad var det De talte om med Holm? spurgte hun uden at see op og tegnede med Parasolen i Gruset.

— Aa, vi vexlede nogle af vore sædvanlige Complimenter.

— Ikke de sædvanlige, sagde hun, idet hun hævede sit Hoved og saae stift paa ham. Holm var frygtelig forbittret, jeg kunde høre det paa hans Stemme og see det paa Udtrykket i hans Ansigt.

— Hans Forbittrelse er jo temmelig ligegyldig, svarede Max; lad os underholde os med behageligere Emner.

— Nei, nei, udbrød hun; De vil slaae det hen, men jeg kan ikke udholde denne Frygt; hvis jeg skulde være Skyld i —

— De er ikke Skyld i noget, afbrød Max hende hurtig; hvad kan De gjøre for at to saa forskjellige Naturer som han og jeg tørner sammen. Dersom De, som han sagde, var en Kokette — —

— Har han kaldt mig det? spurgte hun og saae paa Max med taarefyldte Øine; og han har beskyldt Dem for Feighed, mens jeg hørte derpaa; Stauff, De maa ikke duellere med ham; hvis De har nogen Godhed for mig, vil De ikke. De kan gjøre mig ulykkelig for Livstid; — hun skjulte Ansigtet i sine Hænder og brast i en voldsom Graad.

Max bøiede sig over hende; han lagde sin Haand let paa hendes ene og trak den sagte bort fra hendes Ansigt.

— Græd ikke; jeg skal gjøre Alt, hvad De vil, men græd blot ikke, jeg kan ikke udholde at see det.

Hun lod ham beholde sin Haand, men vendte Hovedet bort og vedblev at græde.

— De tager stærk Del i vor Skjæbne, hviskede Max; det er ikke almindelig Medfølelse; Helene, De frygter, fordi De elsker; — for Himlens Skyld, tal! sig blot et Ord; elsker De —

— Holm, hviskede hun sagte.

Max slap hendes Haand og foer op, som om han havde seet en Slange tæt ved Bænken.

— Frygt ikke, sagde han med en Stemme, der skjælvede lidt; den Mand, De elsker, har intet at frygte fra mig. Farvel.

Han vendte sig om og begyndte at gaae.

— Stauff, Max! lød det bagved ham.

Han vendte sig; Helene havde reist sig og kom hen imod bam.

— De maa ikke forlade mig saadan; De maa ikke gaa bort fra vort Hus med Bitterhed i Sindet. Hør mig; tro ikke at jeg følelsesløs har leget med Deres Følelser. Jeg har været venlig imod Dem, fordi De var mig en kjær Ven, og fordi jeg vidste, det glædede Dem. Men jeg har altid haabet, at De ikke — at Deres Følelse for mig — — —

Hun fik ikke talt ud. Max havde slynget sine Arme om hendes Liv og trykket hende heftig til sit Bryst, og det lille Skrig, der uvilkaarlig kom over hendes Læber, kvaltes af et langt, brændende Kys.

— Hvis De har koketteret med mig, har De nu bødet, hviskede han. Jeg har let ved at til-

give Dem, for jeg vilde ikke for alt i Verden have undværet et af Deres Smil. — Lev vel!

Han slap hende og ilede ud af Haven.

XXIX.

***gaard den 10de Oktober 187*.

Kjære Henrik og Gerda!

Der er forefaldet en frygtelig Begivenhed her i N., frygtelig i alt Fald for os, og det er min Pligt nu at meddele Eder den, en kjær Pligt, forsaavidt som det gjør godt at dele sin Sorg med sine Venner, og den er i Sandhed ligesaameget Eders som min. For strax at give Eder Resultatet: Max er død, falden i en Duel med Holm.

I Søndags Formiddag sad jeg i mit Værelse, fordybet i nogle Regnskaber, da Max traadte ind. »Jeg skal strax være hos Dig«, sagde jeg uden at see op fra mine Bøger, »tænd Dig en Pibe og tag Plads«. — Da jeg var færdig, vendte jeg mig om til ham; han laae paa Sophaen saa lang han var og dampede voldsomt; hans Øine var stift rettede paa Væggen, og der var mig noget paafaldende i hans Ansigt, skjøndt det mest charakteristiske ved det var en fuldstændig Mangel paa Udtryk; der var ligesom noget forstenet over det.

— Du kommer fra Knudsens, bemærkede jeg (Mathilde, som var hos os, havde fortalt mig, at han var kommen til Frokost).

Ja, jeg kommer fra Knudsens, sagde han uden at see sig om.

Fik Du nogen Musik?

Ja, der blev musiceret en Del.

Holm var der nok ogsaa?

Ja, Holm var der.

Jeg mærkede at han ikke fandt Behag i dette Emne og spurgte, om han havde gjort noget Skridt for at faae nogle literaturhistoriske Afhandlinger trykte, som han havde talt om.

Hvad behager? spurgte han og saae for første Gang paa mig.

Jeg gjentog Spørgsmaalet.

Nei jeg har ikke, svarede han og reiste sig. Hvad skal ogsaa det Gods trykkes for?

Han gik nogen Tid frem og tilbage i Værelset fløitende Melodien til Lorelei; ved de to sidste Vers nynnede han Ordene; derpaa hængte han Piben op, knappede sin Frakke, vendte sig pludselig om og sagde:

Victor, vil Du være min Secondant?

Mod hvem? spurgte jeg yderlig forbavset, skjøndt jeg nok havde ventet et voldsomt Vindstød efter denne Dødstilhed.

Mod Holm naturligvis.

Naturligvis? — Deres Forhold havde rigtignok i længere Tid tenderet mod en Explosion. Iøvrig var den forhaandenværende Fornærmelse ikke af

de betydeligste. Jeg forestillede, ham at han ikke af en saadan Grund burde sætte sit Liv paa Spil — han, som havde saa meget at haabe af Livet.

Jeg har intet at haabe af Livet, sagde han i en kold og haard Tone. Helene elsker ikke mig men Holm.

Har hun sagt Dig det idag?

Ja.

Nu forstod jeg alting fuldkommen; jeg forsøgte dog endnu at gjøre Indvendinger men han erklærede mig bestemt at ved at nægte at være hans Secondant vilde jeg kun opnaae at berøve ham den Trøst at have en Ven hos sig i sin Dødsstund.

Dermed var Sagen afgjort; jeg lod strax spænde for og kjørte med ham ind til N.

Doctoren var hjemme og blev slet ikke overrasket ved at see mig.

De kommer vel fra Stauff? spurgte han. Jeg ventede det. Jeg skal sende Henriksen til Dem i Aften, med ham kan De aftale det fornødne. Stedet er mig ligegyldigt. Men om Tiden vil jeg bemærke at jeg ønsker den udsat til imorgen Eftermiddag f. Ex. paa denne Tid, da jeg om Formiddagen har en vigtig Operation.

Jeg sagde, vi skulde naturligvis rette os derefter, og anbefalede mig.

Max var meget vel tilfreds med mit Budskab. Det var aabenbart, at han havde næret Frygt for, at Holm skulde afslaae Duellen. Jeg forsøgte forgjæves at faae ham til at tage hjem med mig.

Hvorledes han tilbragte Eftermiddagen og Aftenen, veed jeg ikke.

Omtrent Klokken fire om Mandagen kom jeg til Max; Tiden var sat til Klokken 5, Stedet ***vænge. Baade Max og jeg foretrak at gaae derud. Jeg satte derfor Pistolkassen ned i Vognen og bød Hans være derude præcis treqvarter til fem. Paa Max' Skrivebord laae der to Breve: et til hans Søster og et til Dig. Han bad mig, hvis han faldt, at sende det sidste til Dig ledsaget af et, hvori jeg gav Eder en Beretning om det Hele. Han sagde iøvrig ikke »hvis jeg falder« men »naar Alt er forbi« og talte overhovedet mere som En, der skulde begive sig til sin Execution, end som en Duellant. Han viste mig ogsaa en Fortegnelse over, hvorledes han ønskede sine faae Eiendele, navnlig sine Bøger, fordelte blandt os, for hvem de kunde have nogen Affectionsværdi. Hans Schiller og »Buch der Lieder« skulde Helene have.

Da Klokken var halv fem, reiste han sig og tog sin Frakke paa, idet han langsomt lod Blikket gaae rundt i Værelset og fæste sig paa hver enkelt Gjenstand. Ved Vinduet standsede han nogle Secunder og stirrede over mod Knudsens; derpaa lukkede han hurtig Døren op og gik ned ad Trappen. For ikke at passere lige forbi Knudsens Vinduer gik vi gjennem Alléen paa den anden Side af Torvet og gjennem Anlægget ud paa Chauséen. Da vi kom ud for Knudsens Hus, saae vi begge paa en Gang over til det. Helene stod tæt ved Vinduet med Ryggen til det;

han fulgte hende med Øinene saalænge indtil Træerne skjulte Vinduet.

Paa det Sted, hvor Gangstien hen til Skoven gaaer af fra Veien, holdt min Vogn; jeg tog Kassen ud og bad Hans kjøre ind i Skoven ved Skovridergaarden og saa langt hen mod det aabne Sted i Vestkanten med den unge Granplantage, som han kunde komme frem med Vognen. Der blæste en skarp Nordenvind, som feiede det visne Løv hen over Veien. Max blev staaende nogen Tid efter at Vognen var kjørt og stirrede ud for sig med Taarer i Øinene; det var paa dette Sted han første Gang saae hende.

Vi gik hurtig videre og ind gjennem Skoven, hvor det fugtige gule Løv laae i et tæt Lag, farvet af Aftensolens Straaler. Max nynnede Stedet af Don Juan ved Commandantens Død:

Ah, già cade il sciagurato! etc.

Holm og Henriksen vare allerede paa Pladsen. Afstanden af tyve Skridt var hurtig afstukken og Pistolerne ladte. Doctorens Kugle peb lige forbi Max' venstre Øre. Jeg aandede atter frit. Max kunde som en dygtig Pistolskytte sagtens tilføie Holm et let Saar, og Affairen vilde være hæderlig endt. Han hævede Pistolen og tog et fast Sigte; Armen holdt sig ubevægelig som en Statues, og Pistolen hvilede i hans Haand, som om den var støbt sammen med den. Der kom pludselig et mørkt og haardt Udtryk i hans Ansigt; men det veg næsten øieblikkelig for

et mildt Smil; Brynene hævede sig, og idet Pistolen gik af, rystede hans Haand stærkt; Kuglen gik over Doctorens Hoved.

Nu intercederede Henriksen og jeg; men Max vilde ikke høre Tale derom: »det er ingen tydsk Studenterkomedie, vi spiller«. Da han ikke vilde, vilde Holm ikke heller; Pistolerne blev ladede paany, og Doctoren sigtede. Efter en pinlig Pause lød der et svagt Knald; Skuddet var blevet i Pistolen.

Max stampede utaalmodig i Jorden.

Lad ham faae min Pistol, og bed ham tage godt Sigte, saa behøver vi ikke at lade igjen. Det sidste var lidt for høit tilvenstre.

For tredie Gang hævede Doctoren langsomt Pistolen.

Jeg saae hen paa Max. Han havde lagt Armene paa Ryggen, for at Brystet kunde være frit. Han saae ikke paa Holm men ud mod Horizonten, hvor Solen gik ned; en lille Bue af den røde Skive var endnu synlig, og de lyse Skyer, som glimrede i utallige Farvenuancer, lod En gjennem en Aabning see den luegyldne Himmelgrund. Havde det været en Indianer, der stod for Skud, vilde han med Henrykkelse deri have seet Indgangen til det evige Jagtrevier, som han snart skulde betræde, men hans Ansigt kunde ikke have straalet mere end Max'; jeg troede at vide hvad det var for et mere jordisk Syn, der drog hans Tanker bort fra det Pistolløb, som stirrede imod ham; netop saadan havde Solnedgangen været paa hans sidste Fød-

selsdag; han sad igjen ved Helenes Side i Baaden og gled hen over den stille Bugt. Hans Tanker gjennemfløi hans Livs Evighed i disse faae Sekunder, hvis Efterfølgere skulde sende ham over i Dødens.

Skuddet faldt; umiddelbart derefter gik der som et elektrisk Stød over hans Ansigtstræk, han greb sig convulsivisk med den venstre Haand til Brystet, gjorde et halft Skridt tilbage og styrtede om paa Siden. I det næste Øieblik var jeg hos ham og støttede hans Hoved; han smilede, trykkede min Haand heftig og hviskede: farvel! Han vilde endnu sige noget, og jeg kunde mere see end høre, at hans Læber famlede efter Helenes Navn. »Skal jeg hilse hende?« spurgte jeg og bøiede mig helt ned over ham. Han forsøgte at nikke og hans Øine straalede; men i det samme skete der en Forvandling med dem, som naar en Indsøs blanke Speil splintres og formørkes af en pludselig Kastevind, — Armene faldt slappe ned, og jeg holdt hans Lig i mine Arme, netop da Holm og Henriksen naaede hen til os.

Kuglen var gaaet gjennem Hjertet. »Der er ingen Brug for Bandagerne«, bemærkede Henriksen koldblodig.

Han blev begraven i Formiddags. Den usædvanlige Anledning havde kaldet en Del i Kirke navnlig af Kvindekønnet. Pastor K— holdt en kort Tale over ham eller rettere i Anledning af ham; han vilde ikke lade Leiligheden gaae ube-

nyttet hen til at perse en jevnt rislende Taarestrøm ud af de kjære Matroners og Jomfruers Øine til Ihukommelse af Verdens Syndighed i Almindelighed og den unge Afdødes i Særdeleshed, han »som havde bygget sit Hus paa Sand« — og atter fremmane de broderede Lommetørklæders Forarbeider for salige Smil ved trøsterig Henvisning til dem selv, »der havde bygget deres Hus paa Klippen«. — Vi fra ***gaard og Mathilde fulgte ham til Graven; i det Hele lignede Begravelsen en Selvmorders.

Maaskee var han det. Maaskee havde Henriksen Ret i, hvad han paa sin noget cyniske Maade udtrykkede saaledes, at han havde »Hr. Stauff lumsk mistænkt for at have snydt Statistiken, en Videnskab, som han var for idealistisk til at skatte«. Eller var det blot et Tilfælde, som bragte hans Haand til at ryste, da den trykkede Pistolen af? Igaar Aftes tilbragte jeg nogle Timer med at blade i hans »Buch der Lieder« og mindes alle de skjønne Øieblikke, den havde bragt os sammen, hvor han havde læst det Digt høit, hvad han havde sagt om hint o. s. v. I det tredie Digt af »Heimkehr« havde han understreget den sidste Linie: »ich wollt', er schösse mich todt«, og ved Siden af skrevet Datoen: den 8de Oktober 187*«. Hans Død var et opfyldt Ønske, og jeg kan mindre beklage den end den Sygdom, der medførte den. Men Savnet af ham er et af de faae, som vort Liv aldrig ganske vil kunne forvinde.

Paa Lørdag kommer Mathilde og jeg til Kjøbenhavn; her er det utaaleligt for Tiden.

Lev vel! Eders
Victor Bruun.

Henrik sad med Max' Brev i sin Haand, medens hans Kone læste dette Brev; da hun havde læst det ud, skjulte hun sit Hoved ved hans Bryst og hulkede, som om hendes Hjerte skulde briste. Han bøiede sig over hende, selv med Taarer i Øinene, og hviskede:

Græd kun ud, Gerda — ved mit Bryst, for jeg forstaaer din Sorg. Jeg veed, at det var ham, der skulde have gjort Dig lykkelig, og han maa have den første Plads i dit Hjerte, fordi han har den anden i mit. Han skal være vort Hus' Genius og det useete Vidne til vor Lykke, som det var hans største Glæde at see grundfæstet, førend han selv gik bort.

KARL GJELLERUP

TI KRONER og andre Fortællinger. 2 Kr. 75 Øre.

KONG HJARNE SKJALD. Tragedie i 5 Handlinger. 3 Kr. 25 Øre.

EN MILLION. Skuespil i 3 Handlinger af KARL GJELLERUP og WILHELM WOLTERS. Efter NIKOLAUS PAWLOWS Novelle. 2 Kr. 25 Øre.

PASTOR MORS. En underlig Historie. 2 Kr.; eleg. indb. 3 Kr. 25 Øre.

HANS EXCELLENCE. Skuespil i 4 Handlinger. 3 Kr. 75 Øre.

MØLLEN. Roman. 7 Kr. 50 Øre; eleg. indb. 9 Kr. 25 Øre.

VED GRÆNDSEN. Roman. 4. Kr. 50 Øre; eleg. indb. 6 Kr.

GIFT OG MODGIFT. Komedie paa Vers i 5 Akter. 3 Kr.

FABLER. 3 Kr. 75 Øre; eleg. indb. 5 Kr. 50 Øre.

TANKELÆSERINDEN. Roman. 5 Kr. 50 Øre.

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY
REFERENCE DEPARTMENT

This book is under no circumstances to be taken from the Building

form 410

Mat
læng
hen
hun
vi a
—
ham
—
noge
lig P
— Iø
i he
mæss
Forb
—
Gerd
—
meri
derlig
skuld
Mådc
forsø
Breve
get v
intet,
—
og d
—
gav
—
—
hun

...se en jevnt rislende Taare-
...re Matroners og Jomfruers
...e af Verdens Syndighed i
...n unge Afdødes i Særdeles-
... bygget sit Hus paa Sand«
...ne de broderede Lomme-
...er for salige Smil ved tre-
...dem selv, »der havde bygget
...en«. — Vi fra ***gaard og
til Graven; i det Hele lig-
Selvmorders.

...et. Maaskee havde Henrik-
paa sin noget cyniske Maade
at han havde »Hr. Stauff
... have suydt Statistiken, en
...var for idealistisk til at
...et blot et Tilfælde, som
at ryste, da den trykkede
... tilbragte jeg nogle Timer
Buch der Lieder« og min-
...ieblikke, den havde bragt
havde læst det Digt høit,
om hint o. s. v. I det
... havde han understreget
...wollt', er schösse mich
skrevet Datoen: den 8de
Død var et opfyldt Ønske,
...klage den end den Syg-
Men Savnet af ham er
...rt Liv aldrig ganske vil